Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

http://svitlytsia.crimea.ua

№ 42 (1823) П'ятниця, 17 жовтня 2014 р. Видається з 31 грудня 1992 р. Ціна договірна

МИСТЕЦЬКА СЛАВА УКРАЇНИ

ІСТОРІЯ І ДУША ВІДДЗЕРКАЛИЛИСЯ В ПІСНІ

Богдан Безкоровайний

Студентський хор Кримського університету культури, мистецтв і туризму виконав твори В. Безкоровайного «Народним лицарям» на слова О. Олеся та «Ой у саду»

Довгий шлях пройшов у часі – майже півстоліття, подолалися в просторі тисячі кілометрів через Атлантичний океан, щоб зібралися і були видані в одному збірнику всі вокальні твори українського композитора Василя Безкоровайного, чия спадщина тривалий час залишалася невідомою не лише широким колам меломанів, а й музикантам-професіоналам. Та чи композитора тільки? Широта його інтересів була настільки велика – фізика, математика, філологія, музика, що він одночасно навчався в трьох університетах. Гімназія, учительська семінарія, переїзд із Тернополя у Львів. Дивовижна біографія!

Так розпочав свій виступ Олег Габріелян, ректор Кримського університету культури, мистецтв і туризму, професор, доктор філософських наук, на презентації нотного збірника «Василь Безкоровайний. Вокальні твори», що відбулася цього тижня в одній з аудиторій закладу.

— Невтримна енергія композитора, його бажання поділитися нею з людьми передалися наступним поколінням цієї талановитої родини. Створену Василем Безкоровайним музику, немов факел, перенесли з іншого континенту на рідну землю, додому, подружжя Наталя і Богдан Безкоровайні. І мені приємно, що це зробили мої колеги, — зазначив О. Габріелян.

— Безкоровайних знали в Криму як працівників мистецтва, а після цього проекту вони стали відомі і як видавці, — додає генеральний директор Державної організації «Всеукраїнський інформаційно-культурний центр», кандидат філософських наук Микола Кузьмін. – Їхнє нове видання, уже четверте за рахунком, — не просто зібрання нот для виконавців. Це і красиво, естетично оформлена книга.

У перших трьох збірниках Сімферопольське міське науково-творче товариство композитора Василя Безкоровайного відкрило музичній громадськості «Українські думки для скрипки і фортепіано», «Три сонати для фортепіано» і «П'єси на українські теми для фортепіано в чотири руки». Всього ж музична спадщина композитора налічує понад 350 творів різних жанрів для скрипки, віолончелі, цитри, фортепіано, хорів, голосу, оркестрів.

Сьогодні не так багато видається в Криму нот, в основному кишенькового формату, і нотні збірники творів В. Безкоровайного, поповнивши скарбницю української музики, засвідчують, що музи не мовчать, продовжують будити, радувати людей, залишають як артефакти історії слід на землі та в наших душах.

(Продовження на 8-й стор.)

Ректор Кримського університету культури, мистецтв і туризму Олег Габріелян

ДОРОГА ДО ХРАМУ

14 жовтня 2014 року. Прихожани йдуть на свято Покрови до Храму Преображення Господнього УПЦ КП у селі Мраморному Сімферопольського району

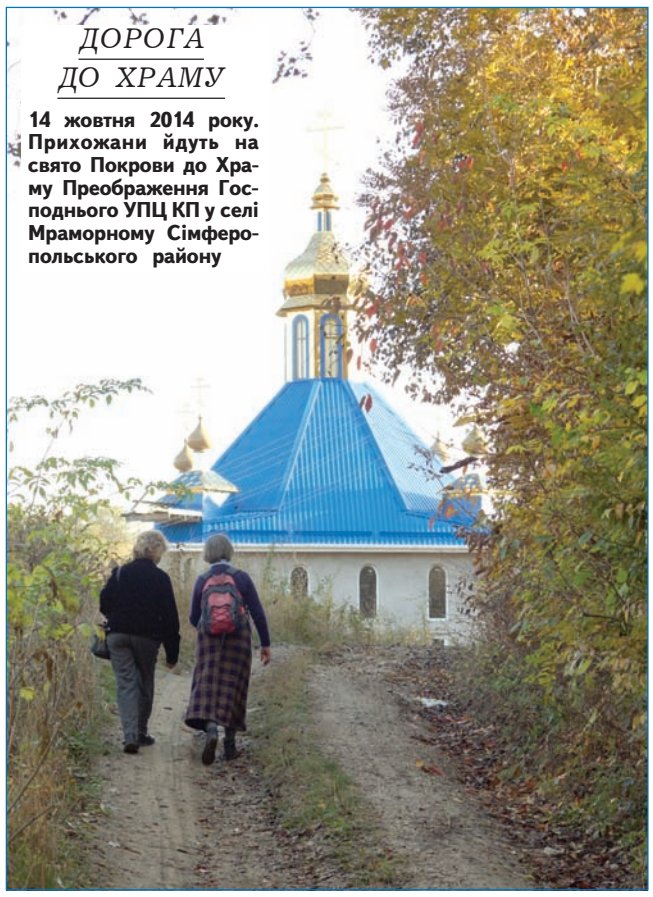

ЗАХИСТИ НАС, СВЯТА БОЖА МАТІР!

Жінка і квіти. Навіть якщо ця жінка – Пресвята Богородиця, 14 жовтня на її честь несуть в храми квіти. Букети стоять усюди і в храмі святих Володимира та Ольги Київського патріархату, що в Сімферополі.

У Криму, здавалося б, вже знищено все українське, попри лицемірне визначення української мови державною поряд з російською та кримськотатарською, її не почути ні по радіо, ні по телебаченню, а єдину на півострові україномовну газету «Кримська світлиця» «депортували» без права в'їзду офіційним шляхом.

Припинилося українське життя і у третині храмів Київського патріархату, в частині яких з'явилися нові господарі. Але про це нікому ні говорити, ні волати, звичайно, якщо ви – не камікадзе. З невдоволеними тут не церемоняться. Ось і в храмі майже всюди нові обличчя.

Але вже той факт, що ці люди прийшли саме сюди, надихає на оптимізм. Бо українське слово для них не чуже, тим більше, не огидне, скільки б не знущалися з його носіїв російські ЗМІ.

Розмовляю з нашим активним читачем військовим пенсіонером Віктором Володимировичем Гаврилюком, для якого український храм — чи не єдина віддушина. Він би хотів бачити тут працівників нашої редакції хоча би щосвята, а мене в нинішній ситуації називає уособленням України. Але що мені на це сказати, якщо наших «світличан» уже на пальцях однієї руки перерахувати не важко? А ще Віктор Володимирович розповідає про свого 93-річного батька, який відзначає сьогодні свій день народження. І тут ми з моїм співрозмовником майже родичі, бо у моєї матері теж день народження на Покрову, а її вік ще поважніший. Здається, сама Пресвята Діва покриває своїм омофором і зберігає людей, народжених цього дня.

Пресвята Богородиця приходить у видіннях багатьом вірянам, і найбільше відбувається див, пов'язаних з її іконами. Особливо трепетне ставлення до неї було і у представників Української повстанської армії, а 14 жовтня вважається днем створення УПА. Згідно із Указом Президента Петра Порошенка, на цей день тепер перенесено і український День захисника Вітчизни, оскільки останні події наочно продемонстрували: хоч ми і звикли до чоловічого свята, яке відзначалося в СРСР 23 лютого, та з державою Росія вітчизни у нас різні, різні і захисники, що опинилися сьогодні по різні боки барикад.

Питання визнання вояків УПА учасниками Великої Вітчизняної війни порушувалося досить регулярно. На порядку денному воно і сьогодні, й не у переносному смислі слова – воно серед питань, які мають бути проголосовані Верховною Радою України на останньому пленарному засіданні, тобто 14 жовтня. «Підказати» депутатам правильне рішення в Києві зібралися ті, хто прагне позитивного голосування і чиїм провідним гаслом стало: «Бандера – наш герой, Покрова – наше свято». Та для голосування не набралося кворуму. Цьому факту російські ЗМІ надали типового забарвлення: фашизм не пройшов, депутати дали відсіч його прихильникам, хоча не перестали від цього бути складовою «хунти».

Зрештою, заслужити тимчасову прихильність російських політиків не дуже важко. Варто було лише Юлії Тимошенко підтримати себе саму, заявивши про цілковиту легітимність підписаної нею газової угоди, що лежить непосильним тягарем на українській економіці вже стільки років, як їй, здається, одразу ж вибачили різкі антиросійські висловлювання.

(Продовження на 2-й стор.)

4 820157 940020 42

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Реєстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11 2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марко Вовчок, 12/14, тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ - ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-65
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com
Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38(044) 498-23-64; +38 (050)310-56-63

В УКРАЇНІ НАБРАВ ЧИННОСТІ ЗАКОН ПРО ЛЮСТРАЦІЮ

В Україні 15 жовтня опубліковано закон «Про очищення влади». Закон оприлюднений в газеті «Голос України». Згідно з прикінцевими положеннями, документ набирає чинності на наступний день після його опублікування.

Закон визначає правові та організаційні засади проведення перевірки державних службовців та прирівняних до них осіб, посадових осіб органів місцевого самоврядування «з метою відновлення довіри до влади і створення умов для побудови нової системи органів влади відповідно до європейських стандартів».

Як заявляв раніше міністр юстиції України Павло Петренко, цей закон передбачає норму, згідно з якою особи, які обіймали керівні посади під час президентства Януковича і перебували на цих посадах протягом 1 року, повинні бути звільнені з займаних посад протягом 10 днів після набрання чинності цього закону.

Заборона на обіймання посад на 10 років застосовуватиметься до осіб, які обіймали сукупно не менше одного року посаду (посади) у період з 25 лютого 2010 року до 22 лютого 2014 року. До цього списку увійшли Президент України, Прем'єр-міністр, перший віце-прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністри, міністри, керівники центрального органу виконавчої влади, який не входить до складу Кабінету Міністрів, голова Національного банку, голова Антимонопольного комітету, голова Фонду державного майна, голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, їхні перші заступники.

Будуть усунені від влади на 10 років також голови ОДА, всі заступники голів ОДА і всі голови РДА, які працювали під час президентства Віктора Януковича сукупно не менше року, а також ті, хто працював у період Майдану і не звільнився за власним бажанням.

Також, згідно із законом, під люстрацію потраплять правоохоронці, судді, прокурори, які здійснювали незаконні затримання та судові провадження проти учасників Євромайдану, а також ті, хто підтримував сепаратистів і терористів на сході України.

Всі без винятку чиновники і керівники державних підприємств пройдуть майнову люстрацію, де буде перевірено відповідно до декларації все наявне майно їх та їхніх членів сім'ї на предмет законних джерел походження коштів для придбання такого майна за час перебування на посадах. З забороною на 10 років, у разі якщо люстрацію не пройдуть.

Також чиновники будуть люстровані, якщо: були обрані і працювали на керівних посадах Комуністичної партії СРСР або на керівних посадах ЦК ЛКСМУ і вище; були штатним працівником чи негласним агентом у КДБ СРСР; співпрацювали із спецслужбами інших держав як таємні інформатори в оперативному отриманні інформації або своїми рішеннями, діями чи бездіяльністю здійснювали заходи, спрямовані на підрив основ національної безпеки, оборони чи територіальної цілісності України.

Крім того, закон передбачає формування спеціального органу при Міністерстві юстиції з функцією контролю за призначенням осіб на керівні посади. За словами Петренка, до керівництва громадської ради були запрошені співавтори закону з громадських організацій.

ОКУПУВАЛИ, ПЕРЕПИСАЛИ...

14 жовтня в анексованому Криму стартував перепис населення, який триватиме до 25 жовтня. Росія, проголосивши півострів своїм «федеральним округом», виділила близько 380 мільйонів рублів на збір даних про його мешканців.

Як уже повідомлялося, у Федеральній службі державної статистики (Росстат) зазначають, що перепис проводиться для подальшої розробки соціально-економічних програм регіону. На прес-конференції 14 жовтня в Сімферополі керівник Росстату Олександр Сурінов висловився, що в його відомстві пропонували провести перепис кримчан тільки в жовтні наступного року. «Але було ухвалене рішення, що необхідна інформація швидше», — додав він. Кримчанам потрібно буде відповісти на 33 запитання і вказати місце проживання, освіту, сімейний стан, національну приналежність, рівень доходів, житлові умови. Для людей, які тимчасово проживають у Криму, передбачена спеціальна анкета, в якій, наприклад, можна вказати мету і тривалість візиту перебування. У бланки громадян, які відмовилися брати участь у переписі, вноситиметься тільки інформація про стать і вік, отримана за місцем їхньої реєстрації. При цьому від опитуваного не вимагатимуть відповідати на запитання про національність. За словами головного російського статиста, значна кількість людей у Росії під час переписів 2002 і 2010 років не захотіли вказувати свою національність.

При опитуваннях від кримчан не будуть вимагати надання документів, які підтверджують дані, які вони надають, пояснив Сурінов. Також один з членів сім'ї, якого переписувачі застануть вдома, може надати відомості і про інших домочадців. Відповісти на запитання жителі Криму зможуть не тільки вдома, але й на спеціальних переписних пунктах. Перші підсумки перепису підіб'ють вже до кінця цього року, остаточні — до травня наступного.

«Я і мої близькі відповідатимуть на запитання переписувачів тільки за умови, що цей перепис проводитиметься державною кримськотатарською мовою, подивимося, як вона працює у Криму», — зазначив у коментарі для сайту «Крим.Реалії» учасник кримськотатарського національного руху, керівник Центральної виборчої комісії Курултаю кримськотатарського народу Заїр Смедляєв. Він припускає, що результати перепису «поражують так само, як і на референдумі в березні цього року». «Напередодні депортації 1944 року також проводився перепис населення, майна. Що буде за цим?.. У нашій історії є такий гіркий досвід», — сказав З. Смедляєв.

Останній перепис у Криму проводився у 2001 році.

ОКУПАНТИ ПЕРЕТВОРЮЮТЬ КРИМ НА ВІЙСЬКОВИЙ ПОЛІГОН

На території окупованого Криму триває накопичення російських окупаційних військ з формуванням нових військових частин. Про це на своїй сторінці у Фейсбук повідомляє координатор групи «Інформаційний Спротив» Дмитро Тимчук.

«Так, в Сімферополі у складі берегових військ ЧФ РФ сформовано 8-й окремий артилерійський полк, оперативно підпорядкований командуванню Південного військового округу. Озброєння — порядку 60 ствольних і реактивних артсистем (самохідні гаубиці і РСЗО «Торнадо»), а також ПТУРСи», — йдеться в повідомленні.

Крім того, за даними групи «ІС», у районі перешийка (Армянськ) йде формування змішаної артилерійської групи окупаційних військ з підрозділів таких військових частин ЗС РФ (зі складу ЧФ, а також раніше перекинутих до Криму):

— сформованого 8-го оап (ЧФ РФ);
— артпідрозділів 810-ї окремої бригади морської піхоти (ЧФ РФ);
— 943-го реактивного артилерійського полку;
— 291-ї артилерійської бригади;
— 205-ї окремої мотострілкової бригади.

Як раніше повідомляв «Укрінформ», Росія вже перекинула до Криму близько 1,5 тисячі важкої техніки. Кількість військових планується збільшити до 40 тисяч осіб.

ЗУСТРІЧ З КРИМСЬКИМ АРХІЄПИСКОПОМ

У Херсоні Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим Наталія Попович зустрілася з керуючим Кримської єпархії Української православної церкви Київського патріархату, архієпископом Сімферопольським і Кримським Климентом.

Під час зустрічі сторони обговорили питання щодо адаптації громадян України, які вимушено залишили півострів і на сьогодні проживають на материковій частині України.

Владика Климент подякував Постійному Представнику Президента України в Автономній Республіці Крим за послідовну та принципову позицію у відстоюванні прав і свобод українців, які проживають на тимчасово окупованій території, та тих, які вимушені були залишити Крим і переселитися на материкову частину нашої держави.

У КРИМУ ЗА ГІМН УКРАЇНИ ПОЧАЛИ ГНОБИТИ СТУДЕНТІВ

Студентам Кримського індустріально-педагогічного університету, які зустріли українським гімном представника окупаційної влади Володимира Константинова, погрожують відрахуванням із навчального закладу. Про це на своїй сторінці у «Фейсбуці» написав журналіст Осман Пашаєв.

«Усіх студентів по фото і відео в інтернеті ФСБ занесло в список і тепер їх тероризують, вимагаючи здати ініціаторів акції. А окупантам і московським гестапівцям допомагає викладач Мустафа (Сервінович) Джиляджі, в кабінеті якого відбуваються «допити». «Велика країна Росія», якщо її спецслужби зайняті переслідуванням 17-18-річних хлопців та дівчат за Гімн України», — йдеться у повідомленні.

Студентів допитують вже 2 тижні. Якщо знайдуться організатори, обіцяють, що ніхто не постраждає.

ЗАХИСТИ НАС, СВЯТА БОЖА МАТІР!

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Ось на телеекрані український священик Московського патріархату, що емігрував до Москви, який розпатякує про «київську хунту», «реальних сатаністів», котрі переслідували його через переконання. А що б сказала йому «московська хунта», аби він їв російський хліб і працював на користь іншої держави, бо такі в нього «переконання»? І де тепер ті українці Криму, що не «перефарбувалися»? Де тепер кримські татари, такі, як Мустафа Джемілєв та Рефат Чубаров, метою життя яких було повернення на історичну Батьківщину?

Те, що 18 храмів Московського патріархату перейшли у підпорядкування Київського, вичавлює сльози у російських журналістів, а чому б не поплакати і над долею кримських храмів Київського патріархату, захоплених росіянами? Та ні ж, бо в Україні все незаконне: і влада не влада, а банда, і православна церква не церква, а секта розкольників. Та й сама Україна не держава, а лише американський проект, створений як плацдарм для дестабілізації ситуації в Росії. А ще кілька місяців тому ріднісінький український нардеп О. Царьов днями публічно проклинав цей «проект» і бажав йому щонайшвидшого краху. Непогана роль як для народного обранця, покликаного цей самий «проект» зміцнювати, дбаючи про його розвиток і суверенітет. Цікаво, а як би поставився президент Путін до подібних заяв своїх державних діячів, скажімо, пана Наришкіна? У всякому разі, поважного професора, котрий висловив свої сумніви щодо правомірності приєднання до Росії Криму, одразу ж звільнили з роботи. Про це заявив один із учасників телепередачі «Вечір», голос якого, подібно до колишніх радянських глушителів, буквально забивали галасом інші її учасники. А щоб остаточно приперти цього ліберала до стінки, ведучий передачі пан Соловйов поставив йому запитання руба, хоч було воно і не по темі: чи вважає він героями Степана Бандеру та Юрія Шухевича?

Свято Покрови у храмі св. Володимира та Ольги УПЦ КП у Сімферополі

І сміливець здався, а потім вже всі разом почали топтатися по українських націоналістах. Ще б пак, бо хіба ж можуть бути для Росії більші вороги, ніж ті, які ніколи не здадуть інтереси своєї держави? І доцільніше тут попрацювати над «профілактикою», ніж боротися з наслідками.

Ось чому нібито вояки УПА, просто так, для душі, розривали немовлят на дрібні шматочки, а на повторно захопленій сепаратистами українській території знаходять закатованих людей без нирок, печінки та інших внутрішніх органів, які, за російською версією, українські військові продали реципієнтам. Такий це, виявляється, доступний кожному бізнес! Було також вкидання інформації про знайдене тіло розп'ятого хлопчика. Щоправда, як потім з'ясувалося, ніякого хлопчика насправді не було. Але про це могли дізнатися лише ті, хто переглядав уже згадану передачу «Вечір», а якогось офіційного спростування, звичайно ж, не надходило, бо слово-таки — горобець, і нехай собі літає.

Тож висновок нав'язується такий: український патріот, він же «нацист», «фашист», — це «неадекватний відморозок», садист і нелюдь. А що робити тим, у чиїх душах, як і раніше, лунає заклик Володимира Сосюри: «Любіть Україну, як сонце, любіть!», а ще — щемкі народні пісні про вербу й калину, про найдорожчу українську землю, її сердечних, добрих людей? Як примирити непримиренне і не стати жертвою в цій боротьбі?

Віктор Гаврилюк каже, що провів собі супутникову антену і тепер має змогу дивитися кілька сотень телеканалів замість одних російських, і так зробили вже й інші українці Криму.

А я намагаюся зцілюватися новоствореною молитвою: «Пресвята Богородице, заступнице ображених і знедолених, захисти нас від неправди лютої, злого чорного слова, покрий своїм омофором і зроби невидимими для ворога, не дай знищити нашу віру в добро і справедливість і, якщо на те Божа воля, поверни нам нашу Батьківщину, а якщо ні, осяй її сяйвом небесним, що зігріє і нас та покаже нам шлях до миру в наших душах. Амінь».

Тамара СОЛОВЕЙ

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ МИРНОГО ПЛАНУ ТА ЗМІЦНЕННЯ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ДЕРЖАВИ

Дорогі співвітчизники!

У вересні, майже місяць тому, у Мінську було ухвалено протокол щодо реалізації Мирного плану Президента України. Саме в цей час відбувся Саміт НАТО в Ньюпорті.

Чого ж вдалося досягнути за цей непростий час, що минув від моменту підписання?

Перший результат. Ми змогли зупинити по всьому фронту наступ ворога. Причому не найманців, не бойовиків-терористів, а добре вишколені підрозділи регулярної армії сусідньої країни.

Зусиллями наших воїнів були зупинені сотні інтервентів, яким вже ніколи не повернутися додому. По той бік кордону це стало вагомим аргументом на користь миру.

Результат номер два. Режим припинення вогню встановлено вздовж значної частини лінії зіткнення.

Кількість жертв серед наших військових значно знизилася, і, на щастя, протягом останніх днів нам вдається не втрачати жодного нашого героя.

Ті ж, хто порушує режим припинення вогню, отримують гідну відсіч. Тут ніякого пацифізму бути не може.

Наші відважні воїни героїчно тримають оборону Донецького аеропорту, який вже став символом мужності і героїзму. З вражаючими мужністю і відвагою. Українськими кіборгами прозвали вороги цих героїв.

Карбувати їхній подвиг у літописі української бойової слави треба буде золотими літерами. Держава належним чином оцінить їхню мужність.

Третій важливий результат, про який хочу вам доповісти. Вже майже півтори тисячі наших полонених, наших людей, які перебували в заручниках, вдалося звільнити з катівень терористів.

Ми боремося за повернення всіх без винятку затриманих. І тих, кого утримують бойовики, і тих, кого мордують як політичних заручників у російських в'язницях.

По-четверте. Ми отримали можливість частково здійснити ротацію військових, загоїти рани, відремонтувати пошкоджену та доставити нову техніку в зону АТО. Звести кілька ліній оборонних споруд на Донбасі і надійно прикрити решту української території від розповзання тероризму.

І, нарешті, п'яте. В тих містах, селах і районах, над якими знову майорить український прапор, вже панує мир. Там платять зарплати і пенсії. Там є вода, світло, тепло. Там працюють школи, дитячі садки.

Там налагоджується нормальне життя.

Призначено нових голів обласних адміністрацій Донецької і Луганської областей. Ними стали два генерали. Відповідно, Олександр Кіхтенко та Геннадій Москаль.

Умовно ми їх називаємо генерал-губернаторами. Таке поєднання є оптимальним рішенням для того часу й тих умов, в яких нині перебуває Донбас. Для тих викликів, які ми спільно маємо вирішити. Я чітко поставив перед ними завдання повною мірою відновити роботу всіх органів державної влади в кожному звільненому місті і селі.

Тепер про те, якими мають бути наші подальші кроки в боротьбі за мир.

Ми розраховуємо вже найближчими днями добитися-таки повного припинення вогню.

Після того, як це станеться, почнеться створення буферної зони. Обидві сторони мають відвести важкі озброєння, як мінімум, на 15 кілометрів углиб контрольованих територій.

Значна частина, я сподіваюся, покине територію України. Як наслідок — утвориться тридцятикілометровий пояс безпеки. Це унеможливить обстріл бойовиками населених пунктів Донбасу і принесе довгоочікувану безпеку мирним мешканцям.

Відведення важкої зброї і важкої техніки калібру більше ста міліметрів стане додатковою гарантією дотримання режиму припинення вогню. Його неможливо буде більше порушити спонтанно і безкарно.

Найголовніше з ключових наших завдань — встановлення контролю на українсько-російському кордоні. Бо кордони України — це святе. Вони незмінні, і ми не віддамо жодного клаптика нашої землі. Ми поновимо суверенітет над кожним квадратним метром. Але для цього потрібен час.

І щоби забезпечити спостереження за ситуацією на кордоні, в Україну із Австрії вже надійшли перші безпілотні літальні апарати. Такі ж самі прилади незабаром доставлять із Німеччини та Франції.

Їхня загальна кількість, я сподіваюсь, буде достатньою для того, щоб протягом 24 годин на добу забезпечити спостереження за всією територією вздовж українсько-російського порубіжжя.

Завдяки такому контролю, я маю велику надію, буде припинено постачання через кордон техніки, нової зброї, свіжих найманців.

Я звернувся і отримав позитивну відповідь про те, що ОБСЄ збільшила кількість спостерігачів до півтори тисячі осіб. Така кількість дозволить цій поважній європейській організації виконати свої зобов'язання зі спостереження за припиненням вогню та поновленням українського контролю за кордоном з Росією. Взагалі, ми маємо чітко розуміти, що без підтримки всього світу нам не вдалося б зупинити інтервенцію.

Наступного тижня я вирушаю до Італії, до Мілана. Там відбудеться низка багато- та двосторонніх переговорів, присвячених реалізації нашого Мирного плану.

Там має відбутися наша зустріч з Путіним. З одного боку, – керівники ЄС та низки європейських країн разом з Президентом України. З іншого, – Президент Російської Федерації.

Я не маю жодних ілюзій — це будуть непрості переговори. Але я до них готовий. Моя мета – непорушна незалежність країни, її територіальна цілісність, недоторканність кордонів, відновлення миру.

Якщо ми доб'ємося повного припинення вогню, виведення російських військ та техніки, встановлення контролю над кордоном, то відкриється зрозумілий і необхідний шлях до політичного врегулювання.

Для цього на поки що підконтрольних бойовикам територіях мають відбутися вибори місцевих органів влади.

Але не ті, які намагаються проголосити терористи. А лише ті, які передбачені українськими законами. Які відбудуться за українськими правилами і які повністю відповідатимуть українським законам. Які відбудуться під спостереженням ОБСЄ та інших європейських, міжнародних організацій та структур і будуть визнані всім світом як прозорі та демократичні.

Дорогі співвітчизники!

Мирний план, який вже, як мінімум, забезпечив певний рівень деескалації конфлікту, постійно атакується ура-патріотами. Це здебільшого люди, відірвані від реалій, і, будучи відкритим до критики, я, разом з тим, не збираюся змінювати стратегію.

А вона полягає в тому, що ми перемогти можемо лише мирним шляхом.

Я — оптиміст, але це не означає, що країна не повинна бути готовою і до гіршого. Бути в змозі дати рішучу відсіч тим, хто — не дай Боже! — вирішить повернутися на шлях війни та поновити бойові дії проти України.

Левову частку свого часу в останні 7-10 днів я присвятив питанням обороноздатності держави. Побував на Житомирщині на полігоні, де до захисту Вітчизни готуються війська спеціального призначення; в навчальному центрі прикордонників на Київщині; в Академії сухопутних військ у Львові і Харківському університеті повітряних сил.

В п'ятницю відвідав зону антитерористичної операції. За тиждень проінспектував оборонні підприємства від Львова до Харкова. Вперше за десятки років вони працюють у три зміни, щоб виробити нову та відремонтувати пошкоджену в боях техніку, яку треба якнайшвидше повернути до лінії оборони держави.

Вони, оборонні підприємства, виконали це завдання вже на 80%. Крім того, в зону АТО вже поставлено найсучасніші зразки нової високоточної зброї, найновіші засоби розвідки, модерні системи управління вогнем.

Ми також зосереджені і на підготовці до зими, адже про повернення наших військ із зони АТО в місця постійної дислокації наразі не може бути і мови.

Фанфари, під які лунають звіти силовиків про зимове забезпечення військ, абсолютно не заважають мені бачити і чути реальні проблеми. Робиться чимало, і ми це визнаєм, але зробити треба ще більше.

Звичайно, що субтропіків в окопах організувати не зможемо, але солдат взимку має бути одягнений та обігрітий.

Про окопи, до речі. Вздовж всієї лінії зіткнення ми зводимо три лінії оборонних фортифікаційних споруд. Блокпости, протитанкові рови, загородження, довготривалі вогневі споруди, бліндажі, окопи, траншеї та ходи сполучення, спеціальні місця для зенітно-ракетних комплексів та танків. Колючий дріт, нарешті.

Ці споруди мають стати серйозною перешкодою для тих, кому закортіло би сунутися вглиб української території.

Зміцнити нашу обороноздатність має і низка кадрових рішень. Своїм Указом я створив Комітет з питань розвідки. Його очолить відомий профі генерал Ігор Смешко, який до того ж має досвід роботи і головою СБУ, і головою військової розвідки, та й військовим аташе України в США та Швейцарії встиг попрацювати.

Звільнив керівництво Державної прикордонної служби. Нові завдання, які стоять перед прикордонниками, вимагають нових керівників.

Настав час змінити і керівництво військового відомства. Вважаю, що слід задовольнити рапорт Валерія Гелетея про відставку з посади міністра оборони.

Вже завтра я внесу до Верховної Ради подання на призначення нового міністра. Впевнений, що із голосуванням за нього ми не зволікатимемо. Розраховую, що у вівторок, у сесійний день парламенту, воно відбудеться.

Шановні співвітчизники!

Ми сильніші, набагато сильніші, ніж місяць тому.

Ми тримаємо порох сухим. Бо мирний процес ще не став незворотним.

Але головне — в рамках мирної стратегії ми добилися суттєвої деескалації конфлікту, і кожен з вас це вже відчуває.

Це дає шанс із великою надією та стриманим оптимізмом дивитися у наше українське мирне майбутнє.

Я подвою і потрою зусилля для досягнення миру.

Віримо, що після важких випробувань на нас очікують мир, реформи, процвітання, європейська перспектива.

Все буде добре.

Слава Україні!

Президент України
Петро ПОРОШЕНКО

12 жовтня 2014 р.
м. Київ

«ДРУГОГО ФРОНТУ» В УКРАЇНІ НЕ БУДЕ!

14 жовтня Верховна Рада ухвалила низку законів, спрямованих на боротьбу з корупцією, удосконалення виборчого та судового законодавств. А Президент започаткував нове свято в країні.

На ранкове засідання парламенту, яке почалося з півгодинним запізненням, прибули Президент Петро Порошенко, Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк і деякі члени уряду. У сесійній залі зареєструвалося 294 народних депутати. Крім президентських і урядових законопроектів, депутати повинні були голосувати за призначення міністра оборони і статус воїнів ОУН-УПА. Насамперед, депутати 245 голосами призначили запропонованого Петром Порошенком Степана Полторака міністром оборони, звільнивши з цієї посади Валерія Гелетея.

Після цього 316 голосами «за» депутати ухвалили закон про прокуратуру, який визначає основи діяльності прокуратури, прокурорського самоврядування, статус прокурорів і систему прокуратури. Потім було ухвалено закон «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки». За це проголосували 284 народних депутати. Також депутати ухвалили президентський закон «Про національне антикорупційне бюро». За це рішення проголосували 278 народних депутатів. Після прийняття антикорупційних законів Петро Порошенко, попрощавшись з Арсенієм Яценюком, покинув сесійну залу Ради.

Після цього був ухвалений закон про запобігання та протидію відмиванню доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Цей закон спрямований на забезпечення реалізації положень міжнародних стандартів у сфері протидії відмиванню коштів та боротьби з фінансуванням тероризму. Цим законом комплексно удосконалено національне законодавство у сфері фінансового моніторингу. Далі 265 голосами було ухвалено закон, що визначає кінцевих вигодонабувачів юридичних осіб і публічних діячів, який був внесений Кабінетом Міністрів. Закон встановлює вільний доступ до Державного реєстру прав на нерухоме майно та обов'язковість розкриття інформації про власників компаній і фірм.

Також Рада ухвалила урядовий закон про запобігання корупції. За це рішення проголосували 230 депутатів. Його метою є комплексне реформування системи запобігання корупції відповідно до міжнародних стандартів та успішних практик іноземних держав. Крім цього, 233 народних депутати проголосували за введення в Україні кримінальної відповідальності за підкуп виборців.

Зазначимо, що Верховна Рада навіть з сьомої спроби не змогла внести до порядку денного законопроект про визнання ОУН-УПА воюючою стороною у Другій світовій війні за свободу і незалежність України. Слід зазначити, що нинішнє засідання проходило на тлі протесту біля стін парламенту, де зібралося близько 200 осіб у балаклавах. До центрального входу в будівлю парламенту вони кинули коктейлі Молотова і петарди. Через спроби штурму будівлі Верховної Ради, після консультацій з головами фракцій, Олександр Турчинов закрив засідання.

Цей день ознаменувався не тільки активною діяльністю депутатів: Президент Петро Порошенко своїм указом увів у країні нове свято — 14 жовтня щорічно буде відзначатися День захисника України.

* * *

Президент Петро Порошенко сприймає провокації біля Верховної Ради як невдалу спробу відкрити другий фронт в Україні. Про це в Twitter написав прес-секретар Глави держави Святослав Цеголко.

Як повідомляв УНІАН, 14 жовтня, в день Покрови Пресвятої Богородиці, Всеукраїнське об'єднання «Свобода» провело в Києві традиційний Марш слави героїв. Активісти «Свободи» кількатисячною організованою колоною пройшли вулицями Києва до будинку Верховної Ради. Активісти пікетували парламент з вимогою визнати ОУН і УПА борцями за державну незалежність України. Акція «Свободи» пройшла злагоджено і спокійно.

Тим часом, близько 12.00 до ВР прибула група невідомих людей у балаклавах на обличчях і з прапорами «Правого сектора». Ці люди кинули коктейлі Молотова та петарди в будинок Верховної Ради. Також вони влаштували сутички з правоохоронцями. У коментарі журналістам лідер ВО «Свобода» Олег Тягнибок висловив переконання, що до провокацій біля ВР причетні «люди Медведчука» *(мається на увазі екс-глава Адміністрації Президента Леоніда Кучми Віктор Медведчук – **УНІАН**)*. О. Тягнибок також розповів, що активісти «Свободи» оточили провокаторів і допомогли таким чином правоохоронцям затримати їх. Пізніше на сайті «Правого сектора» було розміщено повідомлення, що їхні активісти не беруть участі в заходах біля будинку парламенту.

* * *

Військовослужбовці Національної гвардії України, які мітингували 13 жовтня перед Адміністрацією Президента, стали жертвами провокації, організованої Федеральною службою безпеки Росії (ФСБ). Про це в ефірі «5 каналу» сказав радник голови Служби безпеки України Маркіян Лубківський, повідомляє пресслужба СБУ.

За його словами, є неспростовні докази, що акція 13 жовтня із залученням військовослужбовців Національної гвардії України провокувалась ззовні російськими спецслужбами, зокрема, 18-м центром ФСБ, що спеціалізується на плануванні та організації інформаційних атак проти України.

Лубківський підкреслив, що протестні акції, за задумом провокаторів, планувалися не тільки в Києві, а й у Харкові, Херсоні, Миколаєві, Запоріжжі, Одесі, Вінниці, Дніпропетровську та Павлограді.

«Ідея була зробити ці акції масовими, але завдяки спільним діям Служби безпеки України та Міністерства внутрішніх справ вдалося запобігти і нейтралізувати їх», — сказав Р. Лубківський. Він подякував бійцям добровольчих батальйонів, які «завадили афері ляльководів проти наших воїнів».

За його словами, СБУ має повну інформацію про осіб, які підбурювали військовослужбовців, намагаючись розхитати ситуацію в оборонному секторі держави. Всі матеріали на встановлених СБУ громадян передаються до Генеральної прокуратури України.

ОБРАННЯ АКСЬОНОВА «ГОЛОВОЮ» КРИМУ:
НІ КОНКУРЕНЦІЇ, НІ АЛЬТЕРНАТИВИ

«Прем'єр-міністр» Криму Сергій Аксьонов, який представляє партію «Єдина Росія», призначений «головою» республіки. Депутати «Держради» одноголосно підтримали його кандидатуру на засіданні 9 жовтня. Конкуренти Аксьонова – комуніст Геннадій Нараєв і «справорос» Олександр Терентьєв, – зважаючи на беззастережну підтримку опонента, не стали виносити свої кандидатури на голосування. Втім, спостерігачі скептично оцінюють перспективи республіки з таким керівництвом...

Як відомо, згідно з ухваленою в квітні 2014 року Конституцією Криму, вищою посадовою особою є голова республіки, який обирається депутатами на п'ять років. У вересні цього року президент Росії Володимир Путін вніс кандидатури «прем'єра» Сергія Аксьонова («Єдина Росія»), «міністра» екології та природних ресурсів Криму Геннадія Нараєва (Комуністична партія Російської Федерації) і депутата Держдуми Російської Федерації Олександра Терентьєва («Справедлива Росія») на посаду «голови» республіки.

Ще задовго до дня голосування спостерігачі прогнозували обрання Аксьонова на керівну посаду. Інтрига полягала в тому, скільки голосів набере кандидатура кримського «прем'єра». Примітно, що навіть конкуренти Аксьонова – Нараєв і Терентьєв – також закликали парламентаріїв проголосувати за їхнього суперника.

«Я дуже вдячний президенту країни Володимиру Володимировичу Путіну за надану високу довіру – внесення моєї кандидатури, – сказав з трибуни «міністр» екології та природних ресурсів Криму. – Я не буду сьогодні виступати з особистою програмою. Є федерально-цільова програма з соціального розвитку Республіки Крим на найближчі п'ять років, яку необхідно нам реалізувати. Я солідарний з тією програмою, яку виклав Сергій Аксьонов... Останні роки ми тісно працюємо з Сергієм Валерійовичем Аксьоновим. У попередньому скликанні Верховної Ради ми були керівниками невеликих фракцій, які були на той момент у меншості, і завжди допомагали і підтримували один одного. Я активно допомагав Сергію Валерійовичу у реалізації тих заходів, що передували входженню Криму до Російської Федерації, особисто голосував за нього *(на посаду «прем'єр-міністра» в лютому 2014 року.* ***– прим. ред.)*** і про це не шкодую. Тому що Сергій Валерійович виявив себе як щирий лідер, винятково працездатна людина і високоефективний керівник».

Комуніст сказав, що знає Аксьонова як чесну, порядну і мужню людину. «У мене немає сумнівів, кого сьогодні обрати керівником республіки. Альтернативи Аксьонову немає», – сказав Нараєв, закликавши депутатів підтримати кандидатуру «прем'єра» на посаду «глави» республіки.

Аналогічний заклик з парламентської трибуни пролунав і з вуст Терентьєва. «Народ Криму прийняв дуже важливе рішення *(маються на увазі результати березневого «референдуму» про «входження» Криму до Росії.* ***– прим. ред.)***, і на чолі стояв справжній лідер – Сергій Валерійович Аксьонов. Я вважаю, що якби цього не сталося, невідомо, яким шляхом розвивався б сьогодні Крим, в якому стані перебувало б і населення Криму, і наша багатостраждальна земля... Я хотів би вас попросити підтримати кандидатуру Сергія Валерійовича, тому що було б злочином не дати можливість моєму другові і мужній людині очолити Республіку Крим», – сказав депутат Держдуми.

Схвальні висловлювання на адресу Аксьонова висловив спікер «Держради» Володимир Константинов. «Сьогодні – історичний особливий день. Сьогодні вперше ми обираємо главу нашої республіки. Цієї посади в Криму ніколи не було. Кандидатура Сергія Аксьонова теж особлива. Це не просто кандидат від партії «Єдина Росія». Це — людина, яка в складний для Криму період, у важкі моменти простягнула руку допомоги кримчанам, очоливши уряд республіки. Сергій Аксьонов підставив плече і мені – спікеру тоді ще Верховної Ради Криму. І це виявилося визначальним чинником у подальшій долі Криму. Тому Сергій Аксьонов по праву історичної справедливості має стати главою Республіки Крим. Я в цьому абсолютно переконаний», – сказав Константинов.

Потім депутати, заслухавши ще кілька виступів на підтримку Аксьонова, зокрема й екс-заступника голови Меджлісу кримськотатарського народу, «віце-спікера» Ремзі Ільясова і члена фракції Ліберально-демократичної партії Росії Сергія Шувайникова, проголосували за кандидатуру Аксьонова. «За» висловилися 75 парламентаріїв із 75. Результати голосування присутні в сесійній залі зустріли стоячи й оплесками.

«Спасибі велике за надану довіру. Я впевнений, що, як і в складні дні, ми з вами об'єднаємося і єдиною командою зможемо змінити на краще життя в нашому Криму, підтримати нашого президента. У нас все попереду. Спасибі, що ви вірите мені, я вірю вам від усієї душі і знаю, що ми подолаємо всі перешкоди, які стоять на нашому шляху», – подякував Аксьонов депутатам.

Втім, компліменти в цей день звучали не тільки на адресу новообраного «глави» республіки. Так, присутній на сесії повноважний представник президента Росії в Кримському федеральному окрузі Олег Белавенцев подякував Константинову за роботу, назвавши його «великою людиною і великим політиком». «Його внесок у те, що сьогодні відбувається в республіці, неоціненний», – додав повпред Путіна. Слова Белавенцева зал також зустрів оплесками.

Під час засідання депутати ухвалили постанову про суміщення «главою» республіки своєї посади з посадою голови Радміну, а також призначили Аксьонову заступників. У кріслі першого «віце-прем'єра» залишився Михайло Шеремет; заступниками стали Георгій Мурадов, який одночасно є постійним представником Криму при президенті Росії; Дмитро Полонський, що обіймає посаду «міністра» внутрішньої політики, інформації та зв'язку Криму; Лариса Опанасюк, яка керуватиме апаратом «Ради міністрів»; Євгенія Бавикіна, Руслан Бальбек і Микола Янакі. Ще одне крісло «віце-прем'єра» дісталося Аллі Пашкуновій.

Крім того, депутати залишили Олену Юрченко на посаді «міністра» курортів і туризму, а Геннадія Нараєва – «міністром» екології та природних ресурсів – головним державним інспектором Криму.

Перший секретар Комітету кримського республіканського відділення політичної партії «Комуністи Росії» Леонід Грач, коментуючи для «Крим.Реалії» результати голосування з обрання «глави» республіки, зазначив, що вони були очікуваними. Водночас його обурила позиція Нараєва і Терентьєва, які відмовилися змагатися з Аксьоновим за керівну посаду: «Як треба було принизитися, щоб брати участь у цій виставі, щоб взяти і за себе не проголосувати? Сумно все!».

Грач також наголосив, що не бачить перспектив у республіки з нинішньою владою. «Крим не розвивається. У Криму немає сьогодні тієї керівної сили, яка могла б навести порядок у земельній сфері, підняти економіку, сільське господарство, курортну сферу», – вважає Л. Грач...

Андрій КОЛОКОЛЬЦЕВ

(Друкується зі скороченнями)

Раптом «великі» Криму цього: Константинов і Аксьонов

ПЕРШИЙ І ОСТАННІЙ ПРЕЗИДЕНТ КРИМУ ЗАКЛИКАВ ПОЗБУТИСЯ П'ЯТОЇ КОЛОНИ В КРИМУ

Перший президент Криму Юрій Мєшков запропонував кримчанам попросити президента Росії Володимира Путіна відкликати кандидатуру Аксьонова на посаду глави республіки, ввести посаду президента республіки і провести нові вибори наступного року.

У перебігу проведеного 7 жовтня в Сімферополі «третього раунду загальнокримського круглого столу» на тему: «Російському Криму – російську владу. Без п'ятої колони і агентів київської хунти» Мєшков «викрив» «п'яту колону» в Криму.

На його думку, представники нинішньої кримської влади не прагнули, щоб Крим увійшов до складу Росії, і перед тим, як російський прапор був піднятий на будівлі кримського Радміну і Верховної Ради, нинішній в.о. глави республіки Аксьонов вів кулуарні переговори з керівником кримської «Батьківщини» Андрієм Сенченком і головою кримськотатарського Меджлісу Рефатом Чубаровим про розподіл влади в Криму.

«Те, що передувало підняттю російських прапорів, заплямовує і перекидає цей титул «команда переможців»: не прагнули вони, мало того, не очікували і пручалися, скільки могли, цій перемозі, результати якої вони нахабно і безцеремонно собі присвоїли», – сказав Мєшков.

Перший кримський президент заявив і про «викриття» нинішнього заступника Аксьонова Дмитра Полонського, який нібито є агентом Служби безпеки України.

При цьому так звану самооборону Аксьонова Мєшков назвав «штурмовиками СА, виродженням самооборони»: «Самооборона створювалася для того, щоб захистити нас з вами, забезпечити безкровне входження Криму до Росії. На що вона перетворилася? Дійсно, в штурмовиків, вони бродять і кажуть підприємцям: 50 на 50. Хто розуміє, — матиме свій бізнес, тільки переполовинений, хто не розуміє, – націоналізуємо, продамо за вже відпрацьованою схемою. Чим це обернеться для народу? Жертви – всі ми з вами».

«Необхідна заміна складу, що дістався в спадщину від окупантів, посадових органів державної влади, складу Верховного суду, повна зміна уряду Криму», – наголосив Мєшков. Також він запропонував провести тестування кримських чиновників, аналогічне єдиному держіспиту, які складають випускники російських шкіл.

Мєшков закликав кримчан звернутися до депутатів російської Держдуми з проханням не скасовувати вибори в 2015 році. Крім того, політик запропонував розробити нову редакцію кримської конституції та ухвалити її на загальнонародному референдумі в січні 2015 року.

«Внести до нової редакції конституції посаду президента республіки, що обирається всенародним голосуванням, щоб неповадно було цим депутатам, з неприємним духом окупаційного режиму, самим келійно вирішувати питання про те, хто буде на чолі республіки. Провести вибори вищих органів влади на основі оновленої конституції в травні 2015 року», – закликав перший кримський президент.

Учасник «круглого столу», комуніст, член організації «Севастополь-Крим-Росія» Олексій Усольцев погодився з багатьма пропозиціями Мєшкова і висловив сайту «Крим.Реалії» думку, що нинішня влада в Криму «утворилася за рахунок великих грошових кишенькових злодіїв, які вихопили з бюджету народу пенсії, величезні суми».

«Але це — злодії, пройдисвіти! Цей Цеков, Аксьонов, Константинов – пройдисвіти. До влади прийшла корупційна, кримінальна частина суспільства», – зазначив Усольцев.

У результаті заходу було вирішено доручити Мєшкову доопрацювати звернення до Путіна.

«Вся нинішня кримська влада – це не нова російська влада на півострові, а стара українська. А справжні борці за російський Крим опинилися на узбіччі політичного процесу. Їх видавлюють і продовжують видавлювати звідусіль, де тільки можна! У зв'язку з цим загроза того, що потужна проукраїнська п'ята колона може забезпечити реванш, досить велика. Треба провести серйозні партійні чистки в усіх провідних партіях у Криму і наступного року обрати нову владу на півострові», – йдеться в резолюції круглого столу.

Лана ДОЛЛЕНБЕРГ

БАЧИЛИ ОЧІ, ЩО ВИБИРАЛИ?

Наш читач із Сімферополя передав до «Світлиці» ЛДПРівську газету, яку витяг зі своєї поштової скриньки перед недавніми «виборами» в Криму. В запалі передвиборної боротьби ЛДПР люто «топила» конкурентів, не добираючи слів. Ось декілька витягів з тих публікацій:

«Передо мной лежит список кандидатов в депутаты Государственного Совета Республики Крым первого созыва от партии «Единая Россия». Читаю первые 20 фамилий. Ощущение дежавю накатывает немедленно и неотвратимо. Это же практически список Партии регионов в 2010 году на выборах в Верховный Совет Крыма!

12 из первых 20-ти кандидатов в депутаты (а это 60%!) на протяжении ряда лет уже были депутатами, избранными от Партии регионов или блока «За Януковича», а некоторые — многократно! Именно их деятельность и привела Крым к сегодняшнему плачевному состоянию дел в экономике и во всех других областях общественной жизни. По «невероятному» совпадению не менее пяти кандидатов из списка ЕР работали ранее или до сих пор работают в сомнительно известной фирме «Консоль ЛТД». Просто удивительная такая строительная фирма, которая умеет строить не только многоэтажные пирамиды, но и депутато-мандатные инкубаторы сначала для ПР, а теперь и для партии «Единая Россия»...».

Передвиборна агітка містить «Окрытое обращение обманутых пайщиков строительной фирмы «Консоль ЛТД», у якому, зокрема, говориться:

«К вам обращаются граждане Российской Федерации — обманутые пайщики строительной фирмы «Консоль ЛТД», которая является резидентом Украины и зарегистрирована в качестве юридического лица (ООО фирма «Консоль ЛТД») по адресу: Украина, Автономная Республика Крым, 95022, г. Симферополь, ул. Бородина, д. 16.

Данная строительная фирма в рамках имеющихся договорных отношений нарушила не только права российских граждан на территории Украины, но и законодательство Российской Федерации.

Сегодня фирма «Консоль ЛТД» является не просто строительной компанией, имеющей многомиллионные долги перед физическими и юридическими лицами, но и организацией-инициатором «строительной пирамиды» в Украине, в рамках которой денежные средства пайщиков привлекаются для личного обогащения учредителей и руководителей фирм.

Денежные средства были выплачены в полном объеме, необходимом для строительства жилых объектов, однако фирма «Консоль ЛТД» свои обязательства не выполнила, оставив нас без квартир и без денег. В результате сегодня в России география пайщиков, обманутых фирмой «Консоль ЛТД», простирается от Мурманска до Камчатки и от Ростова до Москвы и насчитывает более 400 человек.

Только по предварительным оценкам российские граждане за последние пять лет проинвестировали лжестроительство фирмы в объеме более 100 млн. долларов США. На запросы российских пайщиков относительно судьбы вложенных ими денежных средств ООО фирма «Консоль ЛТД» не отвечает.

На сегодняшний день на фирму открыто свыше 50 исполнительных производств, однако ни одно из них фирма «Консоль ЛТД» не удовлетворила. На счетах ООО фирмы «Консоль ЛТД» денег нет.

Более того, пирамида стала инструментом обогащения руководителя ООО фирмы «Консоль ЛТД» в период с 2003 по 2010 годы — Константинова Владимира Андреевича. В 2011 году Константинов В. А. был включен в рейтинг ста богатейших людей Украины, при этом за так называемый «кризисный» год его личный капитал увеличился на 60,2 миллиона долларов США: с 96,4 млн. в 2010 г. до 156,6 млн. в 2011 г.».

Але знаєте, що найдикіше в цій ситуації? Що після таких убивчих звинувачень депутати від ЛДПР спокійнісінько засідають у кримському «білому домі» й дружненько голосують під орудою того самого Константинова. Ось такий ваш, кримчани, «честный выбор»...

ЄВРЕЇ ЗАХИЩАЮТЬ «ПРАВИЙ СЕКТОР» ВІД БРЕХНІ ЗМІ РОСІЇ

«Правий сектор» побив євреїв в Одесі, а також всі сутички за участі «Правого сектора» найчастіше стосуються саме євреїв — такі повідомлення поширили російські ЗМІ, намагаючись розвинути тему антисемітизму серед українських бійців. На захист «Правого сектора» виступили самі євреї.

Цього тижня у російських ЗМІ набула популярності новина про те, що «Правий сектор» буцімто оголосив війну євреям в Одесі. Новина з'явилась на сайті російської газети «Известия», телеканалу LifeNews і «Звезда».

Ці ЗМІ повідомили про чоловіка на ім'я Михайло Майман, який буцімто розповів, що за минулий місяць бойовики «Правого сектора» жорстоко побили понад 20 чоловіків єврейської національності. У повідомленні мовиться, що потерпілими від побиття «Правим сектором» в Одесі в основному є представники єврейської діаспори.

Інформацію спростував офіційний представник Єврейської громади Берл Капулкін. «Ні, не було нічого, починаючи з Михайла Маймана. Немає такої людини ні серед лідерів єврейської громади, ні в місті Одеса. І ще раз повторю: ми підозрюємо, що взагалі в Одесі людини з прізвищем «Майман» немає. Випадків побиття євреїв в Одесі за останній рік ми не пам'ятаємо, за останні 5 років теж не пам'ятаємо. За останній рік їх точно не було. Мало того, вчора нам телефонували представники «Правого сектора» і питали: «А кого ми там побили? Самим же цікаво?..». У самому «Правому секторі» є євреї, тому підозрювати їх було б нелогічно», — сказав Б. Капулкін в ефірі російського каналу «Информационная служба мир-24».

А також з'явилось повідомлення на офіційному сайті єврейської громади в Одесі про те, що ця заява є брехнею. Новину спростував і «Правий сектор». Про це зазначено у пості на їхній сторінці «Вконтакте»: «Російські ЗМІ знову почали масову інформаційну атаку проти «Правого сектора». На своїх сайтах та в ефірах вони брешуть, що «Правий сектор» «оголосив війну євреям в Одесі». Насправді, жодних конфліктів на ґрунті національної різниці не було з жодними національними меншинами за весь час існування «Правого сектора» в місті. Закликаємо не вестись на інформаційну провокацію та не брати до уваги будь-яку інформацію, що розповсюджують російські та проросійські ЗМІ», — йдеться в повідомленні.

Йосиф Зісельс, голова Євразійського єврейського конгресу, назвав такі фейкові новини в російських ЗМІ вже давно знайомою моделлю тамтешньої пропаганди і спекуляції. На його думку, міфи про те, що в Україні зростає антисемітизм, з'явились ще у 2004 році. За словами діяча, успішність такої маніпуляції полягає в тому, що люди в Європі реагують однозначно на рівні підсвідомості на слово «фашизм».

«І вже не треба думати, якщо хтось називає когось фашистами, значить, це — фашисти. Все! Значить, раз фашисти — це погано, значить, там відбувається чортзна-що і треба вживати якихось заходів. Цей образ був обраний давно для того, щоб позначити Україну або тих людей, які за Україну виступають. Націоналістів або ненаціоналістів, та взагалі всіх, хто був на Майдані в ролі «фашистів», — заявив він у коментарі для Радіо «Свобода».

Йосиф Зісельс підсумовує: якщо більшість росіян підтримують Путіна, то вони сліпо довіряють і подібній пропаганді...

На фото: Йосиф Зісельс; унизу — російська брехня

РОСІЙСЬКІ МАС-МЕДІА «ЛІПЛЯТЬ» З КРИМСЬКИХ ТАТАР БОЙОВИКІВ ТА РАДИКАЛІВ

Останнім часом у російських ЗМІ все частіше стали з'являтися матеріали про те, що ісламські радикали готові розпочати в Криму бойові дії. Наприклад, 8 жовтня «Независимая газета» надрукувала статтю під заголовком «Ісламісти щось замислюють в Криму», в якій, спираючись на заяви у соціальних мережах, робляться висновки щодо великої ймовірності виникнення на півострові озброєного опору з боку найбільшої групи місцевих мусульман — кримських татар.

На сайті російського Центру вивчення національних конфліктів та федеральної експертної мережі з'явився прогноз щодо ситуації у міжетнічних відносинах у регіонах Росії і, зокрема, в Криму. На думку експертів центру, головною проблемою півострова є «деструктивна» активність Меджлісу кримськотатарського народу, а за їхніми прогнозами — «серйозний інцидент може спровокувати масовий конфлікт».

Кримськотатарська громада наразі болісно переживає останні події навколо зникнення та загибелі за загадкових обставин кримських татар. Разом з тим, у самому кримськотатарському соціумі немає агресії та закликів до війни. Це підтвердила і експерт Human Rights Watch Юлія Горбунова, яка останні тижні проводила на півострові дослідження.

«Загальний настрій у людей доволі пригнічений, але від жодного з них я не чула будь-яких войовничих чи ворожих заяв. У принципі кримські татари не бажають конфронтації», — зауважила представниця міжнародної правозахисної організації.

Як відомо, одного із зниклих — Едема Асанова — 6 жовтня було знайдено повішеним у закинутій будівлі. За офіційною версією, 25-річний хлопець наклав на себе руки. Раніше голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров попереджав, що слідство наполягатиме на ненасильницькому характері загибелі Асанова.

Керівник відділу міжнародних зв'язків Меджлісу кримськотатарського народу Алі Хамзін звертає увагу, що події в Криму зараз розвиваються за «чеченським сценарієм».

Подібна активність російських ЗМІ дуже нагадує те, що відбувалося під час озброєних конфліктів на Кавказі, зокрема в Чечні. Спочатку викрадення та зникнення людей, розповсюдження інформації про радикалізацію та утворення гуртів бойовиків і, як наслідок, активізація дій з боку російських силовиків проти певної групи людей.

Разом з тим, відомий російський журналіст Максим Шевченко, якого вважають близьким до Кремля, під час свого перебування в Ялті охоче ділився роздумами щодо кримських татар і відзначав їхню миролюбність.

«Це — хороший, працелюбний народ, який, якщо ставитися до нього з повагою, може бути і другом, і братом, і разом будувати спільний Крим. Я багато спілкуюся з кримськими татарами і не відчуваю жодного ворожого ставлення ані до російського, ані до українського населення Криму, некримськотатарського, скажімо так. Це — перший народ у складі Російської Федерації, окрім чеченців, але там була війна, який може похвалитися тим, що він мав спеціальне обговорення з президентом величезної Російської Федерації, в якій ще 194 народи, проблем свого народу», — розповів російський журналіст Максим Шевченко в інтерв'ю сайту «Крим.Реалії».

У Меджлісі тим часом закликають попри психологічний тиск не залишати Крим та не піддаватися на провокації.

«Саме в ім'я Батьківщини і тих принципів, які ми проповідували, — повернутися за будь-яку ціну, ми сьогодні маємо залишатися в Криму. В нас є потужна форма протистояння у вигляді міжнародного співтовариства, і ми маємо це використати. У Кремлі, врешті-решт, мають зрозуміти, що ми не маємо логічних причин узятися за зброю та протистояти», — наголосив Алі Хамзін.

Раніше національний лідер кримських татар Мустафа Джемілєв також звертався до співвітчизників із закликом не залишати півострів.

За даними ООН, кількість вимушених переселенців з Криму на материковій Україні збільшилася до майже 18 тисяч осіб.

Мустафа ЧАУШ

У КРИМУ В ІНТЕРНЕТІ ЗНАЙШЛИ «ЕКСТРЕМІЗМ»

Слідчий відділ Ялти порушив кримінальну справу стосовно 30-річного місцевого жителя за пост, розміщений у соціальних мережах, в якому правоохоронці угледіли «екстремізм». Про це повідомляє прес-служба Слідчого управління Слідчого комітету Росії у Криму.

«За даними слідства, 5 серпня 2014 року підозрюваний розмістив на своїй сторінці в соціальній мережі інформацію екстремістського змісту. Зараз з'ясовуються всі обставини події. Розслідування кримінальної справи триває», — зазначають у Слідчому комітеті. Нагадаємо, що президент Росії В. Путін 30 червня підписав закон про кримінальну відповідальність за заклики до екстремізму в Інтернеті. Приводом для порушення кримінальної справи може стати репост або лайк записів в Інтернеті, які правоохоронці вважатимуть провокаційними.

А ЗА ЦЕ ЧОМУСЬ НЕ СУДЯТЬ...

В одній зі шкіл Сімферопольського району вирішили влаштувати «самосуд» над книжками українською мовою. Про це на своїй сторінці у Facebook написав член Меджлісу кримськотатарського народу Ескендер Барієв, наводячи розповідь 8-річного учня однієї зі шкіл Сімферопольського району.

«В нашій школі зібрали підручники та книжки і українською мовою, і про Україну. Зробили звалище. І на очах у школярів почали рвати. Деякі учні хотіли забрати книжки додому, їм не дозволили. До знищення книжок залучали учнів, деякі відмовлялися. Мені вдалося витягти і врятувати одну книжку — українсько-англійський словник. Хотів ще витягти, не вдалося...» — розповів учень.

«Найжахливіше те, що цим займаються вчителі, яким ми часто доручаємо своїх дітей. До речі, це не перший випадок знищення літератури українською та кримськотатарською мовами, які в Криму є державними», — додає Е. Барієв.

Нагадаємо: нещодавно з Криму на материк було відправлено порятовані з вогнищ і смітників українські книжки, свого часу передані на півострів волонтерами руху «Не будь байдужим!». ***(http://crimeanua.wix.com/main)***

ТИМ ЧАСОМ... У Криму на час перехідного періоду введено тимчасовий мораторій на вилучення забороненої літератури. Таку інформацію на зустрічі з кримськими паломниками, що побували в хаджі у Саудівській Аравії, озвучив «глава» Криму Сергій Аксьонов, повідомляють «РИА Новости».

За інформацією видання, раніше мусульманські сім'ї з декількох районів півострова звернулися до Аксьонова зі скаргами за фактом обшуків в їхніх будинках з метою вилучення релігійної літератури, яка заборонена в Росії, і тепер ця заборона поширюється на території півострова.

«У нас не буде жодних слідчих заходів у частині вилучення літератури. Ми даємо спокійно час перейти на нормальний мирний формат. Будемо виходити з того, що у нас має бути перехідний період, коли ми повинні адаптуватися, зрозуміти, що ми перебуваємо в Росії», — сказав Аксьонов.

Так, у Росії... В Україні таке дикунство просто немислиме... За останніми даними, кримчан зобов'язали протягом трьох місяців здати заборонену в РФ літературу...

«ВИХОВАННЯ» БРЕХНЕЮ

Одеська вчителька Євгенія Балакірєва, наслухавшись побрехеньок російських ЗМІ, не лише стала палкою прихильницею «русского мира», а й почала промивати ним мізки школярикам. Під час виховної години в 9-му класі школи № 40, присвяченої шкідливості наркотиків, викладач історії стала розповідати дітям про привабливість Новоросії та про звірства бійців української армії і «Правого сектора» на Донбасі.

За її словами, військовослужбовці та «бандерівці» убивали жінок і дітей, а грудничків саджали на кілок. Учні записали розповідь наставниці про ці страхіття на диктофон, а згодом одна дівчинка оприлюднила це у соціальних мережах. Уже за першу добу запис на сайті Youtube прослухали 130 000 разів і майже тисячу разів прокоментували.

Через це в школі розгорівся неабиякий політичний скандал. У класі, де стався цей інцидент, діти розділилися на два табори. Адже Балакірєва працювала у цій школі 14 років, і школярі звикли до наставника. А ще вона була класним керівником саме в цьому класі, тож дехто, безперечно, буде за нею скучати. Але більшість обурена політично заангажованими заявами Балакірєвої і вважає, що їй не місце у школі.

Після такої «виховної години» вчителька подала заяву за власним бажанням і наказом № 420 відділу освіти Суворовської районної адміністрації Одеси була звільнена за згодою сторін. При цьому з'ясувалося, що Балакірєва працювала в школі, не маючи вищої освіти. Звільнилася з роботи і директор школи Людмила Семенкова, яка тримала такого працівника. Зараз стосовно чиновників і керівництва школи проводиться перевірка. Водночас активісти вже звернулися в СБУ з проханням дати правову оцінку діям «педагога». За словами радника одеського губернатора Зої Казанжі, у навчальних закладах міста для профілактики тепер будуть проведені бесіди з викладачами.

До невпізнання спотворили і переінакшили цю історію російські журналісти, представивши свою версію інциденту на телеканалі НТВ. Вони придумали Євгенії Балакірєвій статус «заслуженого працівника освіти», яка нібито постраждала за критику «Правого сектора». За таке, мовляв, в Україні можуть оголосити зрадником і навіть запроторити за ґрати. За словами російських медійників, на теми українського патріотизму навіть розмірковувати небезпечно. Тож із висміяної в Україні вчительки-сепаратистки вони зліпили любий їм образ типового російського «ватника», що люто ненавидить незалежну Україну...

Сергій ГОРИЦВІТ

P. S. Прослухати маячню вже, слава Богу, колишнього «педагога» можна за посиланням: http://odessa.comments.ua/news/2014/10/06/140512.html

ПУТІН САМ СЕБЕ СПІЙМАВ НА УКРАЇНУ

Протягом останніх сімдесяти років європейські кордони були напрочуд стабільними. Усе змінилося за останні сім місяців після анексії Москвою українського Криму та російського військового вторгнення на схід України. Путін закрив Зимові Олімпійські ігри у Сочі і відразу ж відкрив нову епоху Холодної війни – із нестабільністю, прикордонними суперечками, вторгненнями і війнами.

Проте, як би цього не хотілося кремлівському старцю, Росія не може дозволити собі бути імперією. І хоча Російська Федерація охоплює 9 часових поясів і є найбільшою за територією країною у світі, однак її населення неухильно скорочується і старіє. І його чисельність є вже нині меншою, ніж у Бангладеш.

Народжуваність неухильно падає вниз. А алкоголізм знищує Росію, перетворюючи шлюб для російських жінок на гру в російську рулетку. Більше половини чоловіків помирають раніше від 60 років, і смертність є куди більшою, ніж у країнах третього світу на південь від Сахари. Але гроші, які б мали йти на охорону здоров'я, Путін витрачає на загарбання України.

Путін через витрати на війну з Україною морально опустився нижче плінтуса: почав грабувати рідних, патріотично налаштованих олігархів. Якщо так і далі піде, то скоро він і до найбільш святого може дійти – чекістського общака.

Він ладен увійти в конфлікт із усім світом, але не відмовитись від своїх божевільних ідей щодо України. Наразі це дуже схоже на те, як в Індії ловлять мавп. Мавп ловлять на гарбуз, у ньому видовбують отвір, засипають зерно. Мавпа засовує руку, набирає зерна, але кулак вже витягнути не може – для цього потрібно розтиснути руку і відпустити зерно, але мавпа не відпускає.

І ось коли до неї йдуть мисливці, мавпа верещить, кричить, б'ється в істериці від жаху, але кулак принципово не розтискає. Приблизно таке ж відбувається і з Путіним. Але у цьому випадку він сам себе добровільно піймав на Україну.

Ще тільки тоді, коли він заліз на українську територію і затис у своїй імперській руці Крим, було зрозуміло, що розтиснути кулак для нього неможливо. Але йому цього виявилося замало і Путін заліз ще й другою рукою у Східну Україну, спровокувавши тим самим ситуацію, в яку не потрапляють навіть мавпочки.

Але бачити причину лише в одному Путіні є великою помилкою. Проблема в тому, що російська еліта, так само, як і більша частина російського суспільства, не хоче зрозуміти, що Україна не є частиною Росії. У цьому — коріння сьогоднішньої війни на Близькому Сході України.

Росіяни підсвідомо вважають, що Україна не є незалежною державою, що це якісь бунтівні території, які лише з незрозумілої випадковості названі країною, і закони

Росії, включаючи закон про боротьбу з сепаратизмом, цілком поширюються і на неї.

Тому саме з «сепаратизмом» України воюють росіяни, і вони абсолютно переконані, що будь-які їхні криваві дії законні і виправдані. Як знищення Чечні було для них виправдане, так і смертовбивства на Луганщині і Донбасі для них справедливі.

Тому й допустима будь-яка публічна брехня лаврових і чуркіних на міжнародній арені, будь-яка підлість, будь-який злочин в ім'я збереження нібито територіальної цілісності Росії через анексію українських територій.

Путін, який неодноразово проголошував, що Україна незаконно вийшла з СРСР, вважає, що його терористична кампанія в Україні є цілком законним поверненням українців знову під повний контроль Кремля.

Тому не можна виключати, що найближчим часом у відповідь на нові санкції проти Росії демократичної світової спільноти путінський Басманний районний суд Москви прийме «законне» рішення з приводу того, що незалежність Українська держава отримала незаконним шляхом, і тому вторгнення військ Російської Федерації в Україну відбувається на цілковито легітимних підставах.

Бо, таким чином, Україна юридично — досі частина СРСР і, отже, частина Росії як правонаступниці СРСР. А оскільки Україна вийшла з СРСР «нелегітимно», то Україна — досі частина Росії.

Приблизно такою збоченою логікою користується режим Путіна, здійснюючи військове вторгнення на українські терени. Але тут потрібно сказати декілька слів на підтримку президента Росії Путіна. Він – це лише господар чекістського общака, і у своїх діях Путін віддзеркалює помисли більшої частини зомбованих путінським державним телебаченням росіян, яким дуже тиснуть постоли імперської величі.

Та якби Путін хоч трохи поцікавився недавньою історією, то йому мали б доповісти, що Росія під керівництвом Бориса Єльцина вийшла з СРСР раніше України і Білорусі. Причому вийшла, прихопивши разом із собою всі заощадження українців, присвоївши собі увесь золотовалютний запас, більшу частину озброєнь, майже всі будівлі дипломатичних, торговельних та фінансових представництв СРСР за кордоном.

Але якщо спробувати скористатися логікою самого Путіна, то в такому разі сучасна Росія не є законною державою, оскільки у такому випадку вийшла зі складу СРСР сама абсолютно незаконно.

Але головною причиною російсько-української війни 2014 року є те, що «геній Пітера» зрозумів, що російський народ незадоволений його правлінням: економіка була на грані спаду, росіяни принижені, а у в'язницях перебувають тисячі політичних в'язнів.

Тому, усвідомивши, що гнів народу наростає, а незадоволених з кожним днем стає усе більше, Путін вирішив купити собі індульгенцію і застрахуватися від народного повстання. На його думку, найкращим рішенням було вторгнення в Україну.

Він вирішив зіграти на почуттях і сподіваннях росіян, зомбуючи їх імперською маячнею. Після Криму і Східної України Путін став героєм в очах маргінальної частини російського населення, шовіністів і фашистів.

Росіянам втовкмачували через зомботелевізори, що їхній ворог – це український народ, який повстав проти режиму Януковича, і зомбовані росіяни готові були стати гарматним м'ясом заради свого лукавого гнобителя.

Створивши образ ворога, Путін отримав загальнонародну любов і сплеск маргінального імперського шовінізму. Але сьогодні Російська Федерація – це країна зомбованого населення, і ворог росіян перебуває не в Україні, а в Кремлі. Він — лукавий і підступний шахрай та маніпулятор.

Однак у випадку з Україною Путін явно сам себе перехитрив. Звісно, путінський режим досяг такого рівня маніпуляції свідомістю народу, що якби сьогодні путінське телебачення офіційно оголосило, що будинки з людьми в Росії (напередодні війни у Чечні) були підірвані ФСБ, тому що так було треба для безпеки держави, і якщо так буде треба, то ФСБ підриватиме їх і надалі, то російське маргінальне населення сприйняло б це абсолютно спокійно і без зайвих емоцій. Як і будь-яку брехливу інформацію, котра офіційно надходить від російської держави.

Але, спіймавши себе на Україну, Путін, якому за 15 років свого правління Росією вдалося вивести особливу породу людей, котра з мовчазним схваленням сприймає усе те, що робить він з ними від імені держави, не врахував одного дуже важливого фактора.

В Україні абсолютно інший якісний склад населення. Український народ не бажає жити в тоталітарній державі, якою на сьогодні є путінська Росія. І, відстоюючи цей свій демократичний і європейський вибір, він готовий боротися і перемагати.

Віктор КАСПРУК,
незалежний політолог
(Радіо «Свобода»)

Борис НЄМЦОВ: «У ПУТІНА НІЧОГО НЕ ВИЙШЛО...»

Проект «Новоросія» закритий. Путін доручив повернути 17,6 тисячі військових у місця їхньої постійної дислокації. Можна перепочити й підбити деякі підсумки. Вони жахливі, пише на своїй сторінці у Facebook російський опозиційний політик Борис Нємцов.

За його словами, «жодної з цілей, позначених Путіним, не досягнуто». **1. Хотів прив'язати Україну до Росії, домогтися її входження до Митного союзу.** Отримав рівно протилежне, Україна обрала європейський вектор і ніколи не повернеться в орбіту путінського впливу. **2. Хотів домогтися нейтралітету України, зберегти її позаблоковий статус.** Повний провал. Зараз уже ясно, що Україна міцно і надовго пов'язана з НАТО. Проходять спільні навчання Україна-НАТО, налагоджується військово-технічне співробітництво з Альянсом. **3. Хотів поваги з боку українського народу.** Отримав ворога на довгі роки і Путін-х@ло. **4. Хотів Новоросію від Донецька до Одеси.** Отримав меншу частину Донецької і Луганської областей. **5. Хотів коридор у Крим через Маріуполь.** Отримав відсіч і окопи, які рили російські люди в Маріуполі, щоб не пропустити окупанта. **6. Хотів, щоб як у Криму — без жодного пострілу,** отримав 4000 убитих з тієї й іншої сторони. **7. Хотів, щоб економіка Росії не постраждала.** Отримав втечу капіталу понад 100 млрд. доларів, 40 рублів за долар (девальвація понад 20%) і двозначну інфляцію на продукти. А також повний застій в економіці без інвестицій та інновацій. **8. Хотів підтримки з боку імперців і націоналістів (типу Гіркіна та Спутника і Погрому)** — отримав крайнє з їхнього боку роздратування і титул зрадника. **9. Хотів залишитися визнаним у світовій політиці.** Став ізгоєм. З Вісімки вигнали, нікуди не запрошують, вся братва під санкціями, ніхто, крім Луки і Назарбаєва, спілкуватися не хоче. Та й ті підтримують єдність України і вимагають грошей. Особливо відзначився Олександр Григорович — отримав 3,5 млрд. доларів на рік з російського бюджету і повідомив при цьому, що Росію треба поділити між Монголією і Казахстаном. **10. Єдине, що хотів і отримав,** так це високий рейтинг, заснований на імперській істериці та цинічній брехні агітпропу. Але це не надовго. Скоро народ зрозуміє, що ціни зросли, а доходи — ні. Валити все на Обаму довго не вийде. «Ось так він переграв усіх... Насамперед, Росію», — робить висновок Борис Нємцов.

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ПУТІНА ПРОІГНОРУВАЛИ ВСІ СВІТОВІ ЛІДЕРИ

За повідомленням прес-секретаря російського президента Дмитра Пєскова, з нагоди свого дня народження Володимир Путін 7 жовтня узяв вихідний, аби провести його в тайзі, «у 300-400 км від найближчого населеного пункту». За повідомленнями прес-служби Кремля, Путін мав декілька телефонних дзвінків від лідерів держав, серед яких не було глав провідних країн світу. Про це повідомляє Цензор.НЕТ.

«У середині дня прес-служба Кремля повідомила, що в числі тих, хто зателефонував, — чотири президенти країн СНД: президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв, Білорусі — Олександр Лукашенко, Азербайджану — Ільхам Алієв, Вірменії — Серж Саргсян. З лідерів далекого зарубіжжя Кремль повідомив лише про дзвінок прем'єр-міністра Японії Сіндзо Абе. Подробиць їхньої розмови Кремль не навів. Ще однією людиною, що додзвонилася Путіну в тайгу, став екс-прем'єр Італії Сільвіо Берлусконі, якого Путін називає своїм другом», — йдеться в повідомленні.

Торік день народження російського президента припав на проведення саміту АТЕС в Індонезії. Тоді лідер Індонезії Сусіло Бамбанг Юдойоно виконав для Путіна пісню Happy Birthday To You, акомпануючи собі на гітарі. У подарунок Путін отримав торт від голови КНР Сі Цзіньпіна і саке від прем'єр-міністра Японії Сіндзо Абе.

У 2012 році прес-служба Кремля оприлюднила більший, ніж цього року, список тих, хто зателефонував привітати російського президента. Окрім Алієва і Лукашенка, були дзвінки від канцлера Німеччини Ангели Меркель, короля Іспанії Хуана Карлоса I, князя Монако Альберта II, президента Монголії Цахіагійна Елбегдоржа, президента Фінляндії Саулі Нійністьо, президента ЮАР Джейкоба Зуми.

ІСТОРІЮ ТВОРЯТЬ І КАРИКАТУРИСТИ!

Кажуть, що якісну політичну карикатуру можна порівняти з добрим політичним анекдотом. Те й інше стає особливо затребуваним у суспільстві в кризові переломні періоди. Саме такий період триває зараз. І ось в умовах такого часу в Україні відбувся IV Міжнародний конкурс карикатури «Диявольська бензоколонка». Тема – підтримка путінською Росією тероризму в світі. Імена переможців цього Міжнародного конкурсу політичної карикатури оголосили 7 жовтня, в день народження Володимира Путіна, якого організатори називають «головним розпалювачем воєн».

Один із учасників конкурсу – відомий український карикатурист Олексій КУСТОВСЬКИЙ. З 2003 року він виграв понад 100 призів на міжнародних конкурсах, але рідко брався за політичні теми. Сьогодні Олексій якраз оприлюднив свою найсвіжішу роботу, і в зв'язку з цим Радіо «Свобода» запросило художника до розмови.

– Я ніколи не хотів малювати якісь політичні опуси. В один момент я зрозумів, що політична карикатура – це щось таке неприродне, скажімо, для художника, не повинен я цим займатися. Тому що вона межує з пропагандою. Це — дуже неприємні речі, вони забирають енергетику у людини. Але я навіть сперечався з російськими колегами, які відверто просто малювали пропаганду антиукраїнську і так далі. І я їм казав, що після ваших опусів мені вже не хочеться малювати політичні карикатури і взагалі займатися цією справою. Але...

– ...Але все ж таки Ви взялися, Ви ж довго не малювали політичну графіку, карикатуру, так? І зараз у Вас з'явилися нові роботи. Зокрема, ось сьогодні можна було побачити цю роботу з тореадором, який тримає в руках український прапор і списи у вигляді мальви, а замість бика – ведмідь. Тобто все наче конкретно зрозуміло. Ви взялися все ж таки за цю тему.

– Взявся я тому, що у нас в Херсоні організували цей конкурс антипутінський, і колеги мої кажуть, що потрібно підтримати його. В принципі я не хотів брати участь у ньому, тому що політична карикатура, як я думав до останнього моменту, — це не моє. Але зараз зрозумів, що є маленькі компроміси, коли потрібно просто зробити цю справу, тому що воювати я не вмію, я — не військовий, хоча й офіцер запасу – військова кафедра була свого часу. Але потрібно було просто патріотично підійти до цього питання. І тому я створив декілька малюнків, і з персонажем Путіна в тому числі. А цей малюнок – він такий, ви бачите....

Я — агроном за фахом, дуже люблю рослини, тому мені навіявся такий епізод... Ми, українці, фактично квітами і воюємо з Росією, за великим рахунком. Тому що перемогти неможливо російську армію (хоча Ви розумієте, що це все відносно). Малюнок – він же не вирішує проблеми. Перемога за квітами і за природою, і за чимось таким природним...

– Іншими словами – перемога добра над злом, так?

– Навіть більше. Тут любов якась, розумієте? Мені здається, що коли ці списи мальви будуть стирчати у тому ж самому ведмеді, скоріше за все, вони зможуть прорости, хоча це неприродно для них.

– А які у Вас ще є роботи, що відповідають темі цього конкурсу?

– Намалював картинку (за мотивами мультфільму) «Льодовиковий період». Там ця навіжена шаблезуба білочка, то я її зобразив у вигляді Путіна з горішком, а горішок чи жолудь – це ж Україна. Там така алегорія, вона збігається ідеально. Сміялися всі.

Ще зробив невеличкий шарж – Олланд, французький президент, і Путін. І як я зробив – зробив Олланда у вигляді корабля «Містраль», а там, де ця платформа, де сідають гелікоптери, – у вигляді букви «Н», а воно ідеально збігається... я навіть не думав, що так вийде з прізвищем, коли пишеться Олланд – спочатку ця буква «Н» йде (Hollande). І воно так ідеально вийшло, як місце для посадки. А Путіна я намалював у вигляді гелікоптера.

– А та робота з тореадором, про яку ми говорили спочатку, – це ж Ваша остання, Ви, власне, сьогодні її виставили?

– Сьогодні, так. Я її вчора робив, сьогодні доробляв і виставив. У нас життя таке, у карикатуристів, – роботи такої немає в Україні, жодного гострого політичного журналу, окрім журналу «Країна» або «Газета по-українськи». Платформи немає, де можна висловитися. До речі, реакція моїх російських колег була дуже негативна на цей конкурс, тому що вони його сприйняли як політичну пропаганду проти Росії і проти всього, що відбувається.

А ми вирішили, що треба підтримати. Мої українські колеги теж розділилися на дві частини. Половина відмовилася брати участь у цьому конкурсі, а половина – навпаки.

– Український художник Андрій Єрмоленко написав в одному своєму пості на Фейсбуці, що історію роблять художники. Як Ви до цього ставитеся?

– Я думаю, що він має рацію. Але, власне, як художники і поети, так і всі інші роблять історію.

Людмила ВАННЕК

Гімн України співають щовечора (новоград-волинські ополченці)

ВІД МАРІУПОЛЯ ДО ПРИКАРПАТТЯ

УКРАЇНЦІ ГОТУЮТЬСЯ БОРОНИТИ РІДНИЙ КРАЙ

Ознаки підготовки українців до збройного спротиву довго шукати не треба. Вони проявляються в різних регіонах України, у різних середовищах. І якщо не скрізь іще руки доходять до конкретних справ, то принаймні ідеї вирують... Нещодавно в центрі Львова зустрівся з професором Романом Кісем. Два роки тому ми з ним разом голодували біля Українського дому, протестуючи проти мовного закону Ківалова–Колесніченка. А нещодавно пан Роман повернувся з Маріуполя, куди їздив допомогти місцевому люду споруджувати бліндажі та копати траншеї. Тепер професор скрізь пропагує ідею Слобожанської Січі:

Роман Кісь

— Це, насамперед, треба робити там, де існують великі «діри» на східному кордоні. Треба творити слободи, невеличкі хутори, у яких жило б по три–чотири родини. Дати людям пільги, дати землю тим, хто може господарювати. У більшості українців ця жилка є. І озброїти їх, з огляду на нинішню ситуацію, цілком легально. Для збільшення престижу статусу цих людей можна означити нове козацьке утворення як «Нова Слобожанська Січ». І зосередитись на тих проміжках, які не контролюються цілком прикордонниками. А такі ділянки там є, на жаль... Ми дуже сподіваємося на добру електроніку, яку нам дасть Захід. На спостереження, виявлення противника. Але ворог також може її виявляти і знищувати тих, хто нею користується. Тому частину кордону має контролювати не техніка, а живе око людини. Окрім автоматів чи карабінів, наші люди могли б мати протитанкові гранати і гранатомети. А вже за 30–40 кілометрів від кордону повинні стояти військові частини, які в будь–який момент могли б висунутися в бік кордону.

До речі, бліндаж мені так і не вдалося викопати. Зібралися люди, прийшли до цивільного штабу оборони (там гуртуються люди з різних громадських організацій, волонтери), але представник цього штабу попросив у той день нічого не робити, оскільки існує загроза обстрілу території. Зате багато спілкувався з людьми. Утвердився в думці, що лише 10–15% маріупольців можна вважати ідейними сепаратистами. Приблизно 50% населення — потенційно активні українці. Ще є лояльні люди, які за Україну, але поки пасивні, бо залякані. Пригадую такий випадок. Один маріуполець почув мою українську мову, коли я стояв біля демонтованого пам’ятника Леніну, і запитав: «Откуда вы?». Кажу, що зі Львова. «А что вы здесь делаете?». «Приїхав допомогти вам рити окопи...» — відповідаю. Тоді цей чоловік на деякий час кудись зник, а потім повернувся, тягнучи з собою торбу солодких груш. Непомітно всунув їх мені зі словами: «Это тебе, батя...». Я зрозумів, що він був зворушений моєю позицією і моїм бажанням допомогти в міру своїх сил Маріуполю. Але поки що боїться відкрито висловлювати свою позицію. З часом ці люди посміливішають і зміцнять своєю присутністю проукраїнський табір.

* * *

Не буду стверджувати, що в кожному районному містечку України є фахове, а головне, патріотичне ядро для створення таких ось «січей» чи розгортання партизанського руху. Але там, де громадськість брала активну участь у Євромайдані, високий рівень самоорганізації характерний і для тих структур, які готують ополченців. Як правило, це одні й ті ж люди.

У Коломиї я гостював у Геннадія і Галини Романюків. У них невеличке кафе, донька цього року стала студенткою, і думати цьому гармонійному подружжю хотілося б про щось мирне, а не про можливий напад Росії... Однак ці надзвичайно милі, приємні та глибоко віруючі люди мають непохитну, крицеву установку: якщо ворог вторгнеться в Україну, з ним треба воювати. Геннадій став заступником командира полку народного ополчення. Полк має поетичну назву «Прикарпаття», і до його завдань входить охорона стратегічних об’єктів: аеродрому, водоканалу, мостів тощо. Регулярно проводяться вишколи, тренування, стрільби. Під час мого візиту в Коломию майбутні ополченці чекали в гості депутата Олеся Донія, відомого письменника Василя Шкляра, а також легендарного сотенного УПА «Кривоноса». Дев’яностолітній Мирослав Симчич є справжньою легендою Прикарпаття: шість років він із зброєю в руках воював у лавах УПА. В січні 1945 року його безстрашна сотня в одній із карпатських ущелин знищила цілий полк НКВС — у числі загиблих був навіть головний каратель кримських татар, чеченців та інгушів генерал Дергачов! А потім повстанець «Кривоніс» тридцять два роки провів у тюрмах і концтаборах. Шкода, що я не був свідком зустрічі ополченців із згаданими вище людьми, але не сумніваюся, що патріотична робота в полку «Прикарпаття» поставлена добре. Про настрої людей красномовно говорить позиція 74–річного ополченця Івана Палагнюка:

— Нещодавно я повернувся з Москви, де кілька місяців жив у сина. Він добре до мене ставиться, навіть купив хорошу квартиру, аби я спокійно міг дожити віку поруч з ним. Син досі не забув української мови, але... я з жахом відчув, що путінська пропаганда впливає і на нього! Мені невимовно тяжко було дивитися, як з екрана телевізора постійно ллються потоки бруду на Україну. Усі 24 години на добу! Одного разу мені стало так погано з серцем, що довелося навіть викликати швидку. Я багато часу провів у кардіологічному відділенні однієї з московських лікарень, і на мене всі збігалися дивитися, як на живого бандерівця, націоналіста, «зазомбовану американською пропагандою» людину... Я з болем переконався, що з сотні москвичів лише двоє–троє позитивно реагували на мої аргументи. Хіба після цього всього я міг залишатися у настільки неприв’ітній до українства Білокам’яній? А тут я можу хоч якусь користь принести Батьківщині. Мені буде важко бігати нарівні з молодими бійцями, зате я знаю, як робити доти і дзоти, як копати окопи, як влаштувати гніздо для кулеметника... Свого часу я десять років працював на Кавказі і завжди по–доброму ставився представникам кавказьких народів. У них надзвичайно розвинене почуття самоповаги, людської гідності, національної гордості. Українці ж значною мірою втратили це почуття, сім десятиліть живучи в СРСР у тіні «старшого брата», посідаючи почесне друге місце в шкалі престижності братніх радянських народів. Але тепер, коли Росія по–зрадницьки вдарила нам у спину, у нас не залишається іншого виходу — тільки збройний опір!

Геннадій і Галина Романюки

* * *

І якщо такий високий рівень патріотизму для Прикарпаття завжди був нормою, то Житомирщина стає патріотичною прямо на очах. Ще якихось двадцять років тому молодь Новограда–Волинського соромилася розмовляти українською, тепер же, після Майдану, державна мова відразу стала престижною. Батальйон місцевої самооборони щовечора збирається в центрі міста, завжди виконується Державний гімн, люди обговорюють усі злободенні питання, в тому числі і... можливий опір у випадку окупації. Навіть дискутували про концепцію опору: партизанський рух у безмежних лісових масивах Житомирщини чи збройне підпілля в місті? На користь першого варіанту говорить практика Другої світової війни. Тут і червоних партизанів було багато, і повстанці УПА остаточно склали зброю лише в 1955 році. Але не бракувало аргументів і на користь другого варіанту. Ось тільки ніхто вже не говорив про дружбу з братнім російським народом...

Загальновизнаний координатор громадського життя в Новограді–Волинському Віктор Бусленко (у місті його шанобливо називають «Тарасовичем») із запалом переконував мене, що далеко не кожен бункер, викопаний у лісі, може бути використаний за призначенням, зате кожен (!) позитивно вплине на загальний рівень мобілізації населення. І наголошував на тому, що хоч рівень довіри до офіційних структур у місті невисокий (особливо учасники АТО переконалися: обіцяють одне, а виходить зовсім інше), але, попри все, з великою ймовірністю можна говорити про спалах народної самоорганізації, іншими словами, про «ефект Холодного Яру»:

Іван Палагнюк

— Військкомату важко буде зібрати людей для створення ополчення, але якщо цим займатимуться громадські активісти і використовуватимуть псевда, а не прізвища, то все у нас вийде. Псевдо і телефон — цього цілком достатньо для того, щоб у потрібний час зібрати активне ядро. Якщо цим займеться людина, якій довіряють, то охочих буде більше, ніж ми очікуємо. Нещодавно я побував на кордоні з Кримом і переконався, як добре наш «підшефний» комбат організував оборону і, що не менш важливо, побут бійців. Там не тільки окопи, потужні протитанкові рови і бліндажі, але й казарми, які добре утеплюються, де можна помитися гарячою водою. Навіть лазня є! І полковник, наш земляк, користується величезною повагою у бійців. Адже якщо командир дбає про солдата, то й солдат піде за ним у вогонь і у воду. І у нас в Новограді–Волинському є люди, які ніколи не стануть біженцями, вони не зрушать з місця і боронитимуть рідну землю до останнього. Путін навіть не уявляє, що його очікує у випадку вторгнення.

Сергій ЛАЩЕНКО

Зв’язок поколінь

Віктор Бусленко

ІСТОРІЯ І ДУША ВІДДЗЕРКАЛИЛИСЯ В ПІСНІ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Але якщо книги нині можна читати і в електронному вигляді, з планшета наприклад, то ноти без паперових носіїв грати неможливо. Отже, цінність друкованого нотного матеріалу стає ще більшою.

Рецензенти нотного збірника — доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри історії мистецтвознавства Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка Любов Кияновська та кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мистецтвознавства та фортепіано Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, голова Дрогобицького НТШ Людомир Філоненко зазначають, що його видання стало можливим завдяки самовідданій праці авторів та упорядників нотного матеріалу — нащадків Василя Безкоровайного: внучатого племінника композитора, заслуженого працівника культури України, завідувача культурно-освітнього відділу ВІКЦ Богдана Безкоровайного та його дружини, заслуженої артистки України, доцента кафедри вокального та інструментального мистецтва Кримського університету культури, мистецтв і туризму, відомої співачки Наталії Безкоровайної. Адже, піднімаючи з архівів на поверхню спадщину митця, що так довго залишалася недослідженою, світила не тільки численними пустками, а й обросла об'ємною неточною інформацією, вони змушені були займатися як своїм безпосереднім завданням — збиранням і редагуванням нот солоспівів Василя Безкоровайного, так і почасти відкривати в собі таланти детектива — в пошуках бракуючих ланок ланцюга, реставратора, — складаючи з неповних, уривчастих, іноді «затертих» повідомлень цілісну картину, а також виявляти докладність історика, художню інтуїцію естетика, філософа. Інакше справді неможливо вибудувати обгрунтовану панораму його вокальної творчості, як і творчого доробку в усьому обсязі.

— Я навчався у Львівській консерваторії, коли мені в обласній науковій бібліотеці ім. В. Стефаника зробили ксерокопії п'яти творів Василя Безкоровайного: трьох — для скрипки і двох — для фортепіано. З того часу і розпочалося моє знайомство з його творчістю, — розповідає Б. Безкоровайний. — Він був дуже освіченою людиною, досконало знав шість мов, грав на багатьох музичних інструментах, найкраще — на фортепіано. У 27 років став професором.

Його розповідь продовжив документальний відеоряд, створений провідним редактором ВІКЦ Сергієм Анур'євим. І на екрані кадр за кадром проходить усе життя композитора, диригента, піаніста, педагога, культурно-громадського діяча, який жив і працював в Україні, Австрії та США (1880-1966). В озвученні слайдів використано «Гуцульську думку та коломийки» В. Безкоровайного у виконанні оркестру народних інструментів Національної радіокомпанії України під керуванням диригента, народного артиста України Святослава Литвиненка.

Музика створена. Однак якщо партитура тільки лежить у шухляді столу, то перестає бути подієвим явищем.

— Я слухаю, як у наших аудиторіях з подачі Наталії Безкоровайної музику Василя Безкоровайного виконують студенти, хор і впевнена, що вона звучатиме і в майбутньому, — говорить проректор з наукової роботи університету, кандидат мистецтвознавства Олена Чайка. — Його музика — мелодійна, слов'янська, близька нам за духом.

І як підтвердження її слів у зал заходить студентський мішаний хор і виконує під керівництвом заслуженого працівника культури України Катерини Альохіної твори В. Безкоровайного «Народним лицарям» на слова О. Олеся та «Ой у саду» (слова народні). Ще один вокальний твір на слова О. Олеся — романс «Чари ночі» заспівала вихованка Н. Безкоровайної, студентка четвертого курсу вокального факультету Анастасія Бистрова.

А Н. Безкоровайна, враховуючи голосові регістри студентів, уже підбирає їм для співу інші твори з нового вокального збірника. Його рекомендовано до друку Вченою радою університету та адресовано студентам, викладачам музичних закладів, а також усім шанувальникам української вокальної музики як вагоме джерело у формуванні художнього смаку і творчої особистості. Сама вона першою в Україні ще більше десяти років тому виконала цілу низку солоспівів, шість записала на своєму іменному компакт-диску «Народжена вогнем». Ще вісім вокальних творів у її виконанні та інших українських артистів записані разом з інструментальною музикою композитора на диску «Затремтіли струни».

Ці два диски увійшли в золотий фонд Національної радіокомпанії України, і в багатонаціональному Криму можуть бути орієнтиром у вивченні української пісенної творчості. Адже недарма в народі говорять: чим букет різноманітніший, тим він духмяніший.

Інструментальна музика В. Безкоровайного звучала на міжнародних фестивалях «Синій птах», «Київ Музик Фест». А його романси «Затремтіли струни» на слова О. Олеся і «Де ж ти, листочку?» на слова Б. Лепкого торкалися найглибших струн душі присутніх у залі, коли їх заспівала Наталя Безкоровайна у супроводі концертмейстера Тетяни Єрмакової.

Нотний збірник обсягом понад 180 сторінок, в який увійшли 47 музичних творів, 33 з яких були в рукописах, підготовлено до друку у Всеукраїнському інформаційно-культурному центрі. Його видано тиражем в одну тисячу примірників за сприяння Міністерства культури АР Крим, Кримського університету культури, мистецтв і туризму та при фінансовій підтримці Роми Стецьків-Лонг із Флориди та Андрія Стецьківа, відомого філадельфійського адвоката — внуків композитора Василя Безкоровайного в пам'ять про своїх батьків — Неонілу Стецьків-Безкоровайну і доктора медицини Євгена Стецьківа.

У листопаді 2013 року Наталя і Богдан Безкоровайні здійснили поїздку в США і побували в місцях, де композитор проживав в останні роки (м. Буффало, штат Нью-Йорк). У концерті, проведеному в Українському освітньо-культурному центрі Філадельфії, Н. Безкоровайна виконала його вокальні твори, а в Нью-Йорку — в Науковому товаристві ім. Т. Шевченка та Українському музеї подружжя провело презентацію компакт-дисків і видань архівних нот.

Музика В. Безкоровайного звучить по радіо, телебаченню, у концертах, і все більше людей у Криму відкривають для себе цей пласт української пісенної культури, потрапляють у коло її зачарування. Композитор і музикант, заслужений діяч мистецтв Криму В'ячеслав Бобров зазначив, що його професійний інтерес до творчості В. Безкоровайного зростав з кожним концертом, на яких він побував. Ця музика яскрава, емоційна, дуже різноманітна за своєю жанровою спрямованістю і стилістикою. Вона написана істинним майстром, професіоналом з широким творчим діапазоном.

В'ячеслав Бобров, головний редактор газети «Кримська світлиця» Віктор Качула, голова республіканського культурно-просвітницького товариства кримчаків «Кримчахлар» Дора Пиркова та інші виступаючі висловлювали щиру вдячність Наталії та Богдану Безкоровайним за те, що протягом майже трьох десятиріч так послідовно, натхненно і захоплено проводять на високому професійному рівні роботу щодо систематизації, видання і популяризації творчої спадщини свого талановитого родича. Презентація збірника вокальних творів В. Безкоровайного, на їхню думку, ще більше наблизить виконавців і слухачів до його музики, яка, без сумніву, належить до скарбниці не лише української, а й європейської і світової музичної культури.

Валентина НАСТІНА

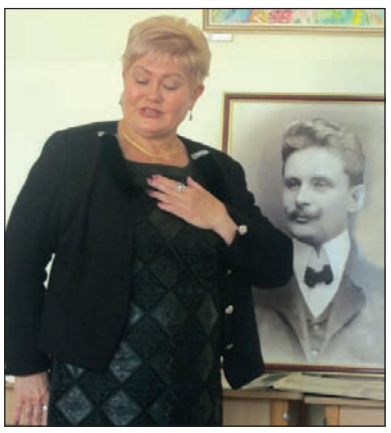

І КРАСА, І НАТХНЕННЯ

Експозиція Олени Юшиної «Все рухається любов'ю» в Будинку художника Сімферополя стала відкриттям нового імені на його живописній палітрі. Глядачі помітили художницю за пакетом ілюстрацій на недавній виставці кримської книжкової графіки. А на цій такого величезного розмаїття сюжетів, присвячених Криму і Сімферополю, не очікували навіть фахівці.

Незвичайний формат живописного середовища зачаровує з першого погляду індивідуальним трактуванням мотивів і композиційних рішень. Відійшовши дещо вбік від шаблону яскравого кримського живопису, О. Юшина відкриває глядачу свій Сімферополь з весною на окремо взятому балконі, катерком на морській гладі, передчуттям осені... А сльоту притрусило ледь-ледь сніжком, і за вікном відкрилася така краса!.. Її особливе світло, тихе і ніжне, випромінюється з усіх пейзажів незалежно від зображеної на них пори року.

— Малюю те, що люблю, і люблю те, що малюю, — говорить О. Юшина.

Тисячі майстрів зображують природу, але кожен з них побачить щось своє — і його ракурс стає також привабливим, як і класичні зразки метрів жанру. В цьому і притягання, і цінність мистецтва. Вона не вимірюється кількістю зображених на картині діамантових прикрас чи золотих злитків. Можна із старого сараю винести кошик із сухоцвітом, поставити білий глечик і вийде «Сарайчин блюз». У цьому, за словами заслуженого журналіста України Галини Михайленко, і полягає таємниця художнього твору.

І ринув хвилею з-під пензля на полотно цілий світ, де цвіте гліцинія, дзвенить тишею мир і спокій, а море синіє, як напій щастя. Від однієї картини до іншої авторка веде глядача з дитинства в юність, потім у зрілість. У розкішній різноманітності художнього простору найтоншими виражальними штрихами сфокусовується надзвичайно глибока філософія життя з широким діапазоном почуттів людини. Превалює в ньому над світом суперечностей чистота помислів, яку підкреслює ясний погляд портретованої юнки, мозаїка сонячних відблисків на стінах будинків у квадратах міських дворів, білі букети сніжинок. На душі стає легко і виникає відчуття повернення в дитинство. Хтось із підлітків грається на траві з собачкою, хтось катається на велосипеді, а Олена в цей час чаклує над акварельними переливами з одного кольору в інший у Сімферопольській дитячій художній школі.

Вона не розлучилася з пензликом і під час навчання в Севастопольському приладобудівному інституті. А працюючи інженером-технологом, взяла собі за правило робити щодня начерки чи додавати нові штрихи в уже зроблені ескізи скрізь, де б не перебувала: у перервах між роботою і домашніми справами, у подорожах і на відпочинку. Є картини, намальовані нею з натури зі свого вікна, на пленерах, улюбленому Південному березі Криму, Ангарському перевалі... Однак найчастіше побачений світ вона немов пропускає крізь себе, свої оцінки, мрії, і виходить історія часу з деяким відтінком меланхолійного смутку про те, що все тече, все минає.

Лише чоловік Олександр знає, як довго внутрішньо стримувала себе Олена, щоб не показати свої роботи публіці, коли їх зібралося вдома вже близько тисячі. І все-таки цей день настав. Дебют відбувся два роки тому в Феодосії. Роботи О. Юшиної настільки вразили всіх — і організаторів, і глядачів, зворушили своєю задушевністю, дружелюбною аурою, світлою і прозорою легкістю колориту, що демонстрування виставки продовжили з квітня на ціле літо до вересня, щоб її змогло побачити більше жителів і гостей міста.

На відкритті нинішньої експозиції майже з вісімдесяти живописних робіт героїня дня почула на свою адресу багато приємних слів як від художників-професіоналів — Миколи Моргуна, Тетяни Шевченко, Віктора Бабаніна, так і від друзів та глядачів. Цього року три її картини придбав для своєї колекції Ермітаж. Але є в доробку художниці твори, з якими, за словами її чоловіка, сім'я не розлучиться ніколи, бо в них — віддзеркалення її самої, її потенціалу.

— Це з десяток робіт, пов'язаних з морем, — говорить він. — А в картині «За день до початку осені» я бачу себе, згадую, як готувався колись іти 1 вересня в школу.

Прототипом підлітків, зображених у багатьох сюжетних композиціях, став як їхній збірний образ уже дорослий нині син Юшиних. Разом з технічним фахом живе в душі Олени захоплений навколишньою дійсністю художник. Це той випадок, про який кажуть: де фізика, там і лірика. І це унікальне поєднання в одній особистості двох протилежностей виплескується на папері та полотні в оригінальну самобутність, гармонію з власним творчим почерком і світоглядністю. У задзеркаллі художнього простору чується музика. Вона з дитинства лунала в її житті у виконанні мами — прекрасного педагога і викладача з фортепіано Сімферопольського музичного училища ім. П. Чайковського. А в залах Будинку художника поряд з картинами звучав саксофон. Його мелодії супроводжують нас на затишних вуличках пішохідної частини в центрі Сімферополя. На тротуари легенько, немов у танці, опускаються в обіймах вітру жовті листочки. У природі — осінь, а в душі Олени — весна.

— Я прагну малювати завтра краще, ніж учора, — говорить вона. — І якщо хоч одна моя робота торкнеться душі глядачів, буду просто щаслива.

В. ВАСИЛЕНКО

ХУДОЖНИК – ДУША СУСПІЛЬСТВА

З вітання міністра культури України Євгена Нищука до Дня художника

Щиро вітаю всіх майстрів пензля та шанувальників образотворчого мистецтва з професійним святом — Всеукраїнським днем художника, яке відзначається 12 жовтня — в пору золотої осені, коли сама природа розгортає своє неповторне, вражаюче, барвисте та кольорове художнє полотно.

Художник — душа суспільства, людина, котра об'єднує націю, це — літописець та історик. Починаючи зі стародавніх митців часів Київської Русі, що майстерно створювали проникливі ікони та оздоблювали храми різьбленим дерев'яним мереживом, до сучасників, які творили свої полотна у самому епіцентрі нашої Революції Гідності — на барикадах, у кіптяві та димі від покришок...

У ваших роботах відкривається знайомий, але небачений дотепер світ, мовою ліній, фарб, образів та форм ви створюєте власну казку і по-новому трактуєте реальність, сповнюєте її дивовижною красою та внутрішнім сяйвом.

Міністерство культури України висловлює щирі слова вдячності вам — майстрам образотворчого, декоративного, пластичного мистецтва за ваш талант, а також ті численні благородні справи, що підтримують Україну в важкі часи. Бажаю вам і вашим родинам мирного неба над головою, невичерпної енергії та творчого натхнення у примноженні славних культурних традицій нашої України!

МАЙСТЕР ВИШИВАНИХ ПОРТРЕТІВ

ЮРІЙ САВКА, волинський вишивальник, 7 жовтня відзначив своє 80-річчя і 20-річчя творчої діяльності. Це ім’я в Криму відоме широкій творчій громадськості. Юрій Савка – учень Віри Роїк, давній друг нашої сім’ї. Звичайно, Юрій – учень не в прямому значенні цього слова. Моя мама не навчала його азам вишивання. До зустрічі з нею він уже вишивав хрестиком серветки, чоловічі краватки, рушники, ікони за ескізами римського священика, доктора Дмитра Блажейовського, а потім від сакральних мотивів перейшов до портретів.

На відкритті своєї персональної виставки в Музеї історії міста Сімферополь в 2011 році вишивальник із Луцька розповів: «Навчався вишивці в основному сам, однак колосальний вплив на мою роботу мали дві особистості: Дмитро Блажейовський і Віра Роїк. Віра Сергіївна сформувала мій світогляд. І ця експозиція – це її заслуга».

Будь-яка людина може навчитися вишивати, але при цьому дуже важливо визначитися, що ти вишиваєш і як. Моя мама написала в книзі «Мелодії на полотні»: «Кожен твір повинен підкорятися художньому замислу, який значною мірою залежить від майбутнього призначення вишивки. Все повинно бути грамотним, лаконічним і гармонійним».

Юрій Савка знайшов свій життєвий смисл у створенні вишитих портретів видатних людей України. Звичайно, це не традиційна українська народна вишивка. Однак в його роботах є всі її елементи. Цим принципам вишивання Віра Сергіївна і навчала Юрія Еммануїловича.

Правильність вибору портретованих особистостей, підбір кольорів ниток – усе це необхідно поєднувати в роботі, і тоді вишитий твір «заграє», буде справжнім експонатом для виставок, — говорила мама. Майстер вишитого портрета Юрій Савка навчався в неї, здавалося б, дрібницям. Однак саме ці дрібниці й допомогли автору в тому, щоб його портрети «заграли», не залишили людей байдужими.

Знайомство волинського вишивальника з Вірою Сергіївною відбулося в 2004 році у виставковому залі Будинку художника Сімферополя, куди він привіз свої вишиті портрети. Їх тоді було ще не так багато, але уже достатньо для невеликої персональної виставки. Юрій з трепетанням, як я помітив, чекав, що скаже Віра Сергіївна після огляду експозиції. Потрібно сказати, що цей процес затягнувся. Перед відвіданням виставки мама сказала мені, що там, мабуть, навряд чи щось її зацікавить. Проте оскільки її запросили, то вона йде просто з ввічливості.

Пам’ятаю, що після перегляду нашвидку одного чи двох портретів, вона раптом почала уважно дивитися на інші роботи, подовгу зупинятися біля кожної. Оглянувши всі, мама повернулася до портрета Тараса Шевченка і попросила підійти автора. Я не слухав, про що вони говорили. Як виявилося потім, ця розмова стала початком навчання Юрія багатьом канонам вишивки і початком їхнього творчого союзу. Адже Ю. Савка з самого початку прийняв мамину концепцію вишивки.

У подальшому вона завжди ділилася з ним власними творчими задумами, радилася, як їх краще здійснити. Визнала в Юрієві творчу душу, подібну до своєї, не вважаючи себе вчителем, а його – учнем. Їхні зустрічі стали регулярними, а згодом Юрій Савка взяв участь у наших поїздках автомобілем на відкриття в містах західних і центральних областей України персональної виставки Віри Сергіївни «Український рушничок». У тісному спілкуванні з нею він збагачувався творчо, набував досвіду виставкової діяльності.

Настав час, коли і Юрій почав ділитися з Вірою Роїк своїми творчими планами. Вона завжди уважно вислуховувала його, робила певні висновки і говорила йому про них. За півтора місяця до смерті моєї мами вони зустрілися останній раз – спочатку в Феодосії, куди ми приїжджали на відкриття його виставки, а потім – у Сімферополі.

Із жовтня 2010 року Юрій Еммануїлович бере активну участь у всіх заходах, які проводяться в Криму, як пам’ять про Віру Сергіївну. Він всіляко сприяв розвитку тісних культурних зв’язків між Волинню і Кримом. Це було дуже символічно, однак нині, на жаль, ця взаємодія стала практично неможливою. Гадаю, що настане час, коли вона знову налагодиться на благо розвитку культури наших двох регіонів.

Наша сім’я, учениці Віри Роїк дуже вдячні волинському майстру за той внесок, який він зробив у пропаганду кримської вишивки в західних областях України, за кураторство, яке взяв над мандрівною виставкою «Віра Роїк та її учні» з жовтня 2013 до серпня 2014 року.

Вісімдесят років – це вік людини, повної творчих сил і задумів. За минулі роки колекція вишитих портретів Юрія Савки значно збільшилася. Нині його персональні виставки проводяться під назвою «Штрихи історії України у вишиваному портреті». Серед вишитих ним українських знаменитостей є і портрет Віри Сергіївни, який Юрій подарував їй на 95-річчя з дня народження. Нині він перебуває в колекції Музею української вишивки імені Героя України Віри Роїк у приміщенні Кримського етнографічного музею.

20 жовтня в Луцьку в залах Волинського обласного краєзнавчого музею відкриється ювілейна 60-та виставка нашого друга Юрія Савки. На ній буде презентований рушник, вишитий ним цьогоріч у пам’ять про Віру Сергіївну. Цей задум виник у майстра давно, однак він довго і скрупульозно обдумував його концепцію. І от тепер ідея матеріалізувалася в закінчений виріб. Зверху на рушнику зображені півник і курочка за ескізом Віри Сергіївни, який вона показала Юрію в серпні 2010 року. А далі на полотні вишито орнаменти тих регіонів України, які були особливо близькі майстрині. Це, перш за все, рідна Полтавщина, потім Поділля і, звичайно, Крим, де пройшло багато років її життя. Цей рушник, за словами автора, буде подарований родині Роїків.

Нових творчих успіхів тобі, дорогий друже! Щастя, здоров’я і довголіття тобі і всій твоїй сім’ї!

Вадим РОЇК

НОВА СТОРІНКА В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

ПРО КУЛЬТУРУ І МИСТЕЦТВО

Тематична енциклопедія – найскладніший жанр науково-дослідної роботи, що передбачає не тільки напрацювання загальної концепції такого видання, а й організаційну і видавничу спроможність здійснити його.

Історія мистецтвознавчих та культурологічних досліджень, присвячених вивченню буття національних культур і етнічних видів мистецтв у системі етнонаціональних відносин, ще досить молода. Її початок припадає на 90-ті роки XX століття, коли вийшла у світ низка словників і монографій, в яких розглядалися різні аспекти етномистецтвознавчого та етнокультурологічного сьогодення загалом і українського зокрема. Вони і зафіксували актуальність етнопроблематики, гостру потребу в її всебічному дослідженні, з одного боку, і, з іншого, – вказали на доцільність та необхідність генерування її теоретичних і концептуальних основ крізь призму культури і мистецтва.

Саме цей напрям був обраний редакційною радою мистецтвознавчо-культурологічного видання як такий, що вимагає енциклопедичного узагальнення.

Понятєво-термінологічний інструментарій, покладений в основу загальної концепції дослідження «Українська енциклопедія етномистецтвознавства та етнокультурології» у 5-ти томах (Київ, НАКККіМ, 2014), доводить, що авторський колектив ретельно підійшов до осмислення наявного матеріалу, який висвітлює характерні етномистецтвознавчі та етнокультурологічні особливості перебігу культуротворчого процесу в нашій державі. А їхнє порівняння зі змінами, що відбуваються у конфігурації міжнаціональних культурних взаємин, дало змогу означити ті вузлові критерії, які самі по собі репрезентують своєрідність етно- і соціокультурних реалій у нашій країні.

Про різноманітність цих своєрідностей дає уявлення весь зміст Енциклопедії, в якій різнобічно та глибинно надано узагальнену інформацію про варіативність етнокультурницької рефлексії як щодо її теоретичного осмислення, так і тих пріоритетів, на які вона спрямована у реальному етножитті нації.

Безумовний інтерес для користувача Енциклопедії становлять матеріали, в яких розглядається відмінність національно-культурної ситуації в Україні та інших країнах світу, подаються такі нові етномистецтвознавчі та етнокультурологічні поняття, як співвідношення етнічних етномистецьких та етнокультурних кордонів, фактори стабільності і конфліктності культур центру і периферії, поняття етнічної стратифікації тощо.

Використовуючи термін «етнос» в окресленому контексті, автори Енциклопедії зосереджують увагу на тих закономірностях, які забезпечують стійкість внутрішніх механізмів творення культурних рис і характеристик, що детермінують цілісність соціоетнічних інституцій, незважаючи на зміни культурно-політичних умов їхнього існування.

Щоб наголосити на специфічності процесів етнізації як концептуально ключовому питанні, в Енциклопедії використовується поняття «етнічна культура». Його зміст розкривається двома шляхами. Перший дає змогу зрозуміти цей феномен як системне і світоглядне утворення з позицій тих суб’єктівносіїв, які його представляють. Другий виводить на універсальні категорії, об’єктивно «очищені» від обмеженості тією чи іншою національною традицією. У наведених вимірах духовне життя етносу представлено як специфічно-національна форма життєтворення, що доводить спорідненість певних структурних взаємовідносин не тільки всередині окремої групи, а й між етнічно різнорідними. Водночас така спорідненість свідчить про наявність «преференційної ендогамії», яка і дає змогу людині формувати свою поведінку всередині певної культури і, разом з тим, відчуваючи її кордони, виходити на контакт з іншими.

Особлива увага в Енциклопедії приділяється характеристикам функціонального призначення традиційних форм етнокультури та мистецтва у життєдіяльності етносу. Стверджується думка, що наявність традиційних форм культури певного етносу є основною передумовою пом’якшення чи знешкодження інтерференційного впливу зовнішніх факторів. Автори зазначають, що, незважаючи на соціокультурні модифікації, в етнокультурі завжди залишаються базові символи і цінності, які найбільш рельєфно простежуються в етнічному мистецтві. Через їхню автентичність і відбувається усвідомлення суб’єктом своєї етнічної ідентичності.

Представлений і різнобічно витлумачений мультиетнічний підхід до розуміння феномена багатоетнічної, але єдиної української національної культури, в якій основотворче значення по праву належить могутній культурі українського етносу, українського народу, сприятиме порозумінню між представниками різних напрямів етнокультурознавчого пошуку. Він дає змогу усвідомити, що тільки плюралізація програмних концепцій, які містять оптимістичні прогнози на велике майбутнє української культури і мистецтва, дасть змогу мобілізувати духовні сили нації на забезпечення інтересів тих етнічних спільнот, які її представляють.

Узагальнена в Енциклопедії етномистецтвознавча та етнокультурологічна картина сучасного суспільного етножиття України викликає глибоку повагу до її авторського колективу, представленого іменами відомих учених, фахівцями академічних установ та провідних вищих навчальних закладів, що підтримали ініціативу науковців Національної академії мистецтв України, Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв та Інституту культурології НАМ України щодо створення такого видання.

Певна річ, Енциклопедія не вичерпує усіх параметрів етнокультурного буття нації. Однак користь від видання «Українська енциклопедія етномистецтвознавства та етнокультурології» очевидна. І це доводиться не тільки обсягом інформації, розмаїттям наукових підходів і думок, які вона містить. Енциклопедія важлива як для фахівців, так і для тих, кому не байдуже майбутнє етнокультурного життя української нації. Тому хочеться сподіватися, що на цьому робота авторського колективу не припиниться, а грунтовність цієї праці буде гідно відзначена на державному рівні.

Валерія ШУЛЬГІНА,
доктор мистецтвознавства, професор

«РУСЬКИЙ МАТРОС ПЕТРО КІШКА З МАЛОРОСІЙСЬКОГО СЕЛА ОМЕТИНЦІ»

З дитинства в моїй пам'яті закарбувалася ця фраза, яку вичитав, не знаю де саме, бо Ометинці — моє рідне село на Вінниччині, і чому воно «малоросійськоє», дитині треба було довго (правда, безрезультатно) розтлумачувати. Не міг я збагнути, чого це Кішка, який народився, виріс і з ометинської кріпаччини був відправлений матросом на Чорноморський флот, раптом став росіянином. Я нікого про це не розпитував, воно просто «варилося» в мені, зринаючи раз по раз, коли йому хотілося, і було якоюсь особливою іпостассю на тему матроса Кішки, тему незбагненну, неосяжну або й неземну, бо нізащо не могло укластися в мою нещасну голову, як цей великий герой, про якого пишуть в усіх читанках, про якого знає стільки народу, до якого приїздили цариця і царські сини, міг народитись у нашому вбогому закутку, де — болото, бездоріжжя, бідні люди? Хіба герої походять з таких сіл? Що він робив на наших вулицях? Чим він був тут зайнятий? Де, зрештою, його могила? Вона мала б бути десь у центрі села чи бодай у центрі кладовища, а її не було взагалі...

Казали люди, що все знає найстаріший чоловік села Гаврило Іванович Грищенко, який прожив 105 років. А на ту пору, коли у мені проявився інтерес до героїчного матроса, йому було, певне, років 97–98. Дід ще бондарював, возив свої діжечки й боденьки за 10 кілометрів на базар у Жорнища, але вже погаченько бачив. Старість, либонь, вимагала спокою та спочинку, а позаяк дід не звик до бездіяльності, то виплів собі з кінської волосіні вудки і ходив нічого не робити до ставу — може, хоч якийсь карасик клюне? Одначе риба не йшла. Та і як могла йти, якщо поплавці на дідових вудках були з великих шматків вербової кори. Як долоні, талапали вони по воді, розгонили рибу, не стояли торчма, а лежали, бо треба було, мабуть, грамів двісті олова на грузила, аби їх підняти. Може, часом і клювало, але Гаврило Іванович того не бачив і не підсікав.

На темі рибальства ми й зійшлися. Я почіпляв на вудку довгі поплавці з пір'я і пристосував до них яскраво-червоні вершечки з гуми, почепив нормальні грузила і гачки. Гаврило Іванович нарешті вп'ймав декілька карасиків і роздобрівся:

— Я, таже мордьон, — був у його мові цей розвеселий викрутас, — багато риби наївся в молодості. Мій тато служив у жандаріях, їздив до Петербурга і мішками звідти привозив сушену рибу.

— А жандарій у ті роки, що у селі робив?

— У нього було не одне село. За порядком дивився. Щоб ніхто на царя кривого слова не сказав чи бунту не вчинив.

— А матроса Кішку ви бачили живого?

— На що там було дивитись, таже мордьон? Мале, жовтооке, вертляве. Та ще й з гонором — при татові обов'язково відгортав піджака, щоб було видно Георгії, а перед Георгіями треба було ставати «во фрунт» і віддавати честь. Так велів царський указ.

— Татові це не подобалось?

— Таже мо-о-рдьо-он! Він панові Холоневському «добрий день» через раз говорив, а перед таким сіряком, як цей Кішка, доводилося брати під козирок. Ні кола, ні двора — двері хати відчинялись на вулицю, злидота злидотою, а честь віддай, і жандарій для прикладу іншим мусив це робити першим!..

Гай-гай! Марксистсько-ленінська діалектика про класову ненависть виростала не на порожньому місці. Утім, місце могло бути порожнім, не вартим виїденого яйця, але діалектика давалася взнаки, з неї і досі сипалась іржа — дід не хотів сказати мені, де на цвинтарі могила Петра Кішки. Не хотів і годі! Лаявся і сердився, коли я приставав занадто, але не казав.

Правда, у 1955 році, коли севастопольські моряки приїхали з великим концертом і привезли до Ометинців погруддя легендарного матроса, діда Гаврила виставили на трибуну: він говорив, що Кішка — це «ірой, який завоював Севастополь». Я тоді у село не добрався, а хтось інший про могилу принагідно, під свято, мабуть, не розпитував, а якщо й розпитував, то дід казав, що нічого не знає. Ометинці, на свою ганьбу, досі не відають, де схоронений найзнаменитіший їхній громадянин. Помер він 1 лютого 1882 року п'ятдесяти чотирьох літ від народження. Вершина його геройства випала на 1854–1855 рр., себто на гарячі дні війни за Севастополь між Росією і Англією, Францією та Туреччиною (ще й королівство Сардинія — було таке — прислало своїх вояків), унаслідок якої Росія втратила вихід у Чорне море, а відтак і флот.

Там була така пекельна буча, що кожен місяць матросові зараховувався за рік, і Петро Кішка значно скоротив 25 літ своєї солдатчини, адже оборона Севастополя тривала 349 днів. Із тих спогадів та історичних свідчень, що збереглися на сторінках давніх газет і книг, дуже характерним і яскравим є лист видатного хірурга Миколи Пирогова до своєї дружини від 25 січня 1855 року: «...У госпіталі на перев'язувальному пункті лежить матрос, Кішка на прізвисько. Він зробився знаменитою людиною, його провідували й великі князі. Кішка брав участь в усіх вилазках. Не тільки вночі, а й удень творив дива під пострілами.

Англійці знайшли у себе в траншеї двох наших вбитих і прив'язали їх так, щоб ми думали, що це їхні вартові стоять. Кішка серед білого дня підповз до тих траншей, знайшов англійські полотняні ноші, поклав на них одного з убитих, прорізав у полотні діри, пропустив туди руки по плечі, поклав ноші з трупом собі на спину і поповз назад. Град куль було випущено в нього, шість із них влучили у вбитого, а матрос зостався здоровим. Тепер лежить у госпіталі — його на вилазці дістало багнетом у живіт. На щастя, багнет пройшов під шкірою, не зачепивши кишок. Уже він оклигав, погулює, покурює папіроску і здер недавно з попа і Калашникова по двогривенному на горілку. З великими князями, кажуть, приїхав сюди В. Тімм, і портрет Кішки буде надруковано в «Художньому листку»...

За три місяці до цього Кішка лежав у польовому шпиталі, де його провідали царські сини Михайло і Микола. Його було поранено не один раз, адже брав участь не тільки у боях, а й у вісімнадцяти зухвалих вилазках. Царевич Микола писав батькові в листопаді 1854 року: «Сьогодні вночі молодець лейтенант Бірюльов здійснив чудову вилазку. Не може нахвалитися хоробрістю свого загону. Як моряків, так і сухопутних. Вони все рвалися вперед, і він мусив їх постійно стримувати. Украй шкодує за вбитим прапорщиком Волинського полку. Крім нього, у нас було вбито 5 і поранено 34, більшість легко, у тому числі й знаменитий удалець, матрос 35-го екіпажу, про якого ми тобі розповідали, Кішка — багнетом у шлунок. Ми його бачили — він сидів на ліжку і ввечері збирався йти на бастіон. Товариш його, сміливець, схожий на нього, загинув сьогодні прекрасною смертю. Бірюльов розповідав, як це було.

Він бачив, як один француз уже прицілився в нього, і сам хотів вистрілити з пістолета. Цієї ж миті хтось штовхнув його в руку і він побачив між собою і французом цього матроса. Тієї ж хвилини пролунав постріл, і нещасний матрос упав до його ніг, устиг тільки перехреститись і спустив дух. Героїчна смерть. Вічна йому пам'ять. Куля пронизала йому груди наскрізь і вдарилася в шинель Бірюльова...».

Так воювали більшість з них, одначе Петро Кішка був легендою, Енеєм Севастополя. Зіткання довкола нього ореол казкового сміливця доніс до нашого села перекази, як на нейтральній лінії між окопами випасався гарний білий кінь, і якийсь зухвалець раптом підкрався до нього, зумів заскочити йому на спину і під улюлюкання з обох боків промчався галопом, а потім раптом завернув до наших окопів та так несподівано, що ворог навіть не стрельнув жодного разу. Хто був здатним на такий відчай духу?

Ну, звичайно, матрос Кішка. А коли французи якось розпочали стрілянину під час обіду, і ядро, димлячи фітилем, раптом завертілося навіженим фуркалом між солдатами, усі вмить полягали, чекаючи вибуху. Тільки зухвалий Петро здогадався схопити смертоносного круглого снаряда і кинути його в казанок із супом.

— Вставай, братва! Ядро зварилося!

Він міг підкрастися до ворожої позиції і позаклепувати вночі гармати, підстерегти, коли сядуть вечеряти, поскладавши штуцери в козла, і сам-один узяти у полон десятьох. Усе йому сходило з рук, здійснював подвиги завиграшки, а народ таких любить і шанує.

На жаль, у селі нашому, неосвіченому, глухому і далекому від доріг, не знайшлося людини, котру б зацікавила історія легендарного земляка. Коли я заходився писати повість про Петра Кішку на підставі переказів, то вийшло, що після Севастополя його відпустили додому повним Георгіївським кавалером із чотирма хрестами, у сорочці з царського плеча, з нагрудним хрестом особисто від цариці і чарівним келихом, якого раз на день за рахунок казни він мав право наповнити в будь-якій корчмі Росії. Землі матросові не дали ні клаптика — він одружився на покритці з дитиною, над котрою змилувалося село і збудувало для неї хатинку. Правда, на такому крихітному клаптику землі, що двері відчинялися просто на вулицю. З тією покриткою матрос мав сина Тимофія, але жив бідно — заробляв тільки тим, що ходив із чумаками до Криму по сіль, оберігаючи товариство від хлопців з великої дороги, присікуватих поліціянтів та жандармів своїми Георгіями. Злидні Петрові, зрештою, так допекли, що одного разу він заліз у панську стайню, узяв пару коней, сани, подався в панський ліс, заванта-жився дубиною, маючи намір продати її на ярмарку, вторгувати трохи грошей і податися з ними до Петербурга, щоб добитися до царя і попросити кращого життя за своє севастопольське геройство. Але йому не пощастало. Панські бірюки влаштували на матроса справжнє полювання, він тікав, сани занесло на якомусь підступному горбку, вони перевернулись і важка дубина впала на груди втікачеві. Жив після цього ще день-другий, помер 1 лютого 1882 року, а 2 лютого його поховали на сільському цвинтарі. Дружина віддала за похорон усі матросові Георгії, а син Тимофій наймитував по людях, не маючи змоги через свою бідність навіть одружитись. 1905 року якась милосердна душа, знаючи, що будуть відзначати 50-річчя Севастопольської оборони, дала знати у Петербург, як поневіряється єдиний нащадок легендарного матроса, і за рахунок казни йому було виділено чотири десятини землі у Кущинцях під Гайсином, збудовано хату, сарай і погріб. Хазяйнував там Тимофій аж до продрозкладки 1921 року, а коли у село з Росії прибув продзагін збирати хліб, то він йому допомагав. Загін зупинився у гайочку за Кущинцями, Тимофій, назбиравши у селі, ніс мішки під збіжжя. Якийсь придурок чистив гвинтівку, стрельнув необачно, і та сліпа куля влучила у серце єдиного нащадка Кішки. Утім, може бути, що й не сліпа. Тоді нищилося «все, що паном звалось», а позаяк матрос воював «за царя и Отечество», то його син радянській владі був не потрібен...

Усе це було написано у повісті про Петра Кішку, я «перетрусив» всі архіви Севастополя і Севастопольської панорами і вважав, що сумлінно виконав свою земляцьку місію. Одначе, перебуваючи у Ленінграді ще за радянської доби, відвідав морський музей, наукову службу цього музею, склав список публікацій про Кішку в ленінградських наукових бібліотеках і після ознайомлення з ними був просто ошелешений новою інформацією.

З'ясувалося, що мого земляка після тривалої відпустки в Ометинцях знову покликали служити на флот, але оскільки його тоді вже не було на Чорному морі, то служив Петро на Балтиці квартирмейстером 8-го флотського екіпажу, що стояв у Крюківських казармах Петербурга, де нині морський клуб.

Найбільшою несподіванкою для мене було те, що мого земляка приймали у резиденції російських імператорів — Зимовому палаці. І найцікавіше, що потрапити туди для нього не складало жодних труднощів та зусиль. Існувала традиція — влаштовувати в Зимовому парад Георгіївських кавалерів. Матросів і солдатів до цієї процедури готували, влаштовуючи детальні огляди, щоб в очах найвищої аристократії держави вони в жодному разі не осоромилися.

З'ясувалося, приміром, що Кішка носить на шиї поверх мундира золотого натільного хрестика з блакитною стрічкою.

— Що за вільності? — запитали його начальники.

Матрос із гордістю відповів, що цей хрестик пожалувано йому царицею і вручено від її імені головнокомандувачем Кримської армії під час оборони Севастополя.

Подібних знаків «височайшого благоволєнія» було тоді чимало, та нікому, крім Кішки, не спало на думку носити натільного хрестика поверх мундира.

Винахідливий матрос знав, що робить. Орден «на шиї» вважався тоді однією з найвищих нагород. Начальство не знало, як вийти зі скрутної ситуації, ніхто не зважувався наказати, щоб заховав під одежу хрестика з «височайших» рук.

Під час огляду з'ясувалося також, що у Георгіївського кавалера, котрий мав медаль «За оборону Севастополя», обов'язково повинна бути ще й медаль «На пам'ять про війну 1853–1855 років». Але де ж вона?

(Закінчення на 11-й стор.)

Пам'ятник Петру Кішці в Севастополі

Свого часу матросові її просто не вручили. Це упущення було негайно виправлено.

І от настав нарешті той день, коли П. М. Кішку разом із п'ятьма іншими унтер-офіцерами 8-го флотського екіпажу запросили до Зимового палацу.

Під час урочистої церемонії в одному із залів він примітив знайомого по Севастополю генерал-лейтенанта Хрульова, і коли офіційна частина закінчилася, підійшов до нього. Генерал, звичайно, пам'ятав і впізнав цю легенду оборони. Тоді Кішка й поскаржився, що одержав тільки один орденський знак Георгія. Тим часом його представляли ще двічі на вищі ступені цього ордена, але він їх не одержав через несумління і лінощі писарів і тепер не знає, де шукати правди.

Очевидно, Кішці було невідомо, що за законом, котрий діяв до 1855 року, нижній чин міг одержати один-єдиний знак Георгіївського хреста. Повторних нагород не передбачалося. Тільки з 1856 року цей порядок змінили, але герой Севастополя на ту пору вже перебував у відпустці в Ометинцях. Генерал Хрульов не сумнівався, що ратна звитяга матроса має бути відзначена не одним Георгієм, написав про це начальству морського міністерства, підняли документи і справді знайшли ще два подання, невиконаних через те, що такий був порядок. Вирішили нагородити Кішку замість двох ще одним Георгієм, але золотої номінації. До речі, заодно спеціальним указом матросові дозволили носити на шиї і царський золотий хрестик з блакитною стрічкою, але не поверх мундира, а під ним.

Таким чином, Петро Кішка мав тільки два Георгії, а не чотири, як думали в Ометинцях, і не три, як на його погрудді у селі та біля Малахового кургану в Севастополі. Дві нагороди срібної і золотої номінації, з'ясувалося, були не просто красивими брязкальцями, а значно підвищували матросові службове жалування, а після закінчення служби щороку — 60 карбованців пенсії. Зважаючи на те, що тоді одна корова коштувала менше трьох карбованців, Кішка був не найбіднішим мешканцем моїх Ометинців. І якщо й ходив до Криму з чумаками по сіль, то швидше не з нужди, а з цікавості й розваги.

Тож не мав він ніякого п'яного келиха, не треба йому було красти в пана коней і продавати панські дрова, щоб їхати за них до Петербурга. Не треба було Петровій дружині по його смерті оддавати в церкву дорогоцінні регалії на похорон. І не від дубових колод, що впали йому на груди, помер чоловік. У газетах і журналах Петербурга я знайшов ще одну, значно ближчу до правди, версію. Зима 1882 року була м'яка. Навіть на ставу в центрі села вода в кінці січня і на початку лютого була вкрита не дуже міцною кригою, і дві дівчинки, влаштувавши на ній ковзанку, провалилися, почали гукати на поміч, але ніхто не насмілився наблизитись до них, поки ті вигуки не почув Петро Кішка. Це був останній його подвиг. Рятуючи дітей, він дуже застудився, зліг і більше не встав.

Можливо, це теж легенда, але з такою легендою можна погодитись. Вона гідно завершує красиве життя хороброї людини. Він був воістину незвичайним. Я навіть не ображаюся на те, що в усіх петербурзьких музеях він значиться як «руський матрос» з українського села Ометинці. Героїзм, зрештою, не має національності. Його шанують усі. Ну, а якщо хтось в силу звички хоче неодмінно приписати його тільки своєму народові, то це вже від характеру. Хай приписує. Багаті від цього не біднюють.

Іван ВОЛОШЕНЮК

(Г-та «Сільські вісті»)

У СЕВАСТОПОЛІ ВІДКРИЮТЬ ДОСТУП ДО ПАМ'ЯТНИКА ГЕРОЇЧНОМУ МАТРОСОВІ-УКРАЇНЦЕВІ

Пам'ятник Іванові Голубцеві, розташований у Стрілецькій бухті (Севастополь) і прихований за бутово-цементним парканом військової частини, на цей час є недоступним для відвідування та огляду бажаючими. У зв'язку з цим севастопольські архітектори розглянули запропонований забудовником варіант реконструкції, який відкриє прихований досі монумент.

Ініціатором реконструкції прилеглої до пам'ятника території став забудовник сусідньої ділянки, на якій зводиться багатоквартирний будинок і торговельний комплекс (проспект Гагаріна, 52). Житлові будинки незабаром буде здано до експлуатації, і забудовник пропонує відкрити територію пам'ятника, щоб надати їй належного вигляду.

На місці глухого паркану створять оглядовий майданчик, а пам'ятник, який дотепер доглядали лише військовослужбовці, стане доступним і для цивільного населення. Ідею після уточнення окремих деталей було підтримано одностайно, повідомляє сайт «Гостям Севастополя».

ДОВІДКА. Іван Карпович Голубець народився 8 травня 1916 року в м. Таганрог (1920-1924 рр. — Донецька губернія УРСР, зараз — Ростовська область РФ) у родині робітника. Українець за походженням. Закінчив 7 класів. Працював на Азовському металургійному заводі. У 1937 році мобілізований до ВМФ. У 1939 році закінчив Балаклавську морську прикордонну школу, служив у 1-му та 2-му Чорноморських загонах прикордонних суден. Учасник Другої світової війни з червня 1941 року. Стерновий сторожового катера «СК-0183» (3-й дивізіон сторожових катерів, Чорноморський флот).

Станом на 25 березня 1942 року Севастополь п'ять місяців перебував у повній блокаді з боку суходолу. Того дня відбувся обстріл Стрілецької бухти артилерією супротивника. Коли в машинному відділенні сторожового катера, що перебував поруч, виникла пожежа, Іван Голубець взявся до її гасіння. Від влучання другого набою на катері вибухнули бензоцистерни, став вибухати артилерійський боєзапас. Виникла загроза вибуху запасу глибинних бомб і знищення суден, що перебували в затоці. Усвідомлюючи небезпеку, відчайдушний вояк відкочував за борт палаючого катера бомби, доки не стався вибух. Жертвуючи собою, 26-річний старший матрос-прикордонник врятував десятки людських життів і бойові катери.

Звання Героя Радянського Союзу Іванові Голубцеві надано 14 червня 1942 року посмертно. На місці загибелі було споруджено погруддя Героя, а його ім'я довічно занесене до списків частини. Ім'ям Івана Голубця названо вулиці в Севастополі, Сімферополі, Каневі.

http://crimeanua.wix.com/main

КРИМЧАНИН СПРОСТОВУЄ РОСІЙСЬКУ ПРОПАГАНДУ

Біженець із Криму Сергій Вікарчук, який наразі мешкає в Києві, виклав на своїй сторінці у Facebook фотографії, де він зі своїми двома дітьми перебуває біля пам'ятної стели на честь мешканців трьох сіл Красноармійського району Житомирщини, загиблих на фронтах Другої світової війни. На одній з фотографій автор показує на рядок з іменем свого прадіда, викарбуваний на пам'ятнику.

«На цьому фото — пам'ять про моїх предків, які захищали мою землю під час Великої Вітчизняної війни. Пам'ятник пофарбований, навколо загорожа, поруч квіти! А ви і досі всім розповідаєте, що в Україні всі пам'ятники воякам ВВВ зруйновані, неонацизм квітне, і тому подібне? То хто з нас звір?» — обурюється вимушений переселенець.

Для порівняння Сергій Вікарчук додав дві світлини занедбаного пам'ятного знаку на спомин про Другу світову війну, розташованого біля центру охорони зору в Євпаторії, рідному місті біженця.

«Я хочу тільки запитати кримських патріотів Росії: що вам заважало вшановувати пам'ять жертв війни, коли Крим був українським? Може, просто руки не звідти ростуть? На що ви здатні, великі борці з українським «фашизмом», які ніколи не помічають, що коїться в них під носом? Тільки звинувачувати когось у своїй бездіяльності та недолугості», — дорікає кримчанин своїм землякам.

Сайт «Кримські українці»
http://crimeanua.wix.com/main

УКРАЇНСТВО В КРИМУ: «НЕ БЫЛО, НЕТ И БЫТЬ НЕ МОЖЕТ»?

З перемінним успіхом у Криму триває зачистка всього українського. Вектор політики щодо кримського українства в червні задав «спікер» кримського «парламенту» Володимир Константинов, оголосивши все українське у Криму «спадщиною клятого минулого», яку закликав негайно змити з півострова, зокрема, обурюючись «навалою» україномовних дорожніх знаків. За три місяці «міністр внутрішньої політики, інформації та зв'язку» Криму Дмитро Полонський в ефірі московської радіостанції «Коммерсантъ FM» у відповідь на запитання, чи багато людей у Криму вважають себе українцями, сказав: «Я таких не зустрічав. Безумовно, є якийсь мінімальний відсоток громадян, які й досі продовжують себе ними вважати. Передусім, це ціла низка провокаторів».

Інструментом дійсної мінімізації частки етнічних українців і кримських татар та зарахування їх до «провокаторів» і «екстремістів» може стати попередній незаконний «перепис населення», який відбудеться у Криму з 14 до 25 жовтня під охороною «казаків», «самооборони» та місцевих дільничних інспекторів. Як зазначає політолог Сергій Костинський, метою проведення «перепису» є фіксація та легітимізація «абсолютного домінування» російського населення у Криму; результати ж «перепису» стануть новим пропагандистським інструментом, згідно з яким відсоток і вплив українців і кримських татар у Криму вважатимуться жалюгідно малими, і не дивно, якщо при цьому буде створено новий корінний етнос — «кримчани» (з-поміж російського населення Криму, ясна річ). Водночас із цим результати псевдоперепису перетворяться на інструмент контролю над інакодумством, оскільки всі, хто вкаже свою належність до українського та кримськотатарського етносів, увійдуть до негласного списку «п'ятої колони», — додає експерт, зазначаючи, що той, хто бере участь у переписі, визнає законність цієї процедури та легітимність її результатів, які об'єктивно завдадуть збитків його народові.

Наразі в мережі з'являється дедалі більше згадок про те, що у кримських бібліотеках відтепер нема місця для непотрібних у «російському» Криму українських і кримськотатарських книжок, які стосами списують і знищують. Як, зрештою, нема робочих місць і для кадрів, які мають освіту в галузі україністики: деяким людям загрожує звільнення лише через той факт, що в них за плечима факультет української філології.

І ось 6 жовтня начальник відділу в справах національностей Департаменту внутрішньої політики, державної служби та кадрів «уряду» Севастополя Володимир Рябих провів зустріч із представниками Асоціації національно-культурних громад Севастополя (АНКГС). За одним столом із членами національних громад міста — вірменської, болгарської, грецької, осетинської, єврейської, кримськотатарської, кримчацької, караїмської та інших — представникам українських національно-культурних об'єднань місця не знайшлося. Як іронізують користувачі соцмереж, де-факто цим кроком севастопольський «департамент» внутрішньої політики визнав українців основними мешканцями Криму, засвідчивши, що їхній етнокультурний розвиток не потребує пропозицій і корекції.

Фактично, місця в АНКГС українцям не стало ще з того часу, як голова асоціації, колишній капітан 3 рангу Чорноморського флоту РФ Валерій Милодан, у травні 2003 року порушив питання про виключення з її лав голови севастопольського осередку «Союзу українок» Богдани Процак через «дискредитацію» асоціації, яка полягала в тому, що пані Богдана скрізь і всюди виступала українською мовою. У традиціях Російської імперії початку XX століття члени АНГКС доводили, що культурній людині не можна розмовляти українською в пристойному товаристві, тим більше в присутності росіян. На той час розв'язанню конфлікту не зарадили жодні протести і звернення. Відтоді під час заходів, які проводила АНКГС, не лунала українська мова і не запрошувалися українські організації. Тоді відомий публіцист із Севастополя Ігор Лосєв зауважив цікаву закономірність: «Щойно починається пошесть розмов про «непорушну дружбу» з Росією, як одразу ж у Севастополі починають душити все українське».

Не факт, що для українців знайдеться місце і в Домі дружби народів Криму, який планують утворити місцеві «можновладці». Так само, як не знайшлося місця і для представників кримських громад Української православної церкви Київського патріархату та Української греко-католицької церкви на нараді Міжконфесійної ради Криму «Мир — дар Божий», проведеній на початку вересня з ініціативи обраного 9 жовтня на «голову» Криму Сергія Аксьонова, який на той час був тільки «виконуючим обов'язки». Тоді було запропоновано провести 5 вересня у Криму спільний молебень за мир в Україні, під час якого члени всіх релігійних конфесій півострова мали благати Всевишнього про припинення воєнних дій і кровопролиття на території України. Вочевидь, представники УПЦ КП та УГКЦ виявилися негідними долучитися до подібної ініціативи через те, що не вписуються в поняття миру в Україні за моделлю кримської «влади», яка за допомогою рекламних розтяжок у центрі Сімферополя прославляє захисників «Новоросії»...

http://crimeanua.wix.com/main

ТИМ ЧАСОМ...

В КРИМУ ТЕПЕР НОВІ «ГЕРОЇ»...

Підозрюваний у розстрілі активістів Майдану екс-беркутівець Дмитро Садовник імовірно перебуває в окупованому Криму. Про це кореспондентові «Укрінформу» повідомив високопоставлений працівник правоохоронних органів.

«За наявними даними, він (Садовник) втік до Криму й наразі перебуває там», — заявив співрозмовник. За його словами, ймовірність того, що інформація достовірна, — «дуже висока».

Як відомо, 3 жовтня командир роти спецпризначення «Беркут» при ГУ МВС України в м. Києві Дмитро Садовник, підозрюваний у причетності до вбивства 39 учасників акцій протесту на Майдані, втік з-під домашнього арешту.

19 вересня суддя Печерського районного суду Києва змінила Садовнику запобіжний захід з тримання під вартою на домашній арешт.

24 вересня Генпрокуратура відкрила провадження стосовно вказаного судді за ч. 1 ст. 375 (постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови) ККУ та подала апеляцію на судове рішення.

6 жовтня Апеляційний суд Києва скасував постанову Печерського райсуду про домашній арешт Садовника і задовольнив клопотання ГПУ про взяття його під варту.

Наразі колишнього спецпризначенця оголошено у розшук. Водночас адвокат командира «Беркуту» заявив, що його підзахисного викрали, щоб знищити.

Дружина підозрюваного Садовника написала заяву в міліцію про його викрадення.

ЯКЩО НЕ ЗАСУДИТИ ЗЛОЧИНИ МИНУЛОГО, ВОНИ ПОВТОРЯТЬСЯ

Володимир В'ЯТРОВИЧ,
голова Інституту національної пам'яті України

Голова Інституту національної пам'яті України Володимир В'ятрович — людина відома у нашому суспільстві, але не посадами чи регаліями, а передовсім, послідовною громадянською позицією, активним пошуком історичної правди у державотворчих процесах на теренах України. Про минуле, яке завжди з нами, — в інтерв'ю керівника Інституту для «Укрінформу».

ТІНІ МИНУЛОГО КОЛИСЬ БУЛИ ЖИВИМИ ЛЮДЬМИ

— Пане Володимире, вам, очевидно ж, відомо, що у цьому будинку, де розміщується Інститут національної пам'яті, за радянських часів діяло Київське управління КБ...

— Цей колишній графський палац уподобали ще перші радянські чекісти у 1918 році. Тут вони працювали і жили, тут у підвалах була в'язниця, де мордували людей, очевидно, що навіть розстріли були там. Початок більшовицького червоного терору пов'язаний саме з цим будинком на Липській. Уже потім, у 1937 році, чекісти переїхали до так званого Жовтневого палацу, де зробили нову катівню. Таких тюрем багато збереглося на території України.

— Як вам працюється у цих стінах? Тіні минулого не тривожать?

— Першим керівником Українського інституту національної пам'яті був Ігор Рафаїлович Юхновський. Коли він сюди прийшов, я пам'ятаю, в цьому ж кабінеті були проведені обряди освячення. Але, думаю, найкращою процедурою освячення буде все-таки наша робота: відкривати правду про більшовицький терор, зокрема, про злочинців, які колись працювали в цих стінах.

До речі, є ідея зробити у будинку спеціальну експозицію (зараз це міська власність, ми її орендуємо, тому будемо звертатися до міської влади із запитом). Підвали в досить гарному стані. Вони відремонтовані, поштукатурені, очевидно, що слід провести дослідження, можливо, під цією штукатуркою містяться сліди минулого, можливо, тут щось і закопано. Втім, сам цей графський особняк зараз дуже запущений, зважаючи на те, що весь час перебував у державній власності.

— Кілька місяців тому Інститут отримав новий статус, то, можливо, якісь додаткові фінансові джерела знайдуться. Взагалі, що означає для Інституту статус спеціального органу державної влади?

— Це було для мене першим завданням — відновити попередній статус Інституту, адже він створювався за аналогією з такими ж установами у посткомуністичних країнах Східної Європи. У 2010 році після зміни влади, після згортання українськоорієнтованої гуманітарної політики Інститут як орган влади ліквідовували, залишивши звичайну наукову установу, яку очолив ставленик Компартії України. Відповідно, Інститут зосередився виключно на розробках теоретичних проблем. Жодних практичних дій у галузі політики національної пам'яті Інститут не робив, навпаки, пішов ухил у реабілітацію комуністичного минулого.

Найбільш, як для мене, неприйнятними були кроки попереднього керівництва УІНП, спрямовані на відмову від бачення Голодомору як геноциду. Директор Солдатенко, його заступник Вєдєнєєв писали розлогі статті, книги, суть яких зводилася до того, що концепція Голодомору як геноциду — це щось зовсім штучне, вигадане мало не західними розвідками, що це продукт холодної війни. Тобто переповідали радянські чи сучасні російські міфи. Було дуже неприємно, що це робилося від імені Інституту, який згідно з законом про Голодомор є одним із засобів збереження пам'яті про ті події.

— Які ще напрямки досліджень, крім Голодомору, вважаються провідними для Інституту?

— Інститут має стати, насамперед, загальнонаціональним інструментом подолання тоталітарного минулого. Голодомор у фокусі нашої уваги тому, що це — один із найбільших злочинів комуністичного режиму, найбільший не тільки в історії України, але, напевно, і в європейському масштабі.

За прикладом посткомуністичних країн Східної Європи ми повинні якнайповніше висвітлити механізми функціонування тоталітарного режиму, і це буде одним із головних запобіжників недопущення повторення злочинів минулого. Діяльність аналогічних інститутів, наприклад, у Польщі, Чехії значною мірою сприяла формуванню суспільного імунітету щодо рецидивів комуністичного минулого. Натомість кілька років тому в Україні ми побачили результат відсутності власної політики подолання наслідків тоталітаризму. Як тільки зупинили процес відновлення національної пам'яті, почалися спроби реабілітації радянського минулого, а це, врешті-решт, призвело в останні місяці влади Януковича до прямого використання радянських практик: розправи з інакодумцями, з опозицією, і навіть — до розстрілів мирних людей у центрі столиці.

ІСТОРІЯ ВЧИТЬ, ЯКІ ПОМИЛКИ МИ МОЖЕМО ЗРОБИТИ

— Якою ви бачите роль Інституту у люстраційних процесах? Може, влада, новообрані депутати не забудуть свої передвиборні обіцянки і таки займуться виконанням закону про очищення влади.

— В Україні люстрація не почалася в 90-ті роки, як у Східній та Центральній Європі, тож ми втратили дуже багато часу, і лише тепер намагаємося очистити владу від колишніх діячів, великих і малих, комуністичного режиму. Втім, і сьогодні ця справа не втратила актуальності, тим більше, ми отримали «послідовників» з режиму Януковича. Але, на мій погляд, вона вже не матиме такого ефекту, як в інших країнах на початку 90-х.

Щодо комуністичної частини люстрації та ролі УІНП, слід розуміти, що люстрація має опиратися на документи. Зараз власниками архівів колишніх комуністичних спецслужб є Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки і Міністерство внутрішніх справ. Тож, щоб планувати результат у люстраційному процесі, слід вирішити питання, яке постійно порушує Інститут, — забрати історичні документи з відання сучасних спецслужб і силових органів, створити, як у тій же Польщі чи Чехії, окремий архів національної пам'яті, де мали б зберігатися ці матеріали. І вже на цій основі займатися, власне, люстрацією.

— Як відомо, спецслужби не дуже охоче розлучаються зі своїми архівами...

— У цьому питанні є повне порозуміння з Валентином Наливайченком, керівником Служби безпеки України. Поки що не чути чіткої позиції від Служби зовнішньої розвідки, МВС... Зараз готуємо відповідний законопроект, згідно з яким має бути запроваджений особливий режим використання документів комуністичних спецслужб, думаю, що вже наступний парламент буде спроможним ухвалити такий закон.

Доступ до цих документів слід максимально спростити, оскільки вони свідчать про масові порушення прав людини, про репресії, тобто прямо зачіпають суспільні інтереси. Це не якась унікальна українська позиція — це європейський стандарт: не ховати злочинів, вчинених органами влади проти своїх громадян.

Наголошу також, що спецслужби мають нарешті позбутися цього тягаря минулого, тоді буде проведена межа між СБУ і КБ, між сучасними правоохоронними органами та радянськими каральними структурами. А допоки не буде цієї чіткої межі, чекісти та каратели завжди будуть піднімати голову у нинішній Службі безпеки та міліції. Чекісти колишніми не бувають, і вони можуть навіть повернутися на керівні позиції: ми це бачили при Януковичі.

НЕПОКАРАНЕ ЗЛО ЗРОСТАЄ

— Ви свого часу працювали керівником спецархіву СБУ і добре знаєте, які дані там містяться. Що суспільство може дізнатися нового з документів спецслужб? Списки сексотів?

— Ці архіви дозволяють скласти ретроспективу історії України фактично протягом усього XX століття, подивитися на все через призму спецслужб. Чому це так важливо? Справа в тому, що в комуністичній системі значна частина документів, так би мовити, «для широкого вжитку», була настільки заідеологізованою, що часто просто не відповідала дійсності. Якщо вірити, наприклад, паперам КПРС, КПУ, то в нас у 80-му році вже майже був побудований комунізм. А от саме закрита частина таких документів, які писалися у надрах спецслужб для владних структур, містила досить об'єктивну інформацію про стан і настрої у суспільстві.

Тому осягнути історію України XX століття без цих матеріалів абсолютно неможливо.

— Але ж багато хто вважає, що відкриття архівів може призвести до нового збурення у суспільстві, нового поділу на «чистих і нечистих».

— Люди переконані, що найцікавішою частиною архівів спецслужб є списки агентів. Насправді ж, агентурна інформація — це лише невеликий відсоток, десь 5–7% усього масиву документів, а решта дає загальну картину, як функціонував цей режим, як знаходив «ворогів народу», знищував їх, часом навіть не фізично, а просто створював неможливі умови для праці, спілкування, прирікав інакодумців на духовну смерть. Багато справ розповідають про долі людей: і керівників підпілля, і поетів, і вояків, звичайних громадян з поламаною комуністами долею, бо «опинилися не в тому місці не в той час».

Спираючись на ці документи, можемо зрозуміти не тільки, як функціонував режим, а й побачити, як багато його залишків, осколків, традицій залишилося дотепер. Дуже багато речей, які ми, можливо, вже тепер не помічаємо, вважаємо їх природними, є неприродними, вони були створені в часи тоталітарного режиму і саме для обслуговування тоталітарного режиму. І мають бути неприйнятні для демократичної моделі розвитку держави. Почати хоча б із латентної суспільної толерантності до того, що правоохоронні органи можуть застосовувати карально-репресивні функції. Але ж це зовсім неправильно! Органи називаються правоохоронними, вони мають охороняти право. Натомість у нас досі широко побутує «совкова» думка, що чим міцніший каральний меч, тим міцніша держава.

— Все ж таки, чи вважаєте ви за можливе відкривати агентурні списки, незважаючи на прізвища, на обличчя?

— Так, вважаю за потрібне.

По-перше, як таких агентурних списків, якихось великих шаф, де вони зберігаються, просто немає. І якщо стане необхідно виявляти агентуру, то треба проводити серйозну пошукову роботу, працювати з оперативними справами, оперативно-розшуковими справами. Але я переконаний, що це слід робити, якщо ми говоримо про люстрацію. Діяльність людей, які були заангажовані до комуністичних спецслужб, може тривати і дотепер, вони можуть працювати на спецслужби сусідньої держави.

Хоча тут знову ж таки треба розуміти специфіку ситуації в українських архівах. Дуже багато матеріалів, які стосуються саме останнього періоду радянської влади, початку 90-х років, були знищені, частина з них була вивезена. Відповідно люстрація в Україні насправді буде дуже і дуже ускладнена через те, що ми просто спізнилися. Ці архіви були почищені ще за радянської влади, до того ж, на моє переконання, вони чистилися навіть у перші роки незалежної України.

— Ми досі не можемо встановити, хто розстрілював Майдан.

— Це насправді дуже тривожні сигнали. Ми не знаємо, хто розстрілював Майдан 20 лютого, не можемо притягнути до відповідальності тих, хто бив студентів 30 листопада, хоча ще тоді самі активісти встановили з десяток прізвищ. Я як громадянин, як активний учасник Євромайдану постійно наголошую, що розслідування мусить відбутися, а винні мають бути покарані. Ми повинні побачити виконавців і тих, хто віддав злочинні накази. Непокаране зло зростає. Як історик можу наголосити: злочини у період Януковича — це, між іншим, результат того, що не були засуджені злочини комуністичного режиму, не були люстровані їхні ініціатори та виконавці. Якщо ми не зможемо засудити зло періоду Януковича, воно рано чи пізно повториться і, можливо, у страшніших масштабах.

Засудження злочинів проти прав людини — це не питання помсти, це питання справедливості. І якщо цього не зрозуміють політики, то, очевидно, треба чекати нового спалаху громадського протесту. Люди вже вдаються до акцій відчаю, як-от, викидання у смітник. Чому таке можливе? Та тому, що держава не виконує свої функції повною мірою. Відповідно, якщо не буде суду від імені держави, якщо держава не хоче виконувати обов'язок — боротися зі злочинцями, то може статися і суд лінча.

ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ГОТУЄ ЗАКОНИ ДЛЯ НОВОГО ПАРЛАМЕНТУ

— Багато надій покладається на новий парламент. Чому ви не балотуєтесь?

— Мене висунули кандидатом-мажоритарником від «Народного фронту», але на тому ж окрузі є інші представники від Майдану, інші гідні люди. Вважаю недоречним з питаннями національної пам'яті, якими я займаюся, вступати в гостру політичну боротьбу, тим більше під час війни з Росією. Навпаки, національна пам'ять — це те, що має об'єднувати всіх українських політиків, незалежно від того, яку вони політичну партію представляють. Тож як голова Українського інституту національної пам'яті я вірю, що налагоджу співпрацю з політиками та партіями, яких оберуть до Верховної Ради, і зможу аргументувати, чому необхідно проводити системну політику національної пам'яті, що має бути зроблено у цій галузі.

Я вже згадував про закон щодо документів комуністичних спецслужб. Також слід розробити спеціальний закон про статус репресованих. У нас чинний ще радянський закон про реабілітацію, але він значною мірою вже втратив свою актуальність, потребує переробки.

Йтиметься також про закон про статус учасників українського визвольного руху, які боролися за незалежність. Необхідно ухвалити акт, який, врешті-решт, дасть політико-правову оцінку минулому комуністичному тоталітарному режиму, засудивши його як злочинний. Так зробили більшість посткомуністичних країн після падіння комунізму саме для того, щоб створити платформу для люстрації, так має бути зроблено і в Україні.

Важливим є ухвалення закону про Інститут національної пам'яті, який гарантував би його статус, незалежно від політичної ситуації. Зараз ми є в структурі Кабінету Міністрів України і залежні від того, як складеться політична кон'юнктура. Але основи національної пам'яті як стратегічний елемент розвитку держави повинні бути сталими. Дуже небезпечно після кожних виборів змінювати засадничі речі, які стосуються національної ідентичності. Уявіть, якщо якийсь гіпотетичний парламент скасує право вільного загального волевиявлення чи заборонить приватну власність, обмежить права людини? Те ж саме зі злочинами, вчиненими радянською владою, — жодна нова влада в нашій країні не може допустити їхньої реабілітації. Ми бачили 20 лютого 2014 року, чим це загрожує. Відмежуватися від злочинів минулого, щоб творити демократичну українську спільноту, — базовий елемент політики національної пам'яті.

(Закінчення на 13-й стор.)

— Щодо статусу учасників визвольного руху — це питання періодично порушується, але до кінця так і не вирішене.

— Ми візьмемося за розробку такого закону, він має охоплювати весь період українського визвольного руху, принаймні в XX столітті, тобто йдеться про вояків Української повстанської армії, людей, які боролися проти тоталітарного режиму ненасильницьким методом, дисидентів, учасників національного демократичного руху кінця 80-х — початку 90-х років. Українська держава має дати політико-правову оцінку цього руху як такого, що став базою для створення держави і відповідно держава має забезпечити певні, бодай мінімальні, соціальні гарантії і відзначити заслуги активних учасників руху.

Я думаю, що ми можемо скористатися литовським прикладом, де окремо залишився радянський статус ветеранів війни з усім соціальним пакетом і окремо введено статус учасника визвольного руху з соціальним пакетом. Таким чином, кожному віддається належне і не відбувається прирівняння, яке насправді викликає досить велике непорозуміння.

— У національній пам'яті залишається і багато сторінок тієї ж Другої світової війни. В Україні діють пошукові організації, що вивчають ті події. Ви з ними якось співпрацюєте, маєте контакти?

— Звичайно. В Україні, крім пошукових організацій, діє координаційний орган — Державна міжвідомча комісія з питань пошуку жертв війни та політичних репресій. Ініційовано перепідпорядкування комісії УІНП (зараз вона у сфері управління Мінрегіонбуду), призначений новий секретар — Святослав Шеремета, який, до речі, керував нею в 2009–2010 рр. Завдання комісії — координувати діяльність такого роду пошукових груп і надавати їм допомогу, аби пошукова робота здійснювалася за підтримки держави. Я переконаний, що ми повинні знайти могилу кожного вояка, який загинув на території України, ідентифікувати його і належно вшанувати.

— На жаль, історія України пишеться так, що і зараз ідуть бої, і зараз гинуть наші люди, і є поховання невідомих вояків. Ви до цієї справи ще не брались?

— Вважаємо надзвичайно важливим зберегти все, що стосується нашої пам'яті про героїзм солдатів, які воюють за незалежність і територіальну цілісність України. На їхньому прикладі зростатимуть наступні покоління українців. Ми розробили цілу низку заходів, спрямованих на вшанування пам'яті загиблих героїв АТО, вони містять звернення до органів місцевого самоврядування щодо перейменування вулиць, населених пунктів на честь загиблих, встановлення меморіальних знаків, створення спеціальних військових секторів на цвинтарях. Зараз працюємо над ідеєю створення центрального військового цвинтаря у столиці, де мали б бути перепоховані як учасники АТО, так і, можливо, військові герої інших періодів історії України.

УІНП співпрацює з Міністерством оборони, Міністерством внутрішніх справ, Службою безпеки України, щоб створити базу даних про загиблих. Згодом ці сухі біографічні відомості наповнимо конкретнішим матеріалом: уже розпочали запис спогадів побратимів, тих людей, які були поруч із загиблими героями, — щоб усе це зафіксувати, не втратити.

У нас здійснюється великий проект «Усна історія Майдану», вже записано понад 200 годин аудіо- і відеоінтерв'ю учасників Майдану. В майбутньому це буде використано дослідниками, а також для створення музею Майдану.

Олег ОЛІЙНИК

ВІДНОВЛЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ: НЕСКОРЕНИМ — ВІД КОЛОМИЯН

Під таким гаслом 14 жовтня у місті Коломия за адресою бульвар Лесі Українки, 32, відбулося відкриття та освячення меморіальної композиції в пам'ять про невинних жертв нацистсько-більшовицьких тоталітарних режимів, які відбували у пересильній в'язниці впродовж десятиліття (1942-1952) арешт, катування і страту.

Меморіальна композиція вмонтована у стіні будівлі, в якій розташовувалася пересильна в'язниця гестапо та радянського НКВС.

У 1989 році на стіні будівлі в'язниці була встановлена меморіальна таблиця, яка безслідно викрадена варварами в 2007 році.

Ініціативу родини Бережницьких з відновлення меморіальної таблиці підтримала чимала коломийська громада, власне, на кошти громади створено та встановлено меморіальну композицію.

Меморіальна композиція: НЕСКОРЕНИМ — ВІД КОЛОМИЯН складається з чотирьох елементів, які відображають минулу історію та сучасність нашого міста.

Колючий дріт виписує п'ятикутну зірку як символ тоталітарного більшовицького режиму, на закінченнях якої звисають кайдани, що навічно закували українських патріотів у казематах в'язниці. Посередині зірки автор відображає безневинно загублені душі тисяч в'язнів, які закатовані та страчені у в'язниці, а чимала кількість їхніх тлінних останків й сьогодні покоїться у підвалах під шаром бетону, яким радянські каральні органи залили підземелля в'язниці разом з в'язнями.

Текст, що викарбуваний на меморіальній таблиці, змушує нас задуматися про трагічне минуле нашого краю і людські долі:

Коли Ви вмирали, Вам дзвони не грали,
ніхто не заплакав за вами...

Перехожий, зупинись! Тут, в цьому будинку, протягом десятиліття (1942-1952) була пересильна в'язниця, де відбували арешт, катування і страти твої краяни — борці за волю України, невинні жертви нацистсько-більшовицьких тоталітарних режимів.

Кровопивці, вовки ненаситні,
Тут вершили кривавий шабаш.
За полеглих, замучених, вбитих,
Тихо серцем промов «ОТЧЕ НАШ...».

Кожен окупант, як німецький, так і радянський, прагнув зломити український дух, та ніхто цього не зміг зробити.

«НЕСКОРЕНИМ — ВІД КОЛОМИЯН», так промовляє викарбувана присвята наших сучасників перед пам'яттю українських патріотів, які у цій в'язниці були катовані чи страчені, і які не зрадили своїм переконанням до останнього подиху.

Завершує композицію найвищий символ сучасної Української держави — Державний герб — тризуб.

З нагоди відкриття та освячення меморіальної композиції культурологічний проект «Коломия — наше місто» випустив пам'ятну листівку під номером 32 із серії «Коломия — наше місто». Графіку виконав Петро Бережницький, а автором дизайну листівки є Юлія Венц.

http://kolomyya.org

Молотов і Ріббентроп: нехай живе комуно-фашистська дружба!

У РОСІЇ ПАКТ МОЛОТОВА-РІББЕНТРОПА ПОТРАПИВ ДО СПИСКУ «ПАМ'ЯТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ КУЛЬТУРИ»

До 2015 року Міністерство культури РФ підготує і опублікує повнотекстові версії 100 головних документів (джерел) російської історії. Пакт Молотова-Ріббентропа потрапив у сотню головних документів історії Росії. Вони будуть рекомендовані для вивчення в старших класах школи і вишах, повідомляють «Известия» з посиланням на директора департаменту управління справами Міністерства культури РФ Михайла Іпатова.

За словами чиновника, проект «сприятиме скороченню числа спекулятивних історичних побудов, заснованих на думках і судженнях, що спотворюють минуле нашої країни». Проект «Сто головних джерел російської історії» спрямований на те, щоб визначити і представити базові історичні джерела, які конструюють вітчизняну історію і визначають самоідентифікацію сучасного соціуму. «Всі ці джерела є пам'ятками не лише історії, а й всієї вітчизняної культури», — підкреслив Іпатов. Відомо, що в число 100 головних джерел російської історії, за версією Мінкультури РФ, серед інших увійдуть такі документи, як промова Сталіна 3 липня 1941 року, «Судебник» Івана IV, «Домострой», Соборне уложення 1649 року, Грамота Пожарського про скликання Земського собору, пакт Молотова-Ріббентропа, договір князя Олега з Візантією 911 року і Гельсінський акт 1975 року.

...При усьому історичному цинізмі щодо «цінності» нацистських «пам'яток вітчизняної російської культури», не менш цікаво знати, яке відношення має до російської історії договір князя Олега з Візантією 911 року, якщо Росія до XVII ст. взагалі була не Росією, а Московією, а про саму Москву вперше згадується лише 1147 року? Мало поцупити чужий архівний документ, треба ж його ще якось на здорову голову натягнути!

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ЖОВТЕНЬ

17

1113 р. — споруджено Києво-Михайлівський Золотоверхий собор.

1927 р. — відбувся II Всеукраїнський собор УАПЦ.

1990 р. — Верховною Радою УРСР ухвалено закон щодо політичних партій і громадських організацій, який сприяв розвитку багатопартійності.

Народилися:

1814 р. — Яків Головацький, український лінгвіст, етнограф, фольклорист, поет, священик УГКЦ і педагог. Співзасновник об'єднання «Руська трійця», співавтор збірки «Русалка Дністровая».

Яків Головацький

1936 р. — Іван Драч, український поет, перекладач, кіносценарист, драматург, державний і громадський діяч, засновник РУХу, Герой України.

Помер:

1937 р. — Гаврило Базильський, генерал-хорунжий Армії УНР.

18

1918 р. — у Львові утворено Українську національну раду.

1994 р. — Верховна Рада України скасувала заборону Компартії.

1995 р. — Україна вступила до Ради Європи.

Народилися:

1868 р. — Євгенія Ярошинська, українська письменниця.

1876 р. — Сергій Єфремов, український державний діяч.

Померли:

1941 р. — Володимир Свідзінський, український поет, перекладач.

1997 р. — народний артист України Павло Громовенко.

19

1097 р. — на Любецькому з'їзді утверджено поділ Русі на удільні князівства.

1917 р. — у Чигирині з'їзд українського Вільного козацтва проголосив генерала Павла Скоропадського своїм отаманом.

1918 р. — Українська національна рада, політичний представницький орган українського народу в Австро-Угорській імперії, проголосила Західноукраїнську Народну Республіку.

1961 р. — у Карлсруе (ФРН) суд (8-19 жовтня) виніс вирок агенту КДБ Б. Сташинському, вбивці Л. Ребета і С. Бандери, та визнав відповідальними за організацію вбивств уряд СРСР і ЦК КПРС.

20

1924 р. — у Харкові відкрита перша в Україні радіостанція.

Помер:

1930 р. — московські чекісти вбили Юрка Тютюнника, генерал-хорунжого Армії УНР.

21

1056 р. — диякон Григорій вивів першу літеру рукопису, який увійшов в історію під назвою «Остромирове Євангеліє» — одна з найвидатніших пам'яток старослов'янського письменства в давньоруській редакції, до виявлення в 2000 році Новгородського кодексу вважалася найдавнішою книгою, яка була створена на Русі. Містить євангельські читання для неділі і свят.

1657 р. — в атмосфері гострих суперечностей та посилення московського тиску гетьманом України було врешті обрано Івана Виговського (Корсунська рада 21 жовтня 1657 р.). У 1658 р. гетьман стикнувся з потужною опозицією, яка всіляко підтримувалася Москвою.

1665 р. — гетьман Іван Брюховецький підписав Московські статті, за якими визначалися взаємини козаків з Росією. Московські статті значно обмежували політичні права України, посилювали її військово-адміністративну і фінансову залежність від московського уряду. За Московськими статтями українські міста і землі переходили під безпосередню владу московського царя. Гетьманському уряду заборонялось вступати в дипломатичні зносини з іноземними державами. Обмежувалось право вільного обрання гетьмана, вибори якого мали проходити лише з дозволу царя і в присутності московських послів, новообраний гетьман мав приїздити до Москви на затвердження. Кількість московських військ в Україні збільшувалась до 12 тис., причому український уряд зобов'язувався постачати їм власним коштом харчі.

1897 р. — у Миколаєві почав працювати Чорноморський суднобудівний завод.

1921 р. — Василя Липківського висвячено на митрополита УАПЦ.

1933 р. — Микола Лемик виконав атентат у російському консульстві у Львові на знак протесту проти Голодомору в Україні.

1947 р. — почалося масове вивезення українців у Сибір — Операція «Захід». Протягом доби виселили 26 644 родини, загалом 76 192 осіб: 18 866 чоловіків, 35 152 жінки та 22 174 дитини.

На всіх них чекали каторжні роботи в копальнях і колгоспах Сибіру. Протягом довгої дороги на Північ 875 виселенців намагалися втекти з ешелонів, але 515 із них було схоплено. Такими були дані офіційних звітів МДБ. А в документах українського підпілля фігурувала цифра 150 тис. вивезених осіб.

Помер:

1964 р. — Григорій Верьовка, український композитор і хоровий диригент, педагог.

22

1937 р. — заарештований митрополит Київський і всієї України Василь Липківський.

Народилися:

1913 р. — Василь Свида, український скульптор-різьбяр.

1935 р. — Борис Олійник, український поет, громадський діяч, дійсний член НАНУ, голова Українського фонду культури. Почесний академік Академії мистецтв України.

Померли:

1835 р. — Устим Кармалюк, керівник повстанського руху на Поділлі.

1953 р. — Петро Сікорський, митрополит Української автокефальної православної церкви.

23

1545 р. — козаки, вийшовши в море на 32 чайках, підійшли до турецької фортеці Ачи-калі (Очаків) і захопили її.

1859 р. — у Києві відкрита перша недільна школа.

1990 р. — під тиском студентів та інших демократичних сил Верховна Рада УРСР скасувала статтю в Конституції УРСР про керівну і спрямовуючу роль компартії у суспільстві.

Померли:

1937 р. — Михайль Семенко, український поет-футурист, редактор багатьох видань, загинув у засланні на Соловецьких островах.

1937 р. — Володимир Ярошенко (псевдонім Воляр), український поет, байкар, прозаїк, драматург, літературний критик, кіносценарист. Жертва сталінського терору.

СВЯТА І ЗВИЧАЇ

ХАРИТИНА

18 жовтня церкви східного обряду вшановують Святу мученицю Харитину. Відомостей про її життя збереглося доволі мало, і ті не є певними. Знаємо лише, що вона була гарною і побожною дівицею, яка у часи переслідування християн імператором Діоклетіаном померла під час тортур, але не зреклася Христової Віри. Мало це статися у третьому столітті в Амисі над Чорним морем.

У народі цей день називають Харитів або Харитони. Прогностичні приклмети стверджують:

— На Харитони дощ — у листопаді також дощитиме.
— На Харитини болото — справжній морозець вдарить не скоро.
— Сильний вітер на Хариті обіцяє різкі похолодання в листопаді.
— На Харитони нічне небо чисте при повному місяці і зоряне — чекай морозу.
— Якщо до дня Харитини борсуки ретельно утеплили свої нори — зима буде тривалою і холодною.

Тарас ЛЕХМАН, журналіст

НА ДОНБАСІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ТАКТИКУ СПЕЦЗАГОНІВ НКВС

Угруповання бойовиків на Донбасі влаштовують між собою перестрілки та обстрілюють населені пункти, а потім звинувачують у цьому українських військових. Про це на сторінці прес-центру антитерористичної операції у Facebook повідомив керівник підрозділу інформаційно-психологічних операцій АТО Анатолій Кравчук.

«Останнім часом почастішали випадки так званих «розборок» серед угруповань бойовиків, які відбуваються у житлових кварталах окупованих ними міст не лише із застосуванням стрілецької зброї, а й часто-густо супроводжуються стрільбою з мінометів та гранатометів. Яскравим прикладом вищезазначеного став артилерійський обстріл, що відбувся 29 вересня 2014 року зі сторони міста Єнакієво у напрямку міста Кіровське. Обидва міста перебувають під окупацією сепаратистів, і там не те що артилерії, а й жодного українського солдата немає. Разом з тим, артилерійські обстріли тривають і жодним чином не слід сподіватись, що у поясненнях сепаратистів прозвучить, нібито вони вели вогонь один по одному або ж по мирних мешканцях міста. Знову будуть волати про «жорстокість хунти та бендерівців», які обстрілюють мирних мешканців», — зазначає Анатолій Кравчук.

* * *

Кілька диверсійних груп намагаються підірвати систему оборони Дебальцевого. Бойовики вдягаються у форму українських військових, аби ближче підходити до позицій силовиків або ж дискредитувати оборонців міста в очах тамтешніх цивільних, ідеться в сюжеті ТСН.

«Створилися великі диверсійні групи, які перевдягаються інколи в форму української армії, нападають на мирне населення», — розповів командир роти спецпідрозділу міліції «Львів» Руслан Требат. Крім того, бойовики не припиняють обстрілювати місто вдень і вночі.

* * *

Гарячі точки на сьогодні — Донецьк, Дебальцеве, Авдіївка. Про це керівник групи «Інформаційний опір» Дмитро Тимчук повідомив на своїй сторінці у Facebook.

Він додав, що обстріли бойовиками житлових кварталів міст Донбасу, як відомо, виконують ще одну важливу для них функцію — виховання у місцевих жителів ненависті до українських військ, які нібито і ведуть ці обстріли.

«Ми з вами про цю підлу тактику терористів знаємо давно, але, як свідчать опитування групи «ІС», місцеві жителі, позбавлені вільного доступу до інформації, дійсно в більшості своїй свято впевнені, що обстріли — справа рук «бандерівців», — додав Тимчук.

* * *

Незважаючи на досягнуті домовленості про припинення вогню, бойовики щодня продовжують обстріли українських військових, але до звичайних обстрілів нині додалась інформаційна складова. Про це повідомляє прес-служба АТО. «Раніше неодноразово виявлялись випадки так званих «переодягань» і з боку співробітників ФСБ, які одягали форму терористів та вмовляли оточених українських десантників відходити у бік Росії, і з боку бойовиків, які, одягнувшись у форму українських військових, розстрілювали мирних мешканців та їхні транспортні засоби», — йдеться в повідомленні.

* * *

На блокпосту біля села Соснівка Покровського району Дніпропетровської області затримали злочинну групу, яка видавала себе за «Правий сектор» та грабувала простих людей. Про це повідомляє прес-служба Дніпропетровської ОДА.

Згідно з повідомленням, затримання здійснила самооборона Покровського району спільно зі спецпідрозділом «Кривбас». Угруповання діяло на території Великоновосілківського району Донецької області.

Папка з рукописом спогадів ветерана війни, номенклатурного партійного працівника, очевидця й учасника боротьби радянських військ і всієї комуно-репресивної нелюдської системи з підпіллям ОУН-УПА на Західній Україні потрапила до редакції вже давно. Опублікувати ці свідчення раніше завадили всім відомі події — від окупації українського Криму все тією ж репресивною системою — до брутального виселення редакції «КС» і спішного порятунку її архівів. Але рукописи не горять! З тексту видно, що автор почав записувати свої спогади ще за президентства В. Ющенка, але його коментарі залишаються актуальними і сьогодні. Зрештою, як актуальними і затребуваними залишаються на озброєнні ворогів Української держави їхні підлі і підступні методи, про що свідчать останні події на сході України (про Крим взагалі мовчимо...).

На жаль, нам не вдалося зв'язатися з автором цих спогадів, йому сьогодні мало б бути вже понад 90 років... У будь-якому разі, виконуємо заочне прохання автора і подаємо його неоднозначну життєву сповідь під псевдонімом. Але навіть у такому вигляді — це мужній вчинок, це його особистий внесок в утвердження історичної правди нашого непростого минулого, очищення не лише його душі і совісті, а й усіх нас, нині сущих...

Степан ХМАРНИЙ

ПРАВДА ПРО ОУН-УПА (не вся...)

Про себе автор повідомив таке:

Георгій К. народився на Вінниччині. Полковник у відставці. Нагороди: 4 ордени, медалі — «За победу над Германией», «За доблестный труд во время Великой Отечественной войны», «Ветеран труда», 17 ювілейних медалей.

Освіта — вища, педінститут, факультет російської мови і літератури.

Адреса: Україна, Республіка Крим, м. Ялта.

МОЄ СТАВЛЕННЯ ДО ТИХ ПОДІЙ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ В УКРАЇНІ

1. Обов'язкове проведення демаркації кордонів України. Обов'язковий вступ до НАТО. Це — гарантія безпеки України.
2. Залишити на своїх посадах міністрів: іноземних справ — Тарасюка; оборони — Гриценка; внутрішніх справ — Луценка.
3. Підтримую діяльність Президента України В. А. Ющенка і блок Ю. В. Тимошенко.
4. Лише українська мова повинна бути державною.
5. Якомога швидше провести судову реформу.
6. Бізнес відокремити від законодавчої і виконавчої гілок влади.
7. Змінити виборчу систему. Сучасна виборча система повністю задовольняє регіоналів. Усі референдуми, які пропонують провести регіонали, будуть підтасовані, як і минулі вибори, за допомогою створених і підкуплених ними дільничних і окружних виборчих комісій.
8. Зменшити прохідний бал для депутатів.

СПЕЦГРУПА ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПОЛКОВНИКА МЕДВЕДЄВА

МЕТА СПЕЦГРУПИ:

1. Спровокувати Гітлера і його прибічників на рішучі дії щодо знищення в західних областях України формувань ОУН-УПА.

2. Широка розвідка дій німецького командування на окупованій території України.

3. Вивчення структури ОУН-УПА; їхні плани.

З метою компрометації ОУН-УПА перед вищим німецьким керівництвом був висаджений десант у ровеньські ліси — спецзагін особливого призначення полковника Медведєва, до складу якого входив і відомий розвідник М. І. Кузнєцов. Досконало володіючи німецькою мовою, він, переодягнений у форму фашистського офіцера, здійснив низку вдалих терористичних актів проти німців. Здійснюючи їх, Кузнєцов навмисно залишав після себе сліди, які говорили про те, що їх виконувало глибоко законспіроване підпілля ОУН-УПА. На паперових листочках, які залишав після себе Кузнєцов, стояли гасла із закликами: «Смерть німецьким окупантам! Слава Україні! Штаб ОУН-УПА».

У відповідь на ці терористичні акти гестапо здійснювало неодноразові облави серед мирного населення міста Рівне і показово розстрілювало ні в чому невинних людей. Разом з тим, німці посилено розшукували обер-лейтенанта Пауля Зіберта (М. І. Кузнєцова).

Керівники ОУН-УПА, які перебували в Рівному, дістали фотографію німецького офіцера Пауля Зіберта і тривалий час безуспішно розшукували його.

Кузнєцову вдалося через знайомих офіцерів гестапо добитись зустрічі з Еріхом Кохом — намісником Гітлера в Україні. Полковник Медведєв повідомив про це в Москву і одержав беззаперечний наказ: «Будь-що знищити Еріха Коха у його власному кабінеті». Цей зухвалий терористичний акт остаточно примусив би Гітлера і його оточення повести рішучу винищувальну військову операцію проти ОУН-УПА, дислокованих у західних областях України. В цьому і полягало основне завдання спецгрупи полковника Медведєва.

Кузнєцов одержав наказ від полковника про ліквідацію Коха, але він не виконав цього наказу з двох причин:

1. Еріх Кох під час розмови з офіцером німецької армії Паулем Зібертом (Кузнєцовим) дав зрозуміти, що наступна операція проти радянських військ буде проводитись влітку 1943 року і вказав на карті місце цих бойових дій. Крім того, Кох сказав, що готується операція щодо знищення глав держав, які повинні зібратись в Тегерані: Сталіна, Рузвельта, Черчіля.

2. Кузнєцов хотів витягнути з кишені пістолет і розстріляти ним Коха, але за кожним його рухом слідкувала вівчарка, яка сиділа поруч, а також черговий офіцер біля дверей кабінету, який також слідкував за кожним рухом відвідувача.

Кузнєцов зрозумів, що в разі замаху на Коха, він живим звідси не вибереться, а значить, і важливі дані, які він одержав від Еріха Коха, не передасть.

Коли М. І. Кузнєцов розповів полковнику Медведєву про подробиці його зустрічі з Кохом, Медведєв сказав йому, що основне, найголовніше і найвідповідальніше завдання він не виконав, і скільки б Кузнєцов не здійснював вдалих терористичних актів, але основного — вбивства Коха — він не виконав, і після повернення в Москву йому буде дуже важко пояснити причини невиконання цього найважливішого завдання Москви.

Після невдалого замаху на Еріха Коха Кузнєцов здійснив у Рівному ще декілька терористичних актів. Допомагала йому в цьому мешканка Рівного — полячка Лідія Лісовська. Перед входом радянських військ у місто Кузнєцов одержав наказ від полковника Медведєва переїхати з Лісовською до Львова і поселитися там на підготовленій для них конспіративній квартирі.

У Львові Кузнєцов серед білого дня провів низку вдалих терористичних актів. Після останнього акту гестапівці засікли його і почали переслідувати. Кузнєцову вдалося відірватися від них у потоці військових машин, які тоді рухались по основних дорогах.

Відомості про діяльність розвідника М. І. Кузнєцова і його помічницю Лідію Лісовську на цьому закінчуються.

Кузнєцову було посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу. В Рівному та інших населених пунктах були встановлені на його честь пам'ятники. Про його діяльність була надрукована книга спогадів керівника групи особливого призначення полковника Медведєва «Это было под Ровно», але жодного слова про справжню мету загону особливого призначення у цій книзі не було.

Після повернення в Москву полковник Медведєв був суворо покараний за провал найважливішого завдання.

Пройшли роки...

У 1965 році я познайомився з молодшою сестрою Лідії Лісовської — Валентиною. Валя розповіла мені про долю своєї сестри, з діяльністю якої вона була добре обізнана.

Після війни архіви гестапо потрапили до рук чекістів. У цих справах були матеріали про діяльність обер-лейтенанта Пауля Зіберта, під ім'ям якого діяв наш розвідник-терорист. У цих архівах було зазначено, що після вдалого терористичного акту у Львові гестапо так і не вдалося затримати чи знешкодити його. Про Лідію Лісовську в архівах гестапо взагалі нічого не було. Як вважає її сестра Валентина, Лідію ліквідували чекісти, тому що вона була небезпечним свідком і добре знала про завдання групи Медведєва, яке полягало в широкомасштабній провокації проти ОУН-УПА.

...На початку 70-х років минулого століття була створена молодіжна група слідопитів «Місцями партизанської слави», яка вивчала і розшукувала шляхи партизанської діяльності на землях західних областей України. Ця група і вийшла на останні хвилини життя відомого розвідника — Героя Радянського Союзу М. І. Кузнєцова.

Коли Кузнєцов відірвався від переслідування гестапівців, він виїхав зі Львова і при першій можливості заїхав у ліс. Мотор заглох, скінчилось пальне. Він покинув машину і попрямував у глиб лісу. Вийшовши на галявину, Пауль Зіберт побачив групу людей, які не схожі були на німців і гуртом ходили біля хати. Він сміливо попрямував до них. Це були вояки УПА. Кузнєцов сміливо зайшов до кімнати. Перед ним на стільцях біля столу сиділи командири УПА. Вони побачили перед собою німецького офіцера, якого тривалий час розшукували. Ватажки УПА переглянулись між собою. Цей погляд перехопив Кузнєцов і зрозумів, що потрапив у пастку. Він встиг вихопити гранату і кинути під ноги вояків, а також встиг здійснити декілька пострілів з пістолета. Пролунав вибух.

Пораненим воїнам УПА надали необхідну допомогу, загиблих поховали в окремій братній могилі. Кузнєцова поховав хазяїн в окремій могилі, він і вказав місце його поховання.

Про останні хвилини М. І. Кузнєцова розповів хазяїн будинку, на якого вийшли слідопити. Матеріали слідопитів були широко опубліковані в пресі західних областей України. Населення цих областей взнало правду про діяльність російського розвідника. Під тиском громадськості були демонтовані пам'ятники Кузнєцову, а на їхньому місці встановлені пам'ятники Героям ОУН-УПА.

ГЛИБОКИЙ РЕЙД ПАРТИЗАНСЬКОГО З'ЄДНАННЯ С. А. КОВПАКА

МЕТА РЕЙДУ

1. Громадсько-політичний стан у західних областях України.

2. Глибоке вивчення формувань ОУН-УПА, їхні структури, плани і фактична діяльність.

3. Розташування німецьких баз і гарнізонів на окупованій території.

С. Руднєв

4. Проведення диверсій на шляху руху партизанського з'єднання.

У лютому 1943 року почався рейд з'єднання С. А. Ковпака через Київську, Житомирську, а також західні області України. Комісаром з'єднання був Семен Руднєв.

У ті часи Центральному штабу партизанського руху не були відомі плани ОУН-УПА відносно їхньої діяльності на окупованій фашистами території.

Під час просування партизанського з'єднання по лісах Західної України Руднєв неодноразово зустрічався з керівниками ОУН-УПА і переконав їх у тому, що плани вищого радянського керівництва і плани ОУН-УПА збігаються в основному: розгромити фашизм, а після перемоги наші представники разом з представниками ОУН-УПА вирішать долю України на спільних переговорах у визначеному сторонами місці.

Комісар Руднєв домовився з керівниками ОУН-УПА про те, що їхні військові з'єднання не перешкоджатимуть рухові партизан по німецьких тилах.

(У 1957 році я перебував на лікуванні в районній лікарні, в якій перебували колишні воїни ОУН-УПА. Вони ділилися своїми спогадами тих часів. Перед просуванням ковпаківців через ліси Сарненського району на Рівненщині вони одержали наказ від свого командира про те, щоб вони не перешкоджали з'єднанню Ковпака виконувати їхні плани. Крім того, вони повинні були повідомляти партизанам про розташування німецьких гарнізонів на шляху можливого руху ковпаківців, а також допомогти їм у форсуванні річок Случ, Горинь, Прип'ять, Стир. Через деякий час командир повідомив їм про розгром партизан Ковпака в карпатських горах німецькими карателями, а також про те, що Ковпак відмовився від допомоги УПА в боях з фашистами під час відступу партизан з оточення. Більше того, ковпаківці знищували вояків УПА як ворогів українського народу, бо вони прийняли присягу про створення вільної, незалежної, самостійної і соборної держави після звільнення України від німецьких окупантів).

На своєму шляху партизанське з'єднання Ковпака знищувало невеликі гарнізони німецьких окупантів і майже без перешкод заглибилось в Карпати, великою мірою загрожуючи глибоким тилам фашистів перед їхніми новими наступальними операціями.

Німецьке командування зрозуміло небезпеку цього з'єднання партизан і сконцентрувало навколо нього великі каральні загони.

С. А. Ковпак повідомив у Центральний штаб партизанського руху про те, що в лісах Карпат перебувають значні сили УПА, які допомагали партизанам заглибитись у німецькі тили.

Ковпак одержав наказ: з'єднанню партизан виходити з оточення самостійно. В жодному разі не вступати в переговори з УПА відносно їхньої підтримки партизанського з'єднання, а вести бій нарівні з фашистами і формуваннями УПА, зрадниками України.

Комісар Руднєв, ознайомившись з цим наказом, відмовився його виконувати, тому що він особисто домовлявся з керівництвом ОУН-УПА про їхню допомогу під час просування партизанського з'єднання по німецьких тилах, а також про проведення переговорів з керівниками ОУН-УПА після загальної перемоги над фашистами. За невиконання цього наказу на початку бою Руднєв одержав кулю в потилицю.

(Продовження буде)

В СВІТІ КАЗОК

НЕ ВІДПОВІДАЙ НА ДОБРО ЗЛОМ

У степу, далеко від села, чабан випасав отару овець місцевого багатія.

Одного разу, зібравшись уполювати собі на вечерю зайця, він помітив на краю невеликого ліска вогонь, і поспішив туди.

Підійшов ближче і дивиться: у вогні щось вовтузиться і чутно ніби хтось плаче.

Наспіх прив'язавши до вірьовки мішок, чабан кинув його у вогнище.

— Залазь у мішок! — гукнув він. Як тільки те, що вовтузилося у вогні, заліз у мішок, чабан його витягнув. Дуже він здивувався, побачивши у мішку дракона з палаючою гривою. Чабан пожалкував, що врятував злого дракона, але було вже пізно.

Дракон виліз із мішка, а чабан йому й каже:

— Драконе, що ти мені даси за те, що я тебе із вогню врятував?

— За те, що ти мене врятував, я тебе з'їм, — відповів дракон.

Чабан розгубився, не знає, що йому й робити.

В цей час мимо бігла лисичка, та й запитує:

— А чого це ви сперечаєтесь?

Чабан їй і каже:

— Та ось, лисице, я з вогню врятував дракона. Запитав його, чим він віддячить мені за це, а дракон відповів, що з'їсть мене.

Лисиця відразу зметикувала в чому тут справа, і, щоб врятувати чабана, удавано серйозним тоном мовила:

— Ні, чабане, я не вірю, що ти врятував дракона.

А чабан їй на те роздратовано:

— А чому ти не віриш? Ось і мішок поруч лежить.

Лисиця зиркнула на той мішок і каже:

— Е ні, чабане, дракон у твій мішок не вміститься. Ти неправду кажеш...

Дракон, не зрозумівши хитрощів Лисички, вплигнув у мішок.

— Вмістився?

А чабанові тільки цього й треба було: він мерщій зав'язав мішок, у якому вже сидів дракон, і кинув його у вогонь.

З кримськотатарської переклав Данило КОНОНЕНКО

ЛАВОЧКА

Сашко з Толиком змайстрували у дворі лавочку. Зручну, зі спинкою.

Змайстрували, сіли й сидять.

З дому вийшов сусід дідусь Андрій. Здивувався: нічого не було і раптом стоїть лавочка.

Хлопчики посунулися.

— Будь ласка... Цю лавочку ми зробили.

Сидять утрьох. Дідусь хвалить і лавочку, й Сашка з Толиком.

З третього під'їзду вийшов ще один дідусь.

— Йди-но, Іване, посидь, — покликав його дідусь Андрій.

Підійшов дідусь Іван, запитав:

— Це ти, Андрію, зробив лавочку?

— Це ми з Толиком, — похвалився Сашко, й поступився місцем дідусеві Івану.

Потім Толик поступився місцем бабусі, яка підійшла до них.

Толик і Сашко стоять, а два дідусі і бабуся сидять на їхній лавочці.

Погралися хлопчики у дворі. Побігали на вулиці. Повернулися до лавочки, а на ній сидять три тьоті. Пішли подивилися кіно, пообідали, вийшли на двір — знову лавочка зайнята: сидять два дяді з малюком...

І тоді Сашко з Толиком змайстрували у дворі ще одну лавочку.

Василь ХОМЧЕНКО

Переклав з білоруської Данило КОНОНЕНКО

НАТХНЕННЯ І ЩАСТЯ!

Ми з щирою повагою ставимося до людей, які в роки Великої Вітчизняної війни захищали Батьківщину. Серед них – Дмитро Петрович Малий. У 17 років він став солдатом. А зараз він відомий композитор.

Дмитро Петрович прожив плідно довге життя. Народився він у 1923 році в Оренбурзі (тоді м. Чкалов) у вчительській сім'ї. Любов до музики і хист проявились ще в дитячі роки. Дмитро співав у шкільному хорі та грав на баяні, а після вступив до музичного училища. Коли він був на другому курсі, почалась війна, і молодий музикант пішов на фронт з агітбригадою. Війна носила його по різних дорогах: Ташкент, Алма-Ата, Пенза, військове артилерійське училище. Молодшим лейтенантом потрапив на Ленінградський фронт, де пройшов випробування боями та госпіталями. Артилерійську дивізію, у складі якої рахувався командир взводу розвідки Д. П. Малий, перекинули на Білоруський фронт, де йшли запеклі бої. Знову поранення, госпіталі.

Тепер його мундир прикрашають бойові нагороди, а ще — кольорові планки: червона — легке поранення, жовта — важке, блакитна — контузія.

Після демобілізації загартований війною молодий чоловік пішов до Московської консерваторії, а потім повернувся додому в Оренбург.

Там і почалась його трудова діяльність в ансамблі пісні та танцю Південноуральського військового округу як диригента і баяніста.

Трапилось так, що Дмитро Петрович переїхав до Криму. З 1961 року очолював Сімферопольське училище культури (зараз музичне). Багато хто з теперішніх відомих кримських музикантів — його учні, якими він по праву пишається. Д. П. Малий співпрацював з багатьма кримськими поетами: В. Субботенком, Є. Єремеєнком та іншими.

Композитором написано понад 60 музичних творів у різних жанрах, багато з яких входять до репертуару відомих виконавчих колективів та солістів.

У вересні Дмитро Петрович відзначив свій 91-й день народження. До великого букету вітань приєднується і це: натхнення, щастя і довгого й щасливого життя!

Ганна ТРЕТЬЯК,
студентка 2 курсу факультету журналістики ТФУ ім. В. І. Вернадського

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Володимир СОСЮРА

Виступивши з творами для дітей ще у 20-ті роки, звісно, минулого століття, В. Сосюра (1898-1965) більшу частину віршів подарував маленьким читачам у повоєнні часи. Поет не тільки часто виступав у дитячих газетах і журналах, а й видав низку книжок, серед яких найбільшою популярністю користуються: «Травнева пісенька» (1950), «Весняний цвіт» (1952), «Моя онученька» (1960).

Досить звичайний за обсягом цикл Сосюри про Орисю, зігрітий великою любов'ю діда до внучки. Та хоча поет попереджає про родинний характер циклу: «Свої пісні складає для тебе твій дідусь», — з віршів постає типовий образ дитини такого віку, коли «на що вона не гляне, все пита: «Це що таке?». Орисю передусім цікавить гра («Орися кошика взяла»), причому цілком «серйозно» підтримана дідом. Ось вона йде на базар – «до другої кімнати», грається ляльками («Орися лялю роздяга»), наслідуючи поведінку дорослих.

Він був чудовим ліричним поетом для дорослих і дітей. Саме тому його вірші любили і нині люблять, бо про найпотаємніше говорив завжди відверто, не приховуючи радощів, болю і сумнівів.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ

ДЛЯ ТЕБЕ ЗОРІ СЯЮТЬ

Для тебе зорі сяють,
онученько моя,
і в радості, без краю
квітками сад буя.

І сонце сяйвом грає,
куди не подивлюсь.
Свої пісні складає
для тебе твій дідусь.

ЛИШЕ ЗАЧУЮ РІДНИЙ КРОК

Лише зачую рідний крок —
і швидше б'ється серце...
Кладе з лопаточки пісок
Орисенька в відерце.

Для неї сквер —
неначе ліс,
над сквером неба далі...
Вона пита, чи не приніс
їй дід нової лялі.

А люди скрізь усе спішать,
куди не подивися,
і діда з лялькою стрічать
біжить моя Орися.

Немов щебечуть солов'ї,
кругом неначе свято.
Цілую щічки я її
і ручки-рученята.

ОРИСЯ КОШИКА ВЗЯЛА

Орися кошика взяла
в маленькі рученята,
і на базар вона пішла
до другої кімнати.

А перед тим, коли іти,
вона сказала діду,
що треба моркви принести
й картоплі для обіду.

Та ось вона уже біжить,
жаліється хороша:
хотіла півника купить,
але не стало грошей.

ОРИСЯ ЛЯЛЮ РОЗДЯГА

Орися лялю роздяга
і укладає спати.
А сонця золота юга
не покида кімнати.

Проміння грає на столі,
у дзеркалі, на квітах,
тремтить у пташки на крилі,
в садах, росою вмитих.

День в'яже сонячні снопи
і кличе в даль, за річку...
Маленькі губки кажуть:
«Спи!»
й цілують лялю в щічку.

СХОДИТЬ ДЕНЬ І ЗНОВУ ГАСНЕ

Сходить день
і знову гасне,
посилає нам привіт...
І цікавий, і прекрасний
оточив Орисю світ.

Все я чую безнастанне
лепетаннячко дзвінке...
І на що вона не гляне,
все пита: «Це що таке?».
«Що таке?» —
шумить машина
в голубих потоках дня.
«Що таке?» —
цвіте жоржина,
пробігає цуценя.

Нахиляє вітер віти,
все своїм життям живе...
І горобчики, і квіти, —
для Орисі все нове.

І веселі краєвиди
день для неї розгорта...
І про все питають діда
ці малесенькі вуста.

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

Любіть Україну,
як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу
і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні
й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

Між братніх народів,
мов садом рясним,
сіяє вона над віками...
Любіть Україну
всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.

Для нас вона в світі
єдина, одна
в просторів
солодкому чарі...
Вона у зірках,
і у вербах вона,
і в кожному серця ударі,

у квітці, в пташині,
в електровогнях,
у пісні у кожній, у думі,
в дитячій усмішці,
в дівочих очах
і в стягів багряному шумі...

Як та купина,
що горить — не згора,
живе у стежках, у дібровах,
у зойках гудків,
і у хвилях Дніпра,
і в хмарах отих
пурпурових,

в грому канонад,
що розвіяли в прах
чужинців в зелених
мундирах,
в багнетах, що в тьмі
пробивали нам шлях
до весен і світлих, і щирих.

Юначе! Хай буде для неї
твій сміх,
і сльози, і все до загину...
Не можна любити
народів других,
коли ти не любиш
Вкраїну!..

Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожну хвилину.
Коханий любить
не захоче тебе,
коли ти не любиш
Вкраїну...

Любіть у труді, у коханні,
в бою,
як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любіть
Україну свою —
і вічні ми будемо з нею!

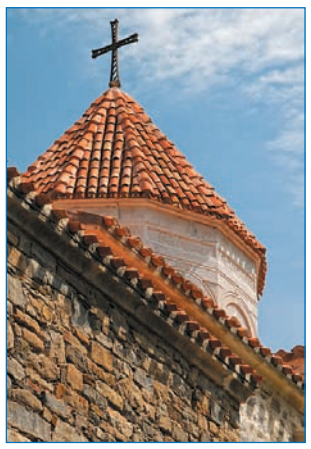

КРИМ У ФОТОКОНКУРСІ «ВІКІ ЛЮБИТЬ ПАМ'ЯТКИ»

Нещодавно громадська організація «Вікімедіа Україна» видала в Києві українською та англійською мовами фотоальбом «Вікі любить пам'ятки — 2013». Так називається і фотоконкурс пам'яток культурної спадщини, який минулого року проводився в Україні вдруге, а у світі — вчетверте.

Сурб-Хач

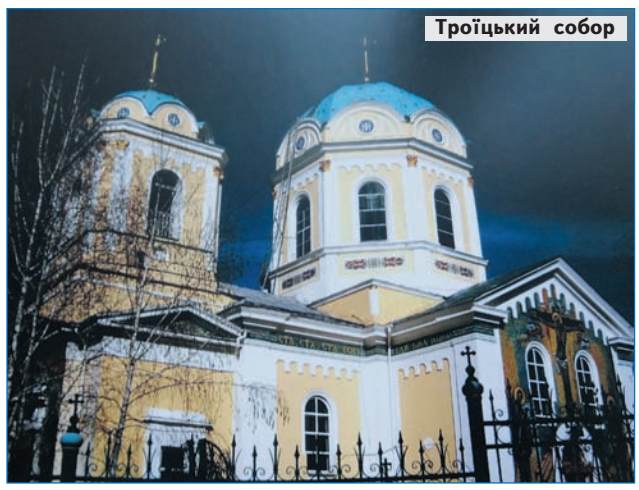

Троїцький собор

Церква Івана Предтечі

Руїни храму Святого Спасителя, Сурб-Пркчі

Організаторами конкурсу виступили регіональні відділення Фонду Вікімедіа. Мета конкурсу — зібрати фото усіх пам'яток культурної спадщини світу та розмістити ці світлини у вільному доступі у Вікісховище для ілюстрування статей у Вікіпедії та інших проектах Фонду Вікімедіа. В альбомі зібрано найкращі фото української частини конкурсу, фото переможців спеціальних номінацій конкурсу, а також найкращі роботи з міжнародної частини конкурсу. Серед них є і фото пам'яток культурної спадщини Криму.

В українській частині конкурсу 2 місце посіло фото мечеті Джума-Джамі в Євпаторії. Це — пам'ятка архітектури національного значення. Збудована в 1552–1564 роках головним османським архітектором Сінаном. Храм названий на честь фундатора будівництва — кримського хана Девлета I Герая. Джума-Джамі — це найбільша мечеть Криму, збудована за принципом «наростаючих об'ємів». Цей знімок також визнано найкращим фото Автономної Республіки Крим. Його автори — Євген і Ольга Махоньки.

5 місце посіло фото Царського кургану в місті Керч. Це — пам'ятка археології національного значення. Царський курган — одна із найбільших уцілілих поховальних споруд полісів Стародавньої Греції. Збудована в IV столітті до н.е. Зберігся лише склеп. Гробниця повністю розграбована в давнину. До прямокутної поховальної камери (склепу) веде дромос (прохід) завдовжки 36 метрів і заввишки 7,14 метра. Фото також отримало відзнаку «Вибране зображення» у Вікісховищі. Фотограф — Анатолій Щербак.

Спецномінація фотоконкурсу «Пам'ятки вірменської культури в Україні» проводилася у партнерстві з вірмено-українським артжурналом «TheNorDar». 1 місце тут посіло фото комплексу середньовічного монастиря Сурб-Хач у місті Старий Крим Кіровського району АР Крим (Фотограф — Сергій Криниця). 2 і 3 місця посіли фото Юрія Клименка. Це відповідно фото руїн храму Святого Спасителя X–XIV століть вірменського монастиря Сурб-Пркчі (Святого Іллі) в селі Багатому Білогірського району АР Крим і фото руїн вірменської церкви Сурб-Саргіс (Святого Сергія) XIV століття в селі Тополівці Білогірського району АР Крим.

WIKI loves monuments

А за підтримки Посольства Греції в Україні, Федерації грецьких товариств України, Центру елліністичних студій та грецької культури ім. Андрія Білецького, а також Грецького фонду культури в Одесі було проведено спеціальну номінацію «Пам'ятки грецької культури в Україні». Тут 1 місце посіло фото церкви Івана Предтечі VIII–X століть у Керчі (фотограф — Анатолій Щербак). Фото також отримало відзнаку «Вибране зображення» у Вікісховищі. 3 місце посіло фото Троїцького собору (колишня грецька чоловіча гімназія) XIX століття в Сімферополі.

Джума-Джамі

Минулого року громадська організація «Вікімедіа Україна» вперше в нашій країні провела фотоконкурс пам'яток природи «Вікі любить Землю». 1 місце посіло фото Катерини Красницької «Світанок на горі Ай-Петрі».

У 2013 році фотоконкурс «Вікі любить пам'ятки» охопив 51 країну. Завдяки майже 370 тисячам завантажених робіт він увійшов до Книги рекордів Гіннеса як найбільший в історії фотоконкурс.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ

м. Ірпінь

Світанок на горі Ай-Петрі

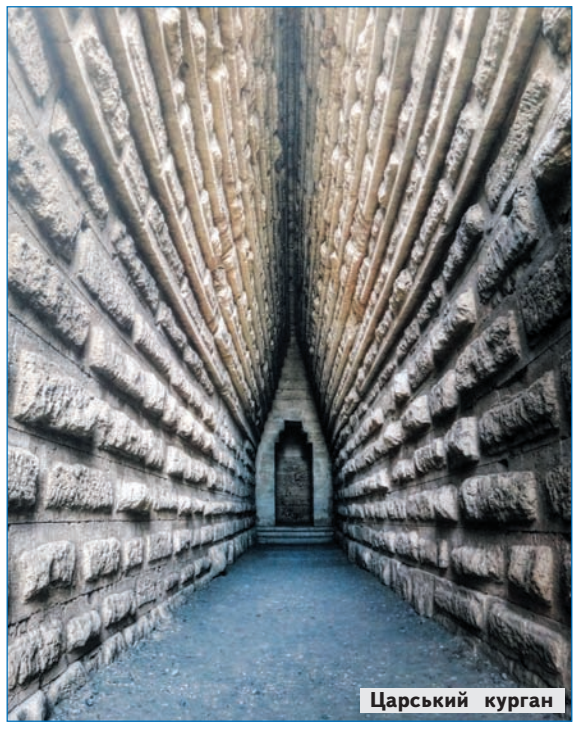

Царський курган

ТИМ ЧАСОМ...

IPHONE 6 «ВІДМОВИВСЯ» ВИЗНАВАТИ КРИМ ТЕРИТОРІЄЮ РОСІЇ

Новий iPhone 6 не бажає визнавати анексований Крим територією Росії. Відео про це виклала на сайті YouTube жителька Ялти Іллона Дорошенко.

Кримчанка зробила за допомогою нового смартфона фото на тлі готеля «Ореанда» в Ялті, і апарат вказав місце, де зроблено фото, як «Ялта, АР Крим, вулиця Комунарів». Таким чином, iPhone не тільки не визнав анексований Крим територією Росії, але й вказав місце розташування своєї власниці українською мовою.

Росія потрапила в «другу хвилю» продажів нових iPhone. З «яблучними гаджетами» в руках із задоволенням позували російські політики, зірки шоу-бізнесу. Серед них є в тому числі й ті, хто підтримав анексію Криму і вважає територію півострова російською. Автор відео включила їхні фото в свій відеосюжет.

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету **«Кримська світлиця»** та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету **«Культура і життя»**, журнали **«Українська культура»**, **«Український театр»**, **«Театрально-концертний Київ»**, **«Музика»**, **«Пам'ятки України: історія та культура»**) можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт **www.presa.ua** на сторінці **«Передплата On-Line»**. Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою – **http://presspoint.ua/**. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com**